

Projekt komparace daňových soustav ČR a USA

Bc. Daniel Chudý

Diplomová práce
2010

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta managementu a ekonomiky

Ústav financí a účetnictví

akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Daniel CHUDÝ
Osobní číslo: M08381
Studijní program: N 6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: Finance

Téma práce: Projekt komparace daňových soustav ČR a USA

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Proveďte rešerši literárních pramenů a zpracujte teoretická východiska práce týkající se obecně daňové politiky a daňových soustav České republiky a Spojených států amerických.

II. Praktická část

- Proveďte komparaci daňové soustavy České republiky a Spojených států amerických.
- Zhodnoťte výsledky komparace daňových soustav.
- Navrhněte možnosti vedoucí ke změnám v daňové politice ČR na podkladě studia mechanismu fungování daňové soustavy USA.

Závěr

Rozsah diplomové práce: cca 70 stran
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- [1] BOTKIN, S. Lower Your Taxes – Big Time! 2009–2010 Edition. 3rd edition. New York City : McGraw–Hill, 2008. 304 s. ISBN 978–0–07–162378–0.
[2] LÁCHOVÁ, L. Daňové systémy v globálním světě. 1. vyd. Praha: ASPI, 2007. 272 s. ISBN 978–80–7357–320–1.
[3] MARKOVÁ, H. Daňové zákony 2009. 17. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2009. 216 s. ISBN 978–80–247–2803–2.
[4] ŠIROKÝ, J., et al. Daňové teorie – s praktickou aplikací. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 301 s. ISBN 978–80–7400–005–8.
[5] TYSON, E., MUNRO, M., SILVERMAN, D. Taxes 2009 For Dummies. 3rd edition. New Jersey: John Wiley & Sons Inc, 2008. 552 s. ISBN 978–0–470–24951–2.
[6] VYBÍHAL, V. Zdaňování příjmů fyzických osob 2009, praktický průvodce. 5. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2009. 224 s. ISBN 978–80–247–2998–5.

Vedoucí diplomové práce: prof. Ing. Václav Vybíhal, CSc.
Ústav financí a účetnictví
Datum zadání diplomové práce: 29. března 2010
Termín odevzdání diplomové práce: 3. května 2010

Ve Zlině dne 29. března 2010

doc. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

doc. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně 29. 4. 2010

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělčně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlédnutí veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výtisky, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užitje-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odprá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Diplomová práce je zaměřena na porovnání daňových soustav České republiky a Spojených států amerických. Práce je rozdělena na dvě části, a to na teoretickou a praktickou. V první části je provedena rešerše literárních pramenů týkající se obecně daňové politiky a daňových soustav České republiky a Spojených států amerických.

Ve druhé části jsem provedl samotnou komparaci těchto dvou daňových soustav na základě srovnání zdaňování příjmů, majetku a spotřeby. Závěrečná část pak obsahuje vyhodnocení výsledků komparace a návrhy na změny v daňové politice České republiky.

Klíčová slova: daň, daň z příjmů fyzických osob, daň z příjmů právnických osob, daňová politika, daňové zatížení, daňový systém, DPH, sazba daně, základ daně

ABSTRACT

Thesis deals with the tax systems comparison of Czech Republic and United States of America. The thesis is divided into two parts – theoretical and practical part. In the first part literature search relating to the general tax policy and tax system of the Czech Republic and the United States of America is realized.

In the second part, I made a comparison of this two tax systems on the basis of comparing the taxation of income, wealth and consumption. Closing part contains results evaluation and amendment of tax policy of the Czech Republic.

Keywords: tax, income tax, corporate income tax, tax policy, tax burden, tax system, VAT, tax rate, tax base

Chtěl bych poděkovat vedoucímu diplomové práce prof. Ing. Václavu Vybíhalovi, CSc. za odborné vedení, cenné rady a připomínky, které mi pomohly při zpracování této diplomové práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	12
I TEORETICKÁ ČÁST	13
1 DAŇ A JEJÍ KONSTRUKCE	14
1.1 VLASTNOSTI A FUNKCE DANÍ	14
1.2 KONSTRUKČNÍ PRVKY DANĚ	15
1.2.1 Daňový subjekt	15
1.2.2 Předmět (objekt) daně	15
1.2.3 Osvobození od daně	16
1.2.4 Základ daně	16
1.2.5 Odpočty od základu daně	16
1.2.6 Sazba daně	16
1.2.7 Slevy na dani	17
2 DAŇOVÁ POLITIKA	18
2.1 ZÁKLADNÍ VYMEZENÍ A CHARAKTERISTIKA	18
2.2 DAŇOVÁ KVÓTA	18
2.3 FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ DAŇOVÉ SYSTÉMY	20
2.3.1 Faktory ekonomické	20
2.3.2 Faktory politické	20
2.3.3 Faktory administrativně-institucionální	20
2.3.4 Faktor technického pokroku	20
2.3.5 Faktor globalizace	21
2.4 DAŇOVÉ REFORMY	21
2.4.1 Daňové reformy v tržních ekonomikách	21
2.4.2 Daňové reformy v tranzitivních ekonomikách	22
2.5 DAŇOVÁ KONKURENCE, KOORDINACE A HARMONIZACE	22
3 DAŇOVÁ SOUSTAVA ČESKÉ REPUBLIKY	23
3.1 PŘÍMÉ DANĚ	23
3.1.1 Daň z příjmu právnických osob	23
3.1.1.1 Poplatníci daně	24
3.1.1.2 Základ daně a výpočet daňové povinnosti	24
3.1.1.3 Sazby daně	25
3.1.1.4 Slevy na dani	26
3.1.2 Daň z příjmu fyzických osob	26
3.1.2.1 Poplatníci daně	27
3.1.2.2 Základ daně a výpočet daňové povinnosti	27
3.1.2.3 Sazba daně	29
3.1.2.4 Slevy na dani	29
3.1.2.5 Daňové zvýhodnění na vyživované dítě	30
3.1.2.6 Nestandardní odpočty	30
3.1.2.7 Výběr daně	31
3.1.3 Daň z nemovitostí	31

3.1.3.1	Daň z pozemků	32
3.1.3.2	Daň ze staveb.....	33
3.1.4	Daň silniční	34
3.1.4.1	Poplatníci daně.....	35
3.1.4.2	Základ daně a sazby daně	35
3.1.4.3	Výběr silniční daně.....	35
3.1.5	Daň darovací a daň dědická.....	36
3.1.6	Daň z převodu nemovitostí.....	37
3.2	NEPŘÍMÉ DANĚ	38
3.2.1	Daň z přidané hodnoty	38
3.2.1.1	Osoby povinné k dani a plátcí daně.....	39
3.2.1.2	Základ daně a sazby daně	39
3.2.1.3	Osvobozená plnění.....	40
3.2.1.4	Správa daně	40
3.2.2	Daně spotřební.....	41
3.2.3	Daně ekologické	42
3.2.3.1	Daň ze zemního plynu a dalších plynů	42
3.2.3.2	Daň z pevných paliv	42
3.2.3.3	Daň z elektřiny.....	42
4	DAŇOVÁ SOUSTAVA SPOJENÝCH STÁTŮ AMERICKÝCH	43
4.1	PŘÍMÉ DANĚ.....	43
4.1.1	Daň z příjmu fyzických osob (Personal Income tax).....	44
4.1.1.1	Poplatníci daně.....	44
4.1.1.2	Předmět, základ daně a způsob výpočtu daně	45
4.1.1.3	Sazby daně.....	45
4.1.1.4	Odčitatelné částky, nezdanitelné částky a slevy na dani.....	46
4.1.1.5	Státní daně z příjmů fyzických osob.....	48
4.1.1.6	Výběr daně	49
4.1.2	Daň z příjmu právnických osob (Corporation Income tax).....	49
4.1.2.1	Poplatníci daně.....	49
4.1.2.2	Předmět, základ daně a způsob výpočtu daně	49
4.1.2.3	Sazby daně.....	50
4.1.2.4	Odčitatelné částky a daňově účinné náklady	50
4.1.2.5	Státní daně z příjmů právnických osob.....	51
4.1.2.6	Výběr daně	52
4.1.3	Daň z kapitálových zisků (Capital gains tax).....	52
4.1.4	Darovací daň (Gift tax) a daň dědická (Estate tax).....	53
4.1.5	Daň z převodu nemovitostí (Real estate transfer tax).....	54
4.1.6	Daň z nemovitostí (Property tax).....	54
4.1.7	Dálniční daň (Federal highway use tax)	54
4.2	NEPŘÍMÉ DANĚ	54
4.2.1	Daň z prodeje (Sales tax)	54
4.2.2	Spotřební daně (Excise tax).....	55
4.2.3	Letecké a letištní daně (Air tax).....	56
4.2.4	Telekomunikační daně.....	56
4.3	ATRAKTIVITA DAŇOVÉHO PROSTŘEDÍ JEDNOTLIVÝCH STÁTŮ USA.....	56
II	PRAKTICKÁ ČÁST.....	58

5	KOMPARACE MECHANISMU FUNGOVÁNÍ A KONSTRUKČNÍCH PRVKŮ DANĚ	59
6	ANALÝZA A KOMPARACE ZDAŇOVÁNÍ PŘÍJMŮ, MAJETKU A SPOTŘEBY	60
6.1	KOMPARACE ZDAŇOVÁNÍ PŘÍJMŮ.....	60
6.1.1	Daň z příjmů fyzických osob.....	60
6.1.1.1	Srovnání zdanění průměrných mezd ČR a USA.....	69
6.1.2	Daň z příjmů právnických osob.....	71
6.1.2.1	Stanovení daně z příjmů právnických osob v ČR.....	72
6.1.2.2	Stanovení daně z příjmů právnických osob v USA.....	73
6.2	KOMPARACE ZDAŇOVÁNÍ MAJETKU.....	75
6.2.1	Daň dědická.....	75
6.2.2	Daň darovací.....	76
6.2.3	Daň z převodu nemovitostí.....	77
6.2.4	Daň z nemovitostí.....	78
6.3	KOMPARACE ZDAŇOVÁNÍ SPOTŘEBY.....	79
7	ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ KOMPARACE DAŇOVÝCH SOUSTAV ČR A USA	84
7.1	DEN DAŇOVÉ SVOBODY.....	86
7.2	STUDIE PAYING TAXES 2010.....	86
7.3	INDEX DAŇOVÉ MIZÉRIE (FORBES GLOBAL TAX MISERY INDEX).....	87
8	NÁVRH NA ZMĚNY V DAŇOVÉ POLITICE ČR (S VYUŽITÍM POZNATKŮ O FUNGOVÁNÍ DAŇOVÉHO SYSTÉMU USA)	89
8.1	EFEKTIVNĚJŠÍ SPRÁVA A VÝBĚR DANÍ.....	89
8.2	DŮCHODOVÉ DANĚ.....	90
8.2.1	Daň z příjmů fyzických osob.....	91
8.2.2	Daň z příjmů právnických osob.....	92
8.3	DPH.....	92
8.3.1	DPH vs. prodejní daň (Salex tax).....	92
8.3.2	Jednotná sazba DPH.....	92
8.3.3	Změna režimu platby DPH.....	94
8.4	SPOTŘEBNÍ DANĚ.....	94
8.4.1	Spotřební daň z cigaret.....	94
8.5	MAJETKOVÉ DANĚ.....	95
8.5.1	Daň dědická.....	96
8.5.2	Daň darovací.....	96
8.5.3	Daň z nemovitostí.....	96
8.6	SILNIČNÍ DAŇ.....	97
8.7	DAŇ Z HAZARDU.....	97
8.8	DAŇOVÉ ÚNIKY.....	98
	ZÁVĚR	100

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	101
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	103
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	104
SEZNAM TABULEK	105
SEZNAM PŘÍLOH.....	107

ÚVOD

Za téma své diplomové práce jsem si vybral porovnání daňových soustav České republiky a Spojených států amerických. Hlavním cílem této práce je srovnat tyto dvě daňové soustavy a pokusit se navrhnout nějaké změny v oblasti daňové politiky České republiky.

Daně jsou s člověkem spojovány již od počátku jeho existence. Ve společnosti se vedou neustále spory o tom, jak zefektivnit daňový systém. Každý jedinec má na tohle téma svůj vlastní názor, který často závisí na politické příslušnosti. Existuje mnoho názorů a návrhů, proto je tohle téma velmi rozsáhlé a také značně zajímavé a z tohoto důvodu jsem se rozhodl, že se jím budu zabývat ve své diplomové práci. Při diskuzi o daňovém systému a tvorbě názoru na něj je důležité jej srovnávat s jinými státy, protože každá země má svůj daňový systém a vždy je možné využít výborně fungující mechanismy z těchto soustav a vyvarovat se těch, které neplní svou funkci. Je důležité, aby daňová politika podporovala celkový ekonomický růst daného státu.

Diplomová práce má za úkol seznámit čtenáře se základními daňovými pojmy a fungováním daňových soustav ČR a USA. Dále je zaměřena na významné rozdíly mezi těmito soustavami.

Práce je rozdělena na dvě části, a to na teoretickou a praktickou.

V první části mé práce provedu rešerši literárních pramenů a zpracuji teoretická východiska práce týkající se daňové politiky a daňových soustav České republiky a Spojených států amerických. V této části se budu zpočátku zabývat daňovou politikou a konstrukcí daní obecně, poté se už zaměřím na samotné soustavy České republiky a USA, kde popíši jednotlivé druhy daní.

Na základě získání teoretických znalostí provedu ve druhé části srovnání těchto dvou daňových soustav. Zaměřím se zejména na srovnání zdaňování příjmů, majetku a spotřeby.

Na závěr navrhnu možnosti změn v české daňové politice a také se zaměřím na prvky z daňového systému USA, které by nebyly vhodné implementovat do našeho daňového systému.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 DAŇ A JEJÍ KONSTRUKCE

Existuje velké množství definic daně, ale nejčastěji se používá ta, která definuje daň jako povinnou, zákonem předem stanovenou částku, kterou odčerpává na nenávratném principu část nominálního důchodu ekonomického subjektu [12].

1.1 Vlastnosti a funkce daní

Daň může nabývat různých forem, proto je nejlépe definovatelná dle jejich vlastností. První vlastností je fakt, že daň je povinná. Tato povinnost je uložena na základě zákona. Poněvadž jsou daně určeny ke hrazení potřeb, které vznikají společnosti jako celku, tak logicky plynou do veřejného rozpočtu. Zaplacením daně nevzniká subjektu žádný nárok, proto můžeme daň označit jako nenávratnou. Neekvivalentnost vychází z faktu, že díl, jakým se jednotlivec podílí na společných příjmech, nemá žádný vztah k tomu, v jaké výši se bude podílet na transferech z veřejných rozpočtů. Daň je zpravidla neúčelová, protože nikdo, když daň platí, neví, co bude z těchto prostředků financováno [15].

Moderní daně plní nebo mohou plnit celou řadu funkcí. Mezi nejdůležitější patří funkce fiskální, alokační, redistribuční a stabilizační. Fiskální funkcí se rozumí získávání finančních prostředků do veřejných rozpočtů, z kterých jsou pak financovány veřejné výdaje. Fiskální funkce je historicky nejstarší.

Alokační funkce se uplatňuje v případě, když trh projevuje neefektivnost v alokaci zdrojů. Za příčiny tržního selhání jsou označovány nedokonalá konkurence, existence veřejných statků, statků pod ochranou a externalit.

Funkce redistribuční je důležitá, protože lidé nepovažují rozdělení důchodů a bohatství vzniklých fungováním trhu za spravedlivé. Daně mají za úkol přesunout část důchodů směrem od bohatších k chudým. Totéž platí pro podnikatelské subjekty, kdy dochází k redistribuci z bohatších do chudších regionů nebo ve prospěch perspektivních odvětví.

Stabilizační funkce se vyznačuje zmírňováním cyklických výkyvů v ekonomice v zájmu zajištění dostatečné zaměstnanosti a cenové stability [6].

1.2 Konstrukční prvky daně

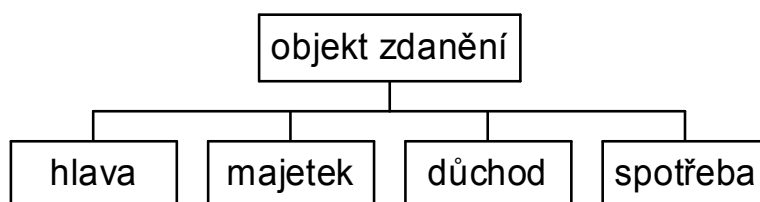
Konstrukce daně je velmi složitá, proto je nutné posuzovat všechny její prvky v jejich vzájemných souvislostech. Mezi základní konstrukční prvky patří: daňový subjekt, předmět daně, osvobození od daně, základ daně, odpočty od základu daně, sazba daně a slevy na dani.

1.2.1 Daňový subjekt

Daňový subjekt je podle zákona osoba povinná strpět, odvádět nebo platit daň. Z hlediska daňové techniky se dělí daňové subjekty na poplatníky, plátce daně a právní nástupce osoby. Poplatník je daňový subjekt, jehož předmět (zejména příjem nebo majetek) je dani podroben. Naproti tomu plátce daně je daňový subjekt, který je ze zákona povinen odvést do veřejného rozpočtu daň vybranou od jiných subjektů nebo sráženou jiným poplatníkům pod svou majetkovou odpovědnost. Právní nástupce osoby je fyzická nebo právnická osoba, která je jako daňový subjekt vymezena zákonem.

1.2.2 Předmět (objekt) daně

Obecně se předmětem daně rozumí veličina, ze které se daň vybírá. Předmět daně můžeme rozdělit do čtyř skupin (*Obr. 1*).

Obr. 1 Předmět zdanění [15].

Nejstarší jsou daně z hlavy, kde předmětem zdanění je osoba. V současných daňových systémech se téměř nepoužívá, protože dopad na některé poplatníky může být neúnosný. V ČR může mít charakter daně z hlavy poplatek z odpadu.

Majetkové daně mají také dlouhou historii. Majetek je zpravidla viditelný a nepotřebuje nijak náročnou evidenci.

Daně důchodové jsou v současné době nejčastěji využívány. Zejména osobní důchodová daň se považuje za jeden z nejdůležitějších redistribučních kanálů.

Rovněž daně ze spotřeby některých výrobků se využívaly již před řadou století. Moderní všeobecné daně ze spotřeby mají pestrú konstrukci a jsou značně komplikované. Zdanění ze spotřeby je považováno za méně viditelné a tím i lépe snášené.

1.2.3 Osvobození od daně

Osvobození od daně definuje část předmětu, ze které není daň vybírána. Osvobození od daně nabývá různých forem. Nejčastějším případem je tzv. úplné osvobození, které se použije tehdy, jsou-li splněny současně všechny podmínky. Další formou je částečné osvobození od daně, kdy je osvobozena od daně částka do určitého limitu. Posledním typem je tzv. podmíněčné osvobození od daně, které může být s vazbou na splnění 1 nebo více podmínek nebo s vazbou na časový test.

1.2.4 Základ daně

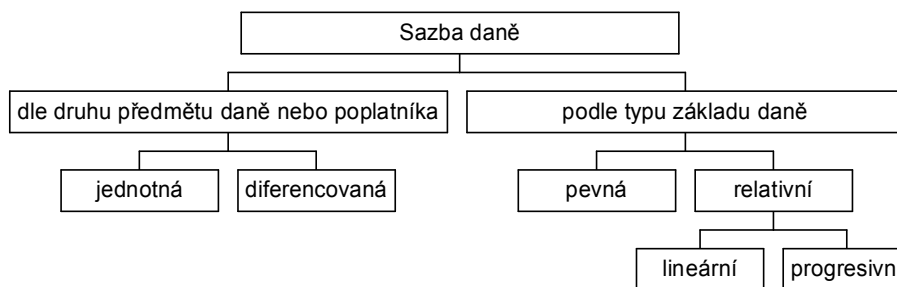
Základ daně je veličina, ze které se prostřednictvím sazby daně vybírá daň. Může být vyjádřen v peněžních nebo fyzických jednotkách.

1.2.5 Odpočty od základu daně

Odpočty od základu daně můžeme rozdělit na standardní a nestandardní. Standardní jsou odpočty, které snižují základ daně o předem stanovenou pevnou částku v případě, že daňový subjekt splní podmínky, na které se uplatnění standardního odpočtu váže. Nestandardní odpočty představují položky, které může daňový subjekt odečíst od základu daně v prokazatelně vynaložené výši. Uplatnění tohoto odpočtu může být limitováno. Nestandardní odpočty mají motivovat daňový subjekt k jednání, které je z celospolečenského hlediska žádoucí.

1.2.6 Sazba daně

Sazba daně je algoritmus, prostřednictvím kterého se ze základu daně (snižového o odpočty) stanoví velikost daně.

Obr. 2 Druhy sazeb daně [15].

Přestože sazba daně může mít podobu jakéhokoliv výpočtového algoritmu, zpravidla se používá několik typů sazeb, které z praktického hlediska dělíme dle dvou nezávislých kritérií.

Jednotná sazba daně je stejná pro všechny typy a druhy předmětu příslušné daně nezávisle na jeho kvalitě. Výše diferencované sazby daně se liší dle druhu předmětu daně.

Dále se sazba daně člení podle typu základu daně. Prvním typem je pevná sazba daně, která je vztažena k fyzikální jednotce základu daně. Druhým typem je relativní sazba daně, která se používá tam, kde je hodnotový základ daně. Tato sazba může být lineární nebo progresivní. Lineární sazba daně spočívá v tom, že roste ve stejném poměru jako základ daně. Progresivní sazba daně je taková, při které s růstem základu daně roste daň relativně rychleji než základ daně [15].

Progresivně stupňovitá sazba je nejjednodušší variantou progresivních sazeb. Sazba se zvyšuje při přechodu z jednoho daňového pásma do druhého daňového pásma skokem pro celý daňový základ. Progresivně klouzavá sazba zčásti odstraňuje tvrdost progresivně stupňovité sazby. Progresivně klouzavá sazba se z pravidla vypočítává vždy ze dvou složek [3].

1.2.7 Slevy na dani

Sleva na dani je důležitým konstrukčním prvkem. Sleva na dani znamená možnost snížení částky daně za stanovených podmínek.

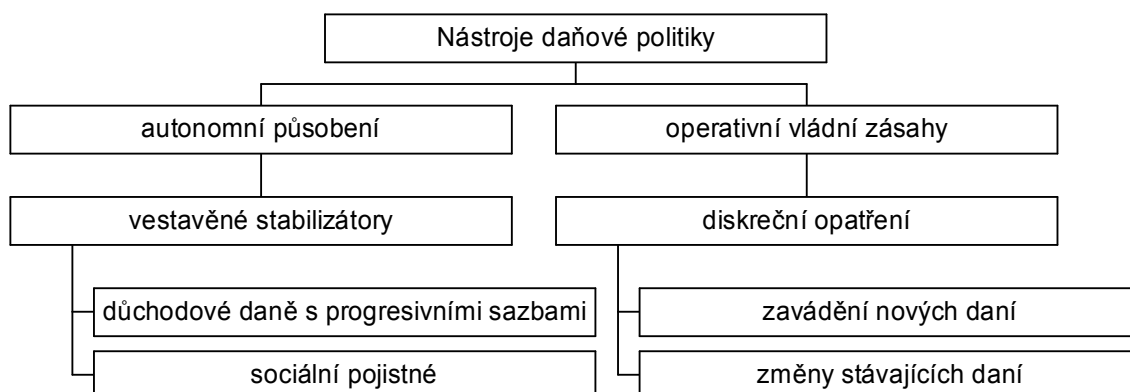
Obr. 3 Typy slev na dani [15].

Absolutní sleva je stanovena pevnou částkou, naopak relativní sleva snižuje daň o stanovený díl, nejčastěji vyjádřený v procentech [15].

2 DAŇOVÁ POLITIKA

2.1 Základní vymezení a charakteristika

Daňová politika může být charakterizována jako praktické využívání daňových nástrojů k ovlivňování ekonomických a sociálních procesů ve společnosti. Daně můžeme zařadit do nepřímých nástrojů hospodářské politiky a jsou prostředkem přerozdělování nově vytvořeného produktu. Nejčastěji se nástroje daňové politiky třídí dle kritéria autonomnosti jejich působení na ekonomiku.

Obr. 4 Rozdělení nástrojů daňové politiky [12].

Typickým automatickým stabilizátorem ekonomiky je progresivní sazba daně z příjmů, kdy v období konjunktury se poplatníci kvůli zvýšeným příjmům dostávají do pásem vyšších daňových sazeb, takže podíl jejich zdaněného důchodu se zvyšuje. Naopak v období recese dochází k opačné situaci, kdy podíl zdaněných důchodu klesá a tím je zabráněno většímu poklesu poptávky a následně produktu ekonomiky. Tento mechanismus funguje za podmínky stabilní nebo alespoň relativně stabilní cenové hladiny.

Diskreční daňová opatření představují záměrné změny v daňovém systému realizovaných pomocí vládních rozhodnutí. Jsou nezávislá na hospodářských cyklech a jejich negativem je informační a realizační zpoždění [12].

2.2 Daňová kvóta

Daňová kvóta je podíl vybraných daní na hrubém domácím produktu. Je to jeden z ukazatelů, který slouží k mezinárodnímu srovnání a vypovídá o tom, jak velký díl nezůstává těm,

kdo důchod vytvořili, ale rozděluje se prostřednictvím veřejných fondů na daňovém principu.

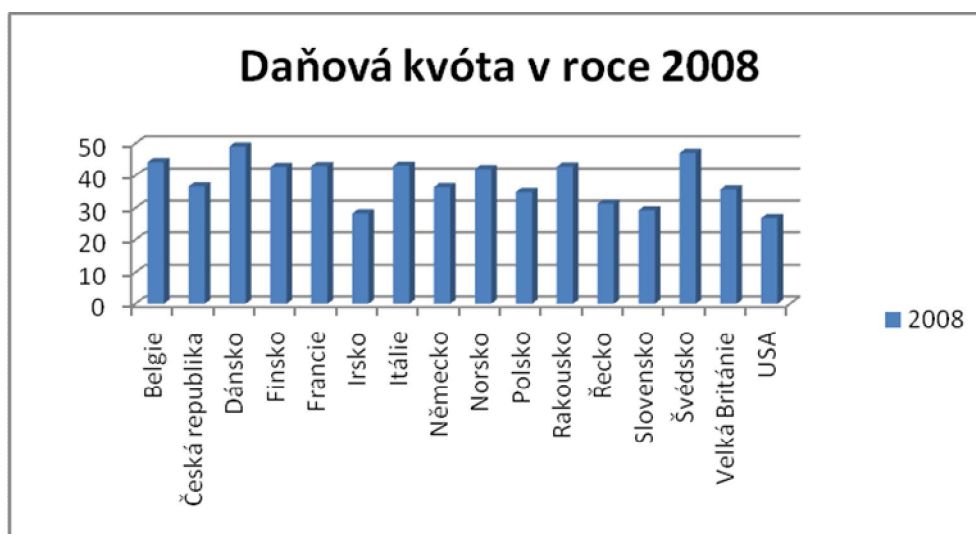
V první úrovni se rozlišuje čistá a složená daňová kvóta. Čistá daňová kvóta obsahuje jen daně v právním slova smyslu, složená i další povinné odvody [15].

Daňová kvóta je velmi různorodá a tomu odpovídá i její struktura, tzv. daňový mix. Z hlediska druhů se často používá třídění daní dle OECD:

- 1000 Daně z důchodů, ze zisků a kapitálových výnosů,
- 2000 Příspěvky na sociální zabezpečení,
- 3000 Daně z mezd a pracovních sil,
- 4000 Daně majetkové,
- 5000 Daně ze zboží a služeb,
- 6000 Ostatní daně.

V celkových daňových výnosech každé země jsou hlavními zdroji vždy dva až tři, zbytek má spíš doplňkový charakter.

Vypovídací hodnota daňové kvóty má ale také nedostatky, protože vždy záleží na tom, co všechno je zahrnuto do daní a jak dobře je v dané zemi proveden odhad HDP. Mezinárodní srovnání může být zavádějící, protože odhad HDP může být podhodnocen z důvodu existence šedé ekonomiky nebo nebývají zahrnuté daňové výdaje atd.

Obr. 5 Výše složené daňové kvóty v roce 2008 [21].

2.3 Faktory ovlivňující daňové systémy

Mnoho faktorů ovlivňuje daňovou kvótu, daňový mix a další charakteristiky. Tyto faktory můžeme uspořádat do následujících skupin.

2.3.1 Faktory ekonomické

Na daňový systém má vliv struktura ekonomiky a její vývoj. Daňové výnosy a jejich struktura závisí na odvětvové a geografické struktuře, struktuře pracovních sil, hospodářském růstu, míře inflace, míře zapojení ekonomiky do mezinárodního obchodu atd.

Odvětvová struktura ovlivňuje míru koncentrace ekonomiky a zároveň i podíl korporací a samostatně podnikajících fyzických osob. Tím je ovlivněn podíl daní placených jednotlivci a společnostmi. Je zřejmé, že jestliže je v zemi více korporací, tak je větší relativní podíl zaměstnanců než samostatně podnikajících osob. V takovém případě může vláda více spoléhat na daň z příjmu fyzických osob, protože zaměstnanci se zdaňují snadněji než samostatní podnikatelé, kteří si mohou základ daně ovlivnit zatajováním příjmů nebo zahrnováním různých nákladů.

2.3.2 Faktory politické

Daňová opatření jsou prosazována přes politický systém, protože každá daň je stanovena zákonem. Politické faktory mohou krátkodobě ekonomické důvody zastiňovat, protože po určité kratší dobu podléhá daňový systém vlivu vládní strany.

2.3.3 Faktory administrativně-institucionální

Na zákonem ukládané daně působí vláda, parlament a byrokracie (odborníci). Odborníci zůstávají ve svém oboru mnohem déle než politici ve své funkci, proto většinou politici spoléhají na rozhodnutí odborníků.

Dalším faktorem ovlivňující daňový systém je ústavněprávní uspořádání státu, které se projevuje ve struktuře daní a daňových výnosů na různých úrovních státní správy.

2.3.4 Faktor technického pokroku

Technický pokrok se vždy odrážel i v daních. V současnosti má na daňové systémy vliv rozvoj internetového obchodu, obchodování s finančními deriváty apod., jejichž zdaňování

je problematické. Technický rozvoj ale také poskytuje účinnější nástroje k výběru daní a proti daňovým únikům.

2.3.5 Faktor globalizace

V současné době musí každá vláda při budování svého daňového systému zohlednit mezinárodní podmínky. Proto reformy daňových systémů již neprobíhají jako individuální akty vlád zemí, ale jako vlny, které se při větší či menší míře vzájemné koordinace přelévají ze země do země [6].

2.4 Daňové reformy

Daňová reforma značí podstatnou změnu daňových zákonů a předpokládá se, že má pozitivní vliv na ekonomický růst a že přerozdělí daňové břemeno spravedlivěji, než tomu bylo před reformou.

2.4.1 Daňové reformy v tržních ekonomikách

Po druhé světové válce se ve vyspělých zemích daňové reformy neuskutečňují izolovaně, ale v tzv. vlnách. Dle Messereho a Norregarda proběhly dosud 3 vlny daňových reforem.

1. vlna je charakteristická rozšířením a zavedením systému sociálního pojištění oddělením příspěvku na sociální pojištění od důchodové daně. Začala po druhé světové válce a skončila v roce 1965.

2. vlna se vyznačovala zaváděním daně z přidané hodnoty jako všeobecné spotřební daně. Ve vyspělých zemích v 60. až 80. letech byla daň z přidané hodnoty zaváděna ve spojitosti se vstupem do EU.

3. vlna vznikla v USA jako následek uplatňování politiky strany nabídky vládou prezidenta Reagana. Jednalo se o snahu obnovit ekonomickou aktivitu podlomenou velmi složitým a nespravedlivým zdaněním. Reformy sledovaly tři základní cíle, a to zvýšit ekonomickou motivaci subjektů, zvýšit spravedlnost a přehlednost daní a třetím cílem byla rozpočtová neutralita.

2.4.2 Daňové reformy v tranzitivních ekonomikách

V zemích bývalého komunistického bloku se v průběhu 80. a 90. let uskutečnily reformy daňových systémů s cílem vytvoření kompatibilního zdanění s tržní ekonomikou.

Daně v centrálně plánovaných ekonomikách se vyznačovaly mnoha deformacemi a nepříjemnými vlastnostmi. Byly nespravedlivé, neefektivní a neprůhledné. Jejich hlavními znaky byly diferencovanost ve vztahu k různým subjektům, převažující význam daní placených státními podniky a v neposlední řadě byly majetkové daně příliš nízké.

2.5 Daňová konkurence, koordinace a harmonizace

Snaha poplatníků snižovat daňové břemeno vyvolává v mezinárodním kontextu tzv. škodlivou daňovou **konkurenci** mezi státy. Jedná se o snahu přilákat do země daňové základy prostřednictvím výhodnějších daňových režimů. Takle konkurence je označována jako škodlivá, protože trh nemůže zajistit efektivní alokaci, neboť daně nejsou placeny na základě tržního principu. Výsledkem je, že konkurence v daňové oblasti vede k neúměrné restrikci veřejného sektoru a k poddimenzování funkce státu.

Daňová **koordinace** je prvním stupněm sblížení daňových systémů, který vytváří bilaterální nebo multilaterální schémata zdanění za účelem omezení arbitrážních obchodů, v jejímž rámci jsou vyslovována doporučení v klíčových oblastech škodlivé daňové konkurence.

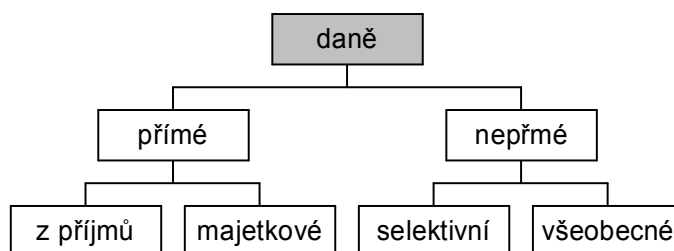
Harmonizace značí přibližování národních daňových systémů a jednotlivých daní na základě dodržování společných pravidel. Harmonizace každé daně probíhá vždy ve třech fázích, které jsou označovány jako:

- určení daně, která má být harmonizována,
- harmonizace daňového základu,
- harmonizace daňové sazby.

Harmonizací nejsou myšleny úplně stejné daně a stejné vymezení jejich základů a sazeb, trvá se pouze na jejich sladění či přiblížení [6].

3 DAŇOVÁ SOUSTAVA ČESKÉ REPUBLIKY

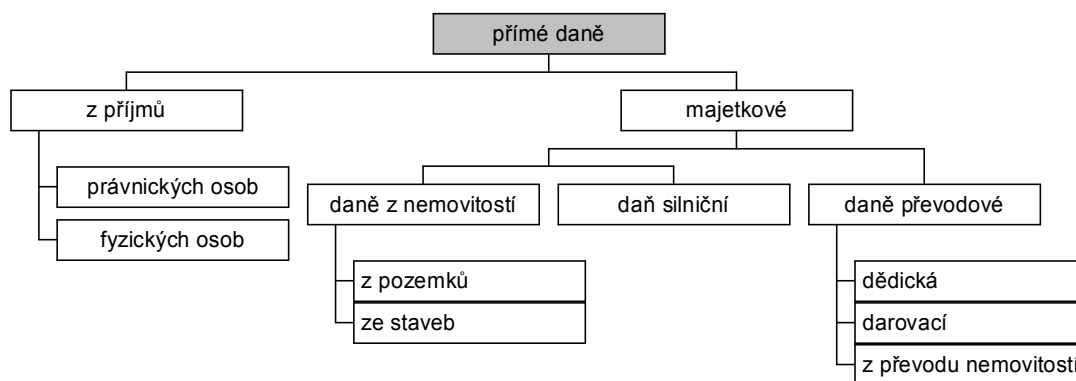
Daňová soustava ČR je tvořena daní z přidané hodnoty, spotřební daní, daní z příjmů, daní z nemovitostí, daní silniční, daní dědickou, daní darovací a daní z převodu nemovitostí. Mezi další odvody daňového charakteru můžeme zařadit hlavně pojistné na sociální zabezpečení a veřejné zdravotní pojištění a místní poplatky [13].

Obr. 6 Daně daňového systému České republiky [15].

Každá daň vyhovuje lépe některým požadavkům a naopak má slabinu ve splnění jiných kritérií. Daňový mix vypovídá, jakému typu daní dává stát přednost.

3.1 Přímé daně

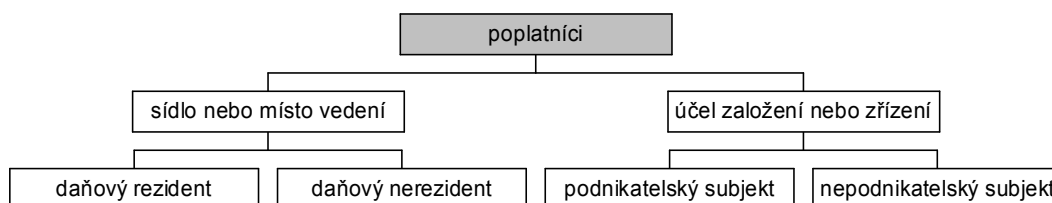
Obr. 7 Přímé daně v České republice [15].

3.1.1 Daň z příjmu právnických osob

Předmětem daně z příjmu právnických osob jsou příjmy, resp. výnosy z veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem. U poplatníků, kteří nejsou zřízeni za účelem podnikání, nejsou předmětem daně příjmy vyplývající z jejich poslání. Poplatníky daně jsou osoby, jež nejsou fyzickými osobami, a organizační složky státu [13].

3.1.1.1 Poplatníci daně

Dále se poplatníci z příjmu právnických osob mohou rozdělit dle různých kritérií. Jedno z rozdělení můžeme vidět na obrázku (Obr. 8).

Obr. 8 Poplatníci z příjmu právnických osob [15].

Daňový rezident má neomezenou daňovou povinnost. To znamená, že dani z příjmů právnických osob podléhají jak příjmy z území České republiky, tak příjmy ze zahraničí. K omezení prostoru pro obcházení účelu zákona je za daňového rezidenta považována i taková právnická osoba, která má sice sídlo v zahraničí, ale místo jejího skutečného vedení je v České republice [15].

Za daňového nerezidenta je považována právnická osoba, která nemá na území České republiky sídlo. Daňový nerezident má omezenou daňovou povinnost, která se vztahuje pouze na příjmy ze zdrojů z České republiky. Za příjmy ze zdrojů na území České republiky je u poplatníků, kteří nemají na území České republiky své sídlo, jsou považovány také příjmy z činností vykonávaných prostřednictvím stálé provozovny. Stálá provozovna je místo na území České republiky určené k výkonu činnosti daňového nerezidenta [3].

3.1.1.2 Základ daně a výpočet daňové povinnosti

Základ daně se stanoví z upraveného výsledku hospodaření před zdaněním. Základ daně je rozdíl, o který příjmy, s výjimkou příjmů, které nejsou předmětem daně anebo jsou osvobozeny, převyšují výdaje. Příjmy vyňaté z předmětu daně jsou většinou příjmy z nabytí majetku dědictvím nebo darováním. Mezi osvobozené příjmy patří příjmy z provozování ekologických zařízení, regulované nájemné za byty nebo úroky z přeplatku na dani [13].

Tab. 1 Metodika stanovení základu daně [16].

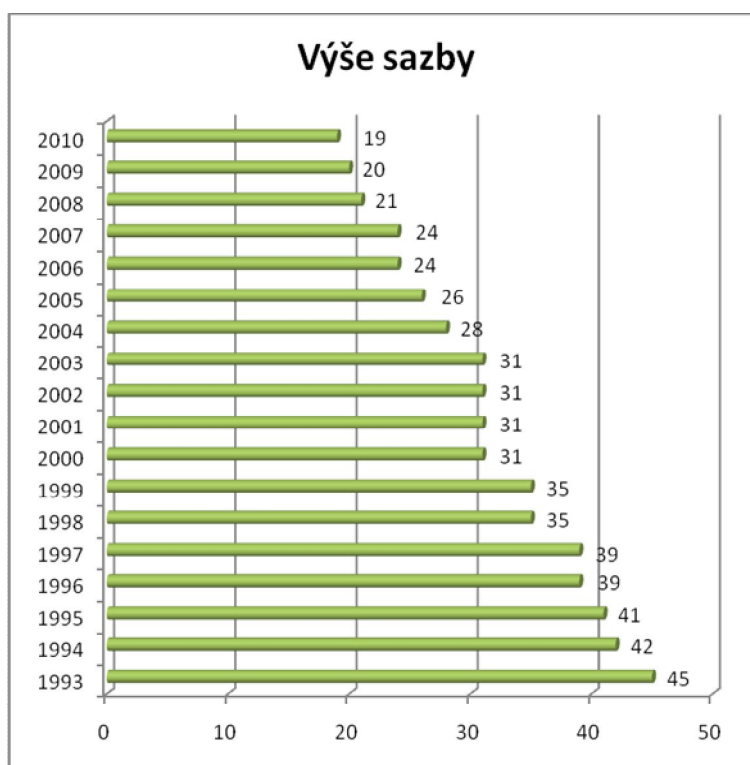
+ -	Účetní výsledek hospodaření
+	Položky zvyšující ZD (připočitatelné)
-	Položky snižující ZD (odčitatelné)
=	Základ daně před úpravou
-	Část ZD připadající na komplementáře
-	Vyňaté příjmy podléhající zdanění v zahraničí
=	Upravený ZD
-	Odpočet daňové ztráty
-	Odpočet nákladů
=	Snížený ZD
-	Daňový odpočet u nepodnikajících subjektů
-	Hodnota daru
=	Výsledný ZD
x	Sazba daně
=	Daň
-	Slevy
=	Daň po slevách

Mezi **položky zvyšující základ daně** můžeme například zařadit částky neoprávněně zkracující příjmy, rozdíl mezi účetními a daňovými odpisy nebo sankční položky. **Za položky snižující základ daně** jsou považovány příjmy osvobozené od daně, příjmy, které nejsou předmětem daně nebo byly již zdaněny u zdroje, a také sankční položky, u kterých pominul právní důvod uložení.

Od daně jsou osvobozeny členské příspěvky přijaté zájmovými sdruženími právnických osob, občanskými sdruženími, politickými stranami a politickými hnutími, výnosy kostelních sbírek, příjmy z provozu malých vodních elektráren, větrných elektráren, příjmy z cenově regulovaného nájemného a další [8].

3.1.1.3 Sazby daně

Prostřednictvím sazby daně vypočítáme daň. Sazba daně všech právnických osob je lineární a pro rok 2010 je stanovena ve výši 19 %. Další sazba ve výši 5 % se vztahuje na investiční fondy, podílové fondy, penzijní fondy a instituce penzijního pojištění a sazba 15 % se vztahuje na samostatný základ daně. Na obrázku (*Obr. 9*) je znázorněný vývoj sazby daně v letech 1993 – 2010 [15].

Obr. 9 Sazba daně z příjmů právnických osob v letech 1993 – 2010 [15].

3.1.1.4 Slevy na dani

Existují dva typy slev na dani: na zaměstnance se změněnou pracovní schopností (na jednoho zaměstnance ve výši 18 000 nebo 60 000 Kč) a pro držitele příslibu investiční pobídky [13].

Tyhle slevy mají zejména podpořit zaměstnavatele, kteří zaměstnávají osoby se zdravotním postižením. Pouze právnické osoby, které zaměstnávají více než 50 % přepočteného počtu zaměstnanců se zdravotním postižením a zároveň mají celkem minimálně 25 přepočtených zaměstnanců, mohou uplatnit navíc relativní slevu na dani tak, že základní částku daně sníží o polovinu daně vypočtené z činnosti dosahovaných se zaměstnanci se zdravotním postižením [15].

3.1.2 Daň z příjmu fyzických osob

Osobní důchodová daň je nezbytnou součástí každého moderního daňového systému. Konstrukce daně je relativně složitá, a to z několika důvodů. Na tuto daň jsou kladeny nejvyšší požadavky, protože musí zohlednit sociální postavení poplatníků, a tím umožnit redistribuci

vytvořeného důchodu od osob s vyššími příjmy k osobám s nižšími příjmy. Osobní důchodová daň se v českém daňovém systému nazývá daň z příjmů fyzických osob [15].

Předmětem daně jsou příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky (§6), příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti (§7), příjmy z kapitálového majetku (§8), příjmy z pronájmu (§9) a ostatní příjmy (§10). Předmětem daně jsou nejen příjmy peněžní, ale také příjmy nepeněžní dosažené i směnou [13].

3.1.2.1 Poplatníci daně

Poplatníky daně jsou všechny fyzické osoby, které se dělí do dvou skupin, na poplatníky s neomezenou daňovou povinností a poplatníky s omezenou daňovou povinností.

Fyzické osoby, které mají na území České republiky bydliště nebo se zde obvykle zdržují, mají daňovou povinnost, která se vztahuje na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky i na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí. Poplatníky, kteří se na území České republiky zdržují, jsou poplatníci, kteří na území České republiky pobývají aspoň 183 dní v příslušném kalendářním roce. Může to být souvisle nebo v několika obdobích.

Poplatníci, kteří nemají na území České republiky bydliště nebo se zde obvykle nezdržují nebo pokud tak stanoví mezinárodní smlouvy, nemají daňovou povinnost vztahující se i na příjmy ze zahraničí. Poplatníci, kteří se na území České republiky zdržují pouze za účelem studia nebo léčení mají daňovou povinnost z příjmů ze zdrojů na území České republiky [3].

3.1.2.2 Základ daně a výpočet daňové povinnosti

I přes velké zjednodušení je schéma základu daně z příjmu fyzických osob poměrně složité. Tato skutečnost odpovídá rozmanitosti forem a druhu příjmů jednotlivců. Všechny příjmy jsou rozděleny do několika odděleně posuzovaných částí, do pěti dílčích základů daně [15].

Základem daně je částka, o kterou příjmy plynoucí poplatníkovi ve zdaňovacím období přesahují výdaje [13]. Při stanovení základu daně fyzické osoby je nutné nejprve stanovit dílčí základy daně, které se stanoví následovně:

1. $DZD_{§6} = P_C * 1,34, (DZD_{§6} > 0),$

kde: P_C je celkový příjem (hrubý příjem, hrubá mzda),

1,34 je koeficient tzv. superhrubého příjmu.

$$2. \text{DZD}_{\S 7} = P - V_{\text{dzu}}, (\text{DZD}_{\S 7} = 0, > 0, < 0),$$

kde: P jsou příjmy plynoucí poplatníkovi v kalendářním roce,

V_{dzu} jsou výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů.

$$3. \text{DZD}_{\S 8} = P (\text{DZD}_{\S 8} > 0, = 0),$$

kde: P jsou příjmy plynoucí poplatníkovi v kalendářním roce.

$$4. \text{DZD}_{\S 9} = P - V_{\text{dzu}}, (\text{DZD}_{\S 9} = 0, > 0, < 0),$$

kde: P jsou příjmy plynoucí poplatníkovi v kalendářním roce,

V_{dzu} jsou výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů.

$$5. \text{DZD}_{\S 10} = P - V_{\text{d}}, (\text{DZD}_{\S 10} = 0, > 0),$$

kde: P jsou příjmy plynoucí poplatníkovi v kalendářním roce,

V_{d} jsou výdaje na dosažení příjmů

Poté se základ daně stanoví následujícím způsobem:

$$\text{ZD} = (\text{DZD}_{\S 6} + \text{DZD}_{\S 7} + \text{DZD}_{\S 8} + \text{DZD}_{\S 9} + \text{DZD}_{\S 10}) - \text{NČ}_{\text{ZD}} - \text{P}_0 [16].$$

Tento způsob výpočtu můžeme vidět i v tabulce (Tab. 2).

Tab. 2 Základ daně z příjmů fyzických osob [15].

příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky
+ pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem
= dílčí základ daně příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků

příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti
- výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů
= dílčí základ daně příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti
příjmy z pronájmu
- výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů
= dílčí základ daně z pronájmu

příjmy z kapitálového majetku
= dílčí základ daně z kapitálového majetku
ostatní příjmy
- výdaje na dosažení příjmu
= dílčí základ daně ostatní příjmy

Nejdůležitější z dílčích základů daně je dílčí základ daně z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků. U tohoto DZD nejde v současné době využít žádné výdaje a také nelze snížit o záporný rozdíl vykázaný v dílčím základu daně z příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti či příjmu z pronájmu.

Ve druhé kategorii je DZD z příjmu z podnikání a jiné SMVČ a DZD z příjmu z pronájmu. K těmto dvěma kategoriím se zákonodárci zachovali nejlaskavěji. Pro ně platí nejvelkorysejší pravidla pro uznávání výdajů. Je dovolena i možnost, že příjmy v dílčím základu daně jsou nižší než výdaje k těmto příjmům uplatněné. Proto může dojít k zápornému výsledku.

DZD příjmu z kapitálového majetku a DZD ostatní příjmy nemohou nabývat záporných hodnot.

Základ daně z příjmu fyzických osob nemůže být nižší než dílčí základ daně ze závislé činnosti a funkčních požitků [15].

3.1.2.3 Sazba daně

Sazba daně z příjmů fyzických osob byla v letech 1993 až 2007 klouzavě progresivní. Od roku 2008 je lineární ve výši 15 %.

3.1.2.4 Slevy na dani

Při výpočtu daně z příjmů fyzických osob se uplatňují klasické slevy na dani, které jsou poskytovány fyzickým osobám z titulu zaměstnávání osob se změněnou pracovní schopností, dále slevy na dani z titulu poskytnutí příslibu investiční pobídky a v neposlední řadě slevy nahrazující nezdánitelné části daně.

Mezi klasické slevy na dani patří sleva na dani pro poplatníky zaměstnávající zaměstnance se změněnou pracovní schopností ve výši 18 000 Kč a sleva na dani ve výši 60 000 Kč za každého zaměstnance se změněnou pracovní schopností s těžším zdravotním postižením.

Za slevy na dani nahrazující nezdánitelné části základu daně se považují částky ve výši:

- 24 840 Kč na poplatníka,
- 24 840 Kč na manželku (manžela) žijící s poplatníkem v domácnosti, pokud nemá vlastní příjem přesahující částku 68 000 Kč ročně (je-li manžel či manželka držitelem průkazu ZTP-P, zvyšuje se částka slevy na dani na 49 680 Kč),

- 2 520 Kč, pobírá-li poplatník částečný invalidní důchod,
- 5 040 Kč, pobírá-li poplatník plný invalidní důchod,
- 16 140 Kč, je-li poplatník držitelem průkazu ZTP-P,
- 4 020 Kč, je-li poplatník osobou, která se soustavně připravuje na své povolání studiem nebo předepsaným výcvikem [16].

3.1.2.5 Daňové zvýhodnění na vyživované dítě

Každý poplatník má nárok na daňové zvýhodnění na vyživované dítě žijící s ním v domácnosti ve výši 11 604 Kč. Daňové zvýhodnění může nabývat tři podob, a to:

- sleva na dani,
- daňový bonus,
- sleva na dani a daňový bonus

Tuto slevu může uplatnit pouze jeden z poplatníků, se kterým vyživované dítě žije. Dítětem se rozumí každé nezletilé dítě a dále dítě do 26 let, které nepobírá plný invalidní důchod a zároveň se soustavně připravuje na své budoucí povolání. Výše slevy na dani se zvyšuje na dvojnásobek v případě, že je dítě držitelem průkazu ZTP/P.

3.1.2.6 Nestandardní odpočty

První skupinou nestandardních odpočtů jsou nezdanitelné části základu daně, které jsou určeny jen pro fyzické osoby a umožňují poplatníkům snížit základ daně o specifické výdaje mající charakter osobní spotřeby [15]. Mezi tyto odpočty patří:

- hodnota darů poskytnutá poplatníkem, v případě, že úhrnná hodnota darů činí alespoň 1 000 Kč nebo překročí 2 % ze základu daně, jako dar na zdravotnické účely lze ocenit hodnotu 1 odběru krve částkou 2 000 Kč, uplatnit lze hodnotu darů maximálně do výše 10 % ze základu daně,
- úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání (max. 10 000 Kč, u osob se zdravotním postižením 13 000 Kč, u osob s těžším zdravotním postižením 15 000 Kč),

- odečet úroků zaplacených z úvěru ze stavebního spoření nebo z hypotečního úvěru (úhrnná částka úroků všech poplatníků v téže domácnosti nesmí pak překročit 300 000 Kč za jedno zdaňovací období),
- výše zaplacených členských příspěvkům člena odborové organizace odborové organizaci, do výše 1,5 % zdanitelných příjmů (maximálně do výše 3 000 Kč za zdaňovací období),
- odečet platby příspěvků na penzijní připojištění se státním příspěvkem (zaplacenou částku je nutno pro tento účel snížit o 6 000 Kč), nejvýše lze odečíst 12 000 Kč ročně,
- odečet částky poplatníkem zaplaceného pojistného na jeho soukromé životní pojištění, nejvýše 12 000 Kč ročně.

Druhá skupina je tvořena odpočty, které jsou určeny pro fyzickou i právnickou osobu. Patří zde odpočet daňové ztráty, odpočet 100 % výdajů vynaložených při realizaci projektů výzkumu a vývoje a v neposlední řadě 50 % částky, kterou poplatník vypořádal nebo vypořádá v peněžní, případně v nepeněžní formě v období oprávněným osobám jejich majetkový podíl [8].

3.1.2.7 Výběr daně

Daň z příjmů fyzických osob se vybírá velmi komplikovaně. Zdaňovacím obdobím je kalendářní rok a fyzická osoba je povinna do 31. března (v případě, že daňové přiznání zpracovává daňový poradce, lhůta se posouvá do 30. června) podat daňové přiznání [13].

Zejména u fyzických osob by byl ale jednorázový výběr ke dni splatnosti nepraktický pro obě strany, proto se daň z příjmů ze závislé činnosti platí většinou v měsíčních zálohách a daň z příjmů z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti ve čtvrtletních či pololetních zálohách.

3.1.3 Daň z nemovitostí

Daň z nemovitostí byla zavedena v roce 1993. Je považována za typickou majetkovou místní daň a dělí se na daň z pozemků a daň ze staveb. Předmětem daně z pozemků jsou pozemky ležící na území České republiky zachycené v katastrální mapě, předmětem daně ze

staveb jsou stavby, na které bylo vydáno kolaudační rozhodnutí, byty a nebytové prostory [5].

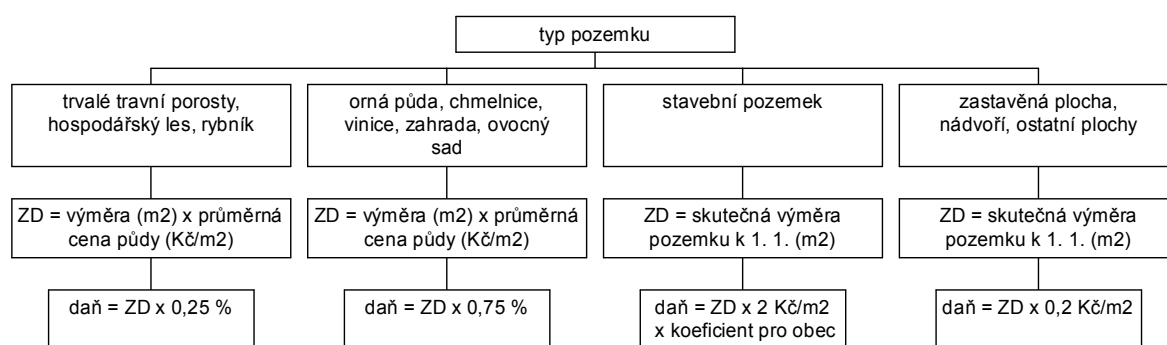
Zdaňovacím obdobím daně z nemovitostí je kalendářní rok. Rozhodný je vždy stav k 1. lednu příslušného zdaňovacího období. Daňové přiznání se podává do 31. ledna zdaňovacího období. Pokud daň z nemovitostí nepřesáhne částku 5 000 Kč, tak je splatná najednou do 31. května běžného zdaňovacího období. V ostatních případech se daň platí ve dvou stejných splátkách (do 31. května a do 30. listopadu) [15].

3.1.3.1 Daň z pozemků

Z hlediska daně z nemovitostí se rozlišují tyto **druhy pozemků**: orná půda, chmelnice, vinnice, zahrady, ovocné sady, trvalé travní porosty, hospodářský les, rybníky s intenzivním a průmyslovým chovem ryb, zastavěné plochy a nádvoří, stavební pozemky a ostatní plochy.

Poplatníkem daně z pozemků jsou zejména vlastníci, organizační složky státu a státní organizace, nájemci, uživatelé a nositelé práv trvalého užívání [5].

Základ daně z pozemků může být hodnotový nebo vyjádřený ve fyzických jednotkách v závislosti na typu pozemku. Hodnotové vyjádření je používáno u zemědělské půdy, u ostatních druhů pozemků je základem daně skutečná výměra pozemku v m² k 1. lednu zdaňovacího období. Rozdělení základu daně a sazby jsou zobrazeny na obrázku (Obr. 10) [15].

Obr. 10 Základ daně a sazby daně z pozemků [15].

3.1.3.2 Daň ze staveb

Daň ze staveb se vztahuje pouze na stavby vykazující známky nemovitosti, tzn., že se jedná o stavby, které jsou spojeny se zemí pevným základem.

Předmětem daně ze staveb na území České republiky jsou stavby:

- na které byl vydán kolaudační souhlas, nebo stavby užívané před vydáním kolaudačního souhlasu,
- stavby způsobilé k užívání na základě oznámení stavebnímu úřadu,
- stavby, pro které bylo vydáno kolaudační rozhodnutí nebo kolaudačnímu řízení podléhající a užívané anebo podle dříve vydaných předpisů dokončené,
- byty včetně podílu na společných částech stavby evidované v katastru nemovitostí,
- nebytové prostory včetně podílu na společných částech stavby evidované v katastru nemovitostí (tzv. samostatné nebytové prostory) [8].

Poplatníkem daně ze staveb může být vlastník, organizační složka státu, nájemce, nositel práva trvalého užívání nebo ve vyjímáných případech pozemkový fond České republiky. Pro účely daně z nemovitostí se rozlišují tyto stavby: obytné domy, ostatní stavby tvořící příslušenství k obytným domům, stavby pro individuální rekreaci, stavby plnící doplňkovou funkci ke stavbám pro individuální rekreaci, garáže vystavěné odděleně od obytných domů, samostatné nebytové prostory užívané jako garáž, stavby pro podnikatelskou činnost, samostatné nebytové prostory užívané pro podnikání, ostatní stavby, byty, ostatní samostatné nebytové prostory [5].

Základem daně ze staveb je výměra půdorysu nadzemní části stavby v m². Půdorysem se rozumí průmět svislých částí obvodového pláště stavby na pozemek. Takhle definovaný základ daně se nazývá zastavěnou plochou. Pro účely určení základu daně se vychází ze stavu k 1. lednu zdaňovacího období. Sazby jednotlivých druhů nemovitostí jsou zobrazeny v tabulce (Tab. 3) [15].

Tab. 3 Sazby daně z nemovitostí platné pro rok 2010 [8].

Druh nemovitosti	Sazba daně (Kč/m ²)
Obytný dům	2,00
Ostatní stavba tvořící příslušenství k obytnému domu	2,00
Stavba pro individuální rekreaci, rodinný dům využívaný pro individuální rekreaci	6,00
Stavba plnící doplňkovou funkci ke stavbě pro individuální rekreaci	2,00
Garáž vystavěná odděleně od obytného domu	8,00
Stavba užívaná pro podnikatelskou činnost – zemědělská prvovýroba, lesní a vodní hospodářství	2,00
Stavba užívaná pro podnikatelskou činnost – průmysl, stavebnictví, doprava, energetika, ostatní zemědělská výroba	10,00
Stavba užívaná pro podnikatelskou činnost – ostatní podnikatelská činnost	10,00
Ostatní stavba	6,00
Byt	2,00
Samostatný nebytový prostor užívaný pro podnikatelskou činnost – zemědělská prvovýroba, lesní a vodní hospodářství	2,00
Samostatný nebytový prostor užívaný pro podnikatelskou činnost – průmysl, stavebnictví, doprava, energetika, ostatní zemědělská výroba	10,00
Samostatný nebytový prostor užívaný pro podnikatelskou činnost – ostatní podnikatelská činnost	10,00
Samostatný nebytový prostor užívaný jako garáž	8,00
Ostatní samostatný nebytový prostor	2,00

3.1.4 Daň silniční

Silniční daň se obecně platí ze silničních vozidel registrovaných a provozovaných v České republice. Stanovuje se podle objemu válců v motoru v cm³ nebo podle hmotnosti v tunách a počtu náprav [13].

Předmětem daně jsou silniční motorová vozidla a jejich přípojná vozidla registrovaná a provozovaná v ČR, v případě, že jsou používána:

- k podnikání nebo k jiné samostatné výdělečné činnosti,
- v přímé souvislosti s podnikáním,
- k činnostem, z nichž plynoucí příjmy jsou předmětem daně z příjmů u subjektů nezařazených za účelem podnikání,

- vozidla s největší povolenou hmotností nad 3,5 t, určena výlučně k přepravě nákladů [8].

3.1.4.1 Poplatníci daně

Poplatníkem daně silniční je většinou právnická nebo fyzická osoba, která je provozovatelem vozidla registrovaného v České republice v registru vozidel a je zapsána v technickém průkazu. Dále zaměstnavatel, který vyplácí svému zaměstnanci cestovní náhrady za použití osobního automobilu nebo osoba, která používá vozidlo registrované a určené jako pohotovostní zásoba k podnikání.

3.1.4.2 Základ daně a sazby daně

Základ daně je vyjádřen ve fyzických jednotkách, které se liší podle druhů vozidel. U osobních automobilů je základem daně zdvihový objem motoru v cm^3 , u ostatních vozidel největší povolená hmotnost v tunách a počet náprav a u návěsů součet největších povolených zatížení náprav v tunách a počet náprav [15].

Pro silniční daň v české daňové soustavě je stanoveno velké množství sazeb daně, v tabulce (Tab. 4) je uvedený pouze malý výčet:

Tab. 4 Sazby daně silniční u osobních automobilů [15].

Objem válců	Sazba
do 800 cm^3	1 200 Kč
nad 800 cm^3	1 800 Kč
nad 1250 cm^3	2 400 Kč
nad 1500 cm^3	3 000 Kč
nad 2000 cm^3	3 600 Kč
nad 3000 cm^3	4 200 Kč

3.1.4.3 Výběr silniční daně

Zdaňovacím obdobím je kalendářní rok. Daňové přiznání se podává nejpozději do 31. ledna roku následujícího po uplynutí zdaňovacího období, na které je daň vyměřena a placena.

Daň se splácí ve čtyřech splátkách (do 15. 4., 15. 7., 15. 10. a 15. 12.). Rozhodným obdobím je proto kalendářní čtvrtletí bezprostředně předcházející kalendářnímu měsíci, na který připadl termín splatnosti zálohy [15].

3.1.5 Daň darovací a daň dědická

Předmětem daně darovací je bezúplatné nabytí majetku. Poplatníkem daně darovací je zpravidla osoba, která bezúplatně majetek získala. Základem daně darovací je cena bezúplatně nabytého majetku bez osvobozené části předmětu daně snižená o prokázané dluhy a cenu jiných povinností, které se váží k předmětu daně.

Předmětem daně dědické je nabytí majetku děděním. Poplatníkem daně dědické je dědic, který nabyl dědictví podle pravomocného rozhodnutí příslušného orgánu (soudu), jímž bylo řízení o dědictví skončeno. Základem daně dědické je cena majetku nabytého jednotlivým dědicem snižená prokázané dluhy zůstavitele, přiměřené náklady spojené s pohřbem zůstavitele a další [5].

Od daně dědické a darovací jsou zcela osvobozeny osoby zařazené do skupin I. a II. Sazby daně dědické a darovací u osob zařazených do III. skupiny vycházejí ze stejného principu, pouze s tím rozdílem, že výsledná daň se u daně dědické vynásobí koeficientem 0,5. Dědická daň je tak oproti dani darovací o polovinu menší [8]. Jednotlivé sazby jsou zobrazeny v tabulce (Tab. 6).

Tab. 5 Zařazení do skupin dle příbuzenského vztahu [8].

Skupina	Vztah
I.	příbuzní v řadě přímé (děti, rodiče, prarodiče) a manželé
II.	příbuzní v řadě pobočné (tedy sourozenci, synovci, neteře, strýcové a tety) a manželé dětí (zeťové a snachy), děti manžela (nevlastní děti), rodiče manžela (tchán, tchýně), manželé rodičů (nevlastní rodiče) a osoby, které s nabyvatelem, dárce nebo zůstavitelem žily nejméně po dobu jednoho roku před převodem nebo smrtí zůstavitele ve společné domácnosti a které z tohoto důvodu pečovaly o společnou domácnost nebo byly odkázány výživou na nabyvatele, dárce nebo zůstavitele
III.	ostatní fyzické osoby a právnické osoby

Tab. 6 Sazby daně dědické a darovací [8].

Výše daru/dědictví		Výše daně v závislosti na příbuzenské skupině		
od	do	I. skupina	II. skupina	III. skupina
0 Kč	1 mil. Kč	0 Kč	0 Kč	7%
1 mil. Kč	2 mil. Kč	0 Kč	0 Kč	70 000 + 9 %
2 mil. Kč	5 mil. Kč	0 Kč	0 Kč	160 000 + 12%
5 mil. Kč	7 mil. Kč	0 Kč	0 Kč	520 000 + 15 %
7 mil. Kč	10 mil. Kč	0 Kč	0 Kč	820 000 + 18 %
10 mil. Kč	20 mil. Kč	0 Kč	0 Kč	1 360 000 + 21 %
20 mil. Kč	30 mil. Kč	0 Kč	0 Kč	3 460 000 + 25 %
30 mil. Kč	40 mil. Kč	0 Kč	0 Kč	5 960 000 + 30 %
40 mil. Kč	50 mil. Kč	0 Kč	0 Kč	8 960 000 + 35 %
50 mil. Kč a více		0 Kč	0 Kč	12 460 000 + 40 %

3.1.6 Daň z převodu nemovitostí

Předmětem daně z nemovitostí je úplatný převod nebo přechod vlastnictví k nemovitosti. Poplatník je určován dle způsobu provedení převodu vlastnictví nemovitosti. Při úplatném převodu vlastnictví k nemovitosti je poplatníkem dosavadní vlastník nemovitosti, který ji prodává. Nabyvatel je v tomto případě ručitelem. V případě nabytí nemovitosti vydržením nebo při výkonu rozhodnutí, vyvlastnění, insolventního řízení pro rozhodnutí o úpadku nebo na základě smlouvy o zajišťovacím převodu práva, je poplatníkem daně nabyvatel nemovitosti [15].

Základem daně z převodu nemovitostí může být:

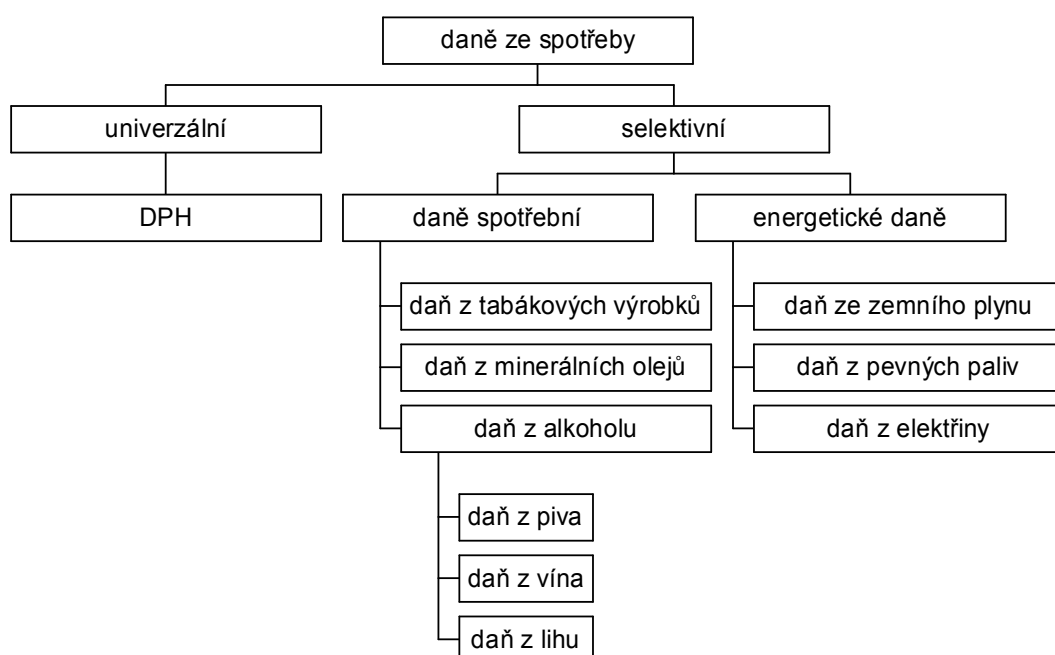
- cena zjištěná dle zvláštního právního předpisu platná v den nabytí nemovitosti,
- cena zjištěná podle zvláštního právního předpisu v případě vydržení majetku platná v den sepsání osvědčení o vydržení ve formě notářského zápisu nebo právní moci rozhodnutí soudu o vydržení,
- cena sjednaná, jde-li o převod nemovitosti z vlastnictví nebo do vlastnictví územního samosprávného celku
- a další [8].

Sazba daně z převodu nemovitostí je ve výši 3 %. Poplatník daně z převodu nemovitostí je povinen podat daňové přiznání nejpozději do konce třetího měsíce následujícího po měsíci,

ve kterém byl vklad zapsán do katastru nemovitostí, nabyla účinnosti smlouva o úplatném převodu vlastnictví nebo po nabytí právní moci rozhodnutí.

3.2 Nepřímé daně

Nepřímé daně jsou daně, jejichž objektem je spotřeba. Zpravidla se rozdělují na univerzální a selektivní. Na následujícím obrázku (*Obr. 11*) můžeme vidět všechny daně ze spotřeby, které se v současnosti v českém daňovém systému uplatňují [15].

Obr. 11 Nepřímé daně v České republice [15].

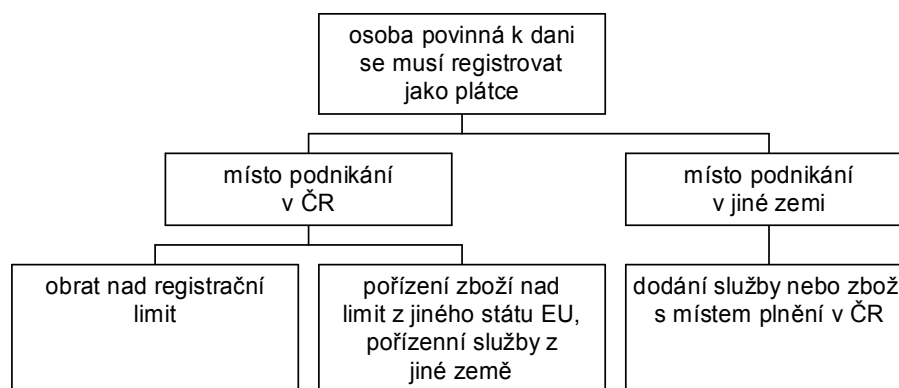
3.2.1 Daň z přidané hodnoty

Z pohledu státního rozpočtu je v současnosti daň z přidané hodnoty nejpobulárnější daní. Hlavním důvodem oblíbenosti je to, že příjmy do něj plynou průběžně, protože plátcí jsou povinni pravidelně podávat daňové přiznání, a to měsíčně či čtvrtletně [1].

Předmětem daně z přidané hodnoty může být dodání zboží nebo převod nemovitostí, poskytování služeb nebo pořízení zboží z jiného členského státu či dovoz zboží.

3.2.1.1 Osoby povinné k dani a plátcí daně

Osoba povinná k dani je každá osoba samostatně vykonávající ekonomickou činnost. Plátce daně je osoba povinná k dani, která je registrovaná k dani z přidané hodnoty v České republice. Osoba povinná k dani je osvobozena od uplatňování daně, pokud její obrat nepřesáhne částku 1 000 000 Kč za nejvýše 12 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích měsíců [8].

Obr. 12 Plátcí daně z přidané hodnoty

3.2.1.2 Základ daně a sazby daně

Základem daně je částka snižená o daň, kterou obdržel plátce za uskutečněné zdanitelné plnění od osoby, pro kterou je zdanitelné plnění uskutečněno nebo od třetí osoby. Základ daně také zahrnuje: clo, dávky nebo poplatky, spotřební daň, daň z elektřiny, daň ze zemního plynu a některých dalších plynů a daň z pevných paliv, dotace k ceně, vedlejší výdaje, materiál přímo související s poskytovanou službou a další [1].

Zdanitelná plnění se zdaňují buď základní, nebo sníženou sazbou daně. Základní sazba daně je 20 %, která se uplatňuje na většinu zboží. Snížená sazba činí 10 % a můžeme ji například uplatnit na teplo, chlad, potraviny, zvířata, rostliny, knihy, palivové dřevo, opravy zdravotnických prostředků, ubytovací služby, úklidové práce v domácnostech, domácí péče o děti, staré, nemocné a zdravotně postižené, kulturní, umělecké a sportovní činnosti, dovoz uměleckých děl, sběratelských předmětů a starožitností [8].

3.2.1.3 *Osvobozená plnění*

Osvobození znamená, že plátce není povinen uplatnit daň na výstupu. Osvobozená plnění se dělí do dvou skupin a to na s nárokem na odpočet a bez nároku na odpočet. Mezi osvobozená plnění bez nároku na odpočet patří např.:

- poštovní služby, rozhlasové a televizní vysílání,
- výchova a vzdělávání,
- zdravotnické služby a zboží,
- sociální pomoc,
- provozování loterií a jiných podobných her.

Mezi osvobozená plnění s nárokem na odpočet můžeme zařadit např.:

- dodání zboží do jiného členského státu a pořízení zboží z jiného členského státu,
- vývoz zboží,
- přeprava a služby přímo vázané na dovoz a vývoz zboží,
- přeprava osob,
- dovoz zboží [8].

3.2.1.4 *Správa daně*

Zdaňovacím obdobím může být buď kalendářní čtvrtletí, v případě že obrat za předcházející kalendářní rok byl menší než 10 mil. Kč, nebo kalendářní měsíc, když obrat za předcházející kalendářní rok byl větší než 10 mil. Kč. Prvním zdaňovacím obdobím je kalendářní měsíc nebo čtvrtletí, v němž se stal plátcem. Plátcem daně se stává osoba od 1. dne 3. měsíce následujícího po měsíci, ve kterém překročila obrat 1 mil. Kč za nejvýše 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců.

Daňové přiznání se podává ve lhůtě nejpozději do 25 dnů po skončení zdaňovacího období [15].

3.2.2 Daně spotřební

Spotřební daně jsou nepřímé daně, kterými stát jednorázově zatěžuje spotřebu určitých výrobků. Patří mezi ně výrobky, jejichž spotřeba negativně ovlivňuje zdraví lidí nebo negativně působí na životní prostředí. Mezi tyto daně patří daň z minerálních olejů, daně z alkoholu a daň z tabákových výrobků [5].

Předmětem daně jsou výrobky vyrobené na daňovém území Evropského společenství nebo na toto území dovozené. Jedná se o minerální oleje, líh, pivo, víno a meziprodukty a tabákové výrobky.

Mezi plátce spotřebních daní patří hlavně provozovatelé daňových skladů a dále osoby, které jsou oprávněnými výrobci nebo příjemci vybraných výrobků. Zdaňovacím obdobím je kalendářní měsíc.

Základem daně je množství vybraného výrobku a u cigaret rovněž cena konečného spotřebitele. Sazby daně jsou pevné a diferencované podle skupin výrobků. Vybrané sazby jsou zobrazeny v tabulce (Tab. 7) [15].

Tab. 7 Sazby spotřebních daní [15].

Druh vybraného výrobku	Sazba
Minerální oleje	
Motorové benzíny nízkoolovnaté	12 840 Kč/1 000 l
Motorové nafty a petroleje	10 950 Kč/1000 l
Vína	
Tichá vína	0 Kč/hl
Šumivá vína a meziprodukty	2 340 Kč/hl
Líh	
Líh, lihoviny a destiláty	28 500 Kč/hl etanolu
Líh v ovocných destilátech z pěstitelského pálení	14 300 Kč/hl etanolu
Tabákové výrobky	
Cigarety	1,07 Kč/kus + 28 %
Tabák ke kouření a ostatní	1 340 Kč/kg
Doutníky a cigarillos	1,15 Kč/ks

3.2.3 Daně ekologické

Mezi daně ekologického charakteru patří v České republice daně energetické, do kterých patří daň ze zemního plynu a dalších plynů, daň z pevných paliv a daň z elektřiny. Základem daně u energetických daní je množství daného média vyjádřené ve fyzikálních jednotkách.

Zdaňovacím obdobím je vždy měsíc, termín podání daňového přiznání je stejný jako termín splatnosti daně a je stanoven na 25. den po skončení zdaňovacího období.

3.2.3.1 Daň ze zemního plynu a dalších plynů

Předmětem této daně jsou plyny určené pro pohon motorů, výrobu tepla a další použití. Plátcem daně je osoba dodávající na území České republiky plyn konečnému spotřebiteli. Sazby daně jsou pevné na jednotku množství a jsou diferencované podle účelu použití [15].

Tab. 8 Sazby daně ze zemního plynu a dalších plynů [15].

Účel použití zemního plynu a dalších plynů	Sazba (Kč/MWh)
zemní plyn určený pro pohon motorů	0,00
ostatní plyny určené pro pohon motorů	264,80
plyn pro výrobu tepla	30,60

3.2.3.2 Daň z pevných paliv

Předmětem daně jsou pevná paliva, mezi která patří černé uhlí, brikety, hnědé uhlí, koks, dehet a smola a rašeliny. Podléhají zdanění v případě, že jsou určena k prodeji nebo jsou použita pro výrobu tepla. Sazba daně je stanovena ve výši 8,50 Kč/GJ spalného tepla v původním vzorku [8].

3.2.3.3 Daň z elektřiny

Předmětem daně je elektrická energie. Mezi plátce této daně patří dodavatel, který je držitelem povolení k nabytí energetických produktů bez daně a dodává elektřinu konečnému spotřebiteli. Sazba daně je 28,30 Kč/MWh [15].

4 DAŇOVÁ SOUSTAVA SPOJENÝCH STÁTŮ AMERICKÝCH

Spojené státy americké jsou federativním státem, proto daně mohou být ukládány na třech úrovních, a to federální státní a municipální. Federální vláda vybírá daně z osobních příjmů, daně z příjmů právnických osob, daně ze mzdy, daň dědickou a daň z majetku, spotřební daně a dovozní cla. Jednotlivé státy vybírají daně z příjmů, daně z obratu, daň z nemovitosti, daň z osobního vlastnictví, daň dědickou a kolky. Daň z přidané hodnoty není v USA zavedena [9].

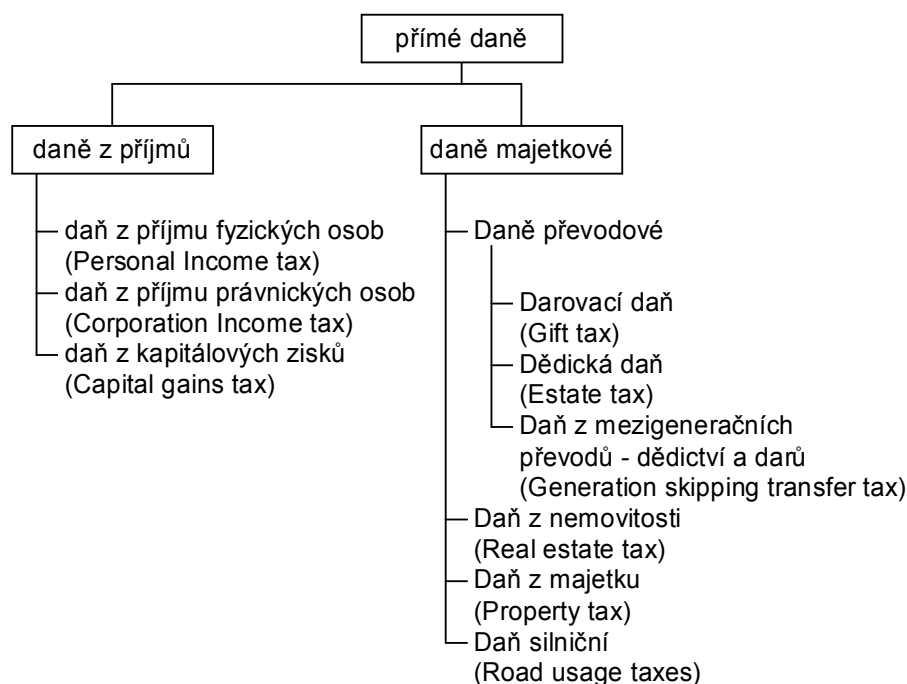
Federální daňový zákon, jenž je známý pod názvem The Internal Revenue Code (IRC), je spravován vládní agenturou Internal Revenue Service (IRS).

Daňové zatížení v USA je jedno z nejnižších ze zemí OECD. Ekonomika je založena na nízkých daních spojených s vysokou platební morálkou daňových poplatníků [7].

Proces tvorby daňové legislativy se dělí na dvě části, a to výkonnou a legislativní. V rámci výkonné části navrhuje prezident, Bílý dům a Ministerstvo financí Spojených států změny v daňové legislativě Kongresu. V legislativní části procesu musí Federální daňová legislativa projít oběma komorami Kongresu. Významnou roli sehrávají komise pro daně - Rozpočtový výbor ve Sněmovně reprezentantů a Finanční komise v Senátu. Významnou roli má také Společná komise pro daně, která je zodpovědná za přípravu materiálů vysvětlujících novou legislativu [9].

4.1 Přímé daně

Přímé daně ve Spojených státech můžeme rozdělit na dvě skupiny. Názorné rozdělení je evidentní z obrázku (*Obr. 13*).

Obr. 13 Schéma přímých daní v USA (Vlastní zpracování).

4.1.1 Daň z příjmu fyzických osob (Personal Income tax)

Daně z příjmů jsou v USA ukládány na všech úrovních vlády (federální, státní a municipální). Toto rozdělení vzniklo už v roce 1913, kdy vešlo v platnost zákonem „The Internal Revenue Code“.

4.1.1.1 Poplatníci daně

Poplatníci daně jsou fyzické osoby, které se dělí na dvě skupiny. První jsou občané USA a rezidenti, kteří podléhají dani z celosvětových příjmů, i když bydlí v zahraničí. Druhou skupinu tvoří nerezidenti, kteří podléhají dani z příjmů ze zdrojů v USA. Cizinci se stávají rezidenty v případě, že jsou držiteli Zelené karty a vstoupí na území USA nebo pokud splní kritérium doby pobytu: alespoň 31 dní běžného kalendářního roku a minimálně 183 dní za předešlé dva kalendářní roky. Tak jako v českém daňovém systému i v USA existují výjimky. Jsou jimi studenti, učitelé, stážisté a osoby se střediskem osobních zájmů mimo USA [7].

4.1.1.2 Předmět, základ daně a způsob výpočtu daně

Federální daň je uvalena na příjmy každého, komu plynou příjmy z území USA. Předmětem daně jsou: příjmy ze závislé činnosti, příjmy z podnikání, příjmy z kapitálu a příjmy z nájemného.

Základem daně je částka, o kterou příjmy plynoucí poplatníkovi ve zdaňovacím období přesahují výdaje. Způsob výpočtu daňové povinnosti je znázorněn v tabulce (Tab. 9).

Tab. 9 Mechanismus výpočtu daně [10].

+-	Hrubý příjem (vyjma příjmů osvobozených)
-	odpočty
=	Upravený hrubý příjem
-	Standardní odpočty
-	Osobní odpočty
=	Zdanitelný příjem
x	Sazba daně
=	Daň
-	Sleva na dani
=	Čistá daň
-	Zálohy na daň
=	Zbývá doplatit (přeplaceno)

4.1.1.3 Sazby daně

Ve Spojených státech existuje progresivní zdanění příjmů fyzických osob. Existuje šest výší sazeb, které jsou odstupňovány dle výše zdanitelného příjmu. Také je zohledněné, zda se jedná o svobodného či ženatého poplatníka.

Tab. 10 Sazby daně z příjmu fyzických osob I [23].

Manželé podávající daňově příznání dohromady			Manželé podávající daňově příznání samostatně		
Sazba	Rozmezí		Sazba	Rozmezí	
	Od	Do		Od	Do
10,0%	\$0	\$16 750	10,0%	\$0	\$8 375
15,0%	\$16 750	\$68 000	15,0%	\$8 375	\$34 000
25,0%	\$68 000	\$137 300	25,0%	\$34 000	\$68 650
28,0%	\$137 300	\$209 250	28,0%	\$68 650	\$104 625
33,0%	\$209 250	\$373 650	33,0%	\$104 625	\$186 825
35,0%	\$373 650	-	35,0%	\$186 825	-

Tab. 11 Sazby daně z příjmu fyzických osob II [23].

Svobodní poplatníci			Hlava domácnosti		
Sazba	Rozmezí		Sazba	Rozmezí	
	Od	Do		Od	Do
10,0%	\$0	\$8 375	10,0%	\$0	\$11 950
15,0%	\$8 375	\$34 000	15,0%	\$11 950	\$45 550
25,0%	\$34 000	\$82 400	25,0%	\$45 550	\$117 650
28,0%	\$82 400	\$171 850	28,0%	\$117 650	\$190 550
33,0%	\$171 850	\$373 650	33,0%	\$190 550	\$373 650
35,0%	\$373 650	-	35,0%	\$373 650	-

4.1.1.4 Odčitatelné částky, nezdanitelné částky a slevy na dani

V daňovém systému USA se můžeme setkat se dvěma typy odpočtů, a to odpočty od hrubého příjmu a odpočty (standardní a osobní) od upraveného hrubého příjmu.

První skupinou jsou tedy **odpočty od hrubého příjmu** a dělí se dále na dvě základní kategorie:

- náklady související s podnikáním – plně odčitatelné (mzdy, nájmy, cestovné, atd.),
- náklady na dosažení a udržení příjmů – např. držba majetku, který slouží k výrobě

Poplatník může také od hrubého příjmu odečíst:

- příspěvky na soukromé pojištění,
- 50 % výše daně zaplacené ze samostatně výdělečné činnosti,
- příspěvky na zdravotní pojištění,
- úroky ze studentských půjček až do výše 2 500 USD,
- výživné,
- náklady na stěhování při získání nového zaměstnání (pokud se nové místo zaměstnání nachází více než 50 mil od předchozího).

Do druhé skupiny patří **odpočty od upraveného hrubého příjmu**. Každý poplatník se může rozhodnout, zda uplatní standardní či osobní odpočet.

Standardní odpočet je minimální odpočet, který může každý poplatník uplatnit. Představuje výhodu, protože nemusí vykazovat skutečné odpočty jako výdaje na léky a léčení, úroky a

další [10]. Částky, které se odvíjí od tzv. základního statutu poplatníka standardního odpočtu, jsou zobrazeny v následující tabulce (Tab. 12).

Tab. 12 Částky standardního odpočtu v roce 2010 [25].

Základní statut poplatníka	Standardní odpočet v USD
ženatý poplatník aplikující společné zdanění, nebo vdovy	11 400
hlava domácnosti	8 400
svobodní	5 700
ženatý poplatník podávající samostatné přiznání	5 700

V případě, že je poplatník starší než 65 let nebo je slepý, tak částka je navýšena o 1 400 USD [25].

Jestliže částka osobních odpočtů je vyšší než částka standardních odpočtů, tak je poplatníkům dovoleno odečíst osobní odpočty. Osobní odpočty můžeme rozlišit na šest základních kategorií:

- výdaje na léky a léčení (v případě, že přesáhnou 7,5 % hrubého příjmu poplatníka),
- daně (státní a místní daně z příjmů, daň z nemovitosti, ostatní majetkové daně),
- úroky (z hypotéky na bydlení, investiční úroky),
- příspěvky charitám (v případě hotovosti až do výše 50 % upraveného hrubého příjmu),
- ztráty.

Každý poplatník má nárok na základní **nezdanitelnou částku**, nezdanitelnou částku na manželku (v případě společného zdanění manželů) a každé vyživované dítě mladší 19 let, případně 24 let, pokud studuje. Výše nezdanitelné částky je pro rok 2010 stanovena na 3 650 USD.

Dále se uplatňují slevy dani, které si mohou poplatníci odečíst přímo od daňové povinnosti.

- sleva na dítě (1 000 USD),
- sleva na příjem (pro poplatníky s nízkým příjmem),
- sleva za péči o dítě nebo osobu,

- sleva na vysokoškolské vzdělávání,
- sleva na celoživotní vzdělávání [10].

4.1.1.5 Státní daně z příjmů fyzických osob

Jednotlivé státy USA si samostatně stanovují státní daň, která je obvykle nižší než sazba daně federální. V některých státech USA se státní daň neplatí. Státní a municipální daně jsou odčitatelné od hrubého příjmu pro účely výpočtu velikosti federální daně. Ve výši sazeb jsou značné rozdíly, které znázorňuje tabulka (Tab. 13).

Tab. 13 Sazby daně z příjmu fyzických osob v jednotlivých státech (2010) [19].

Stát	Sazba (%)	Stát	Sazba (%)
Alabama	2,00 - 5,00	Nebraska	2,56 - 6,84
Alaska	0,00	Nevada	0,00
Arizona	2,59 - 4,54	New Hampshire	5,00
Arkansas	1,00 - 7,00	New Jersey	1,40 - 10,75
California	1,25 - 9,55	New Mexico	1,70 - 4,90
Colorado	4,63	New York	4,00 - 8,97
Connecticut	3,00 - 6,50	North Carolina	6,00 - 7,75
Delaware	2,20 - 6,95	North Dakota	1,84 - 4,86
Florida	0,00	Ohio	0,618 - 6,240
Georgia	1,00 - 6,00	Oklahoma	0,50 - 5,50
Hawaii	1,40 - 11,00	Oregon	5,00 - 11,00
Idaho	1,60 - 7,80	Pennsylvania	3,07
Illinois	3,00	Rhode Island	3,80 - 9,90
Indiana	3,40	South Carolina	0,00 - 7,00
Iowa	0,36 - 8,98	South Dakota	0,00
Kentucky	2,00 - 6,00	Tennessee	6,00
Louisiana	2,00 - 6,00	Texas	0,00
Maine	2,00 - 8,50	Utah	5,00
Maryland	2,00 - 6,25	Vermont	3,55 - 8,95
Mass.	5,30	Virginia	2,00 - 5,75
Michigan	4,35	Washington	0,00
Minn.	5,35 - 7,85	West Virginia	3,00 - 6,50
Mississippi	3,00 - 5,00	Wisconsin	4,60 - 7,75
Missouri	1,50 - 6,00	Wyoming	0,00
Montana	1,00 - 6,90	D.C.	4,00 - 8,50

4.1.1.6 Výběr daně

Poplatníci si mohou zvolit za zdaňovací období fiskální nebo kalendářní rok. Přiznání k dani z příjmů musí být podáno před 15. dnem čtvrtého měsíce po skončení zdaňovacího období. Lhůtu lze prodloužit až o 4 měsíce v případě, že o to poplatník požádá a do termínu řádného daňového přiznání své příjmy odhadne. Dále lze lhůtu ještě prodloužit o další dva měsíce, pokud má poplatník bydliště mimo USA.

Částka daně musí být zaplacená ve stejné lhůtě jako podáno daňové přiznání. Každý poplatník musí platit čtvrtletní zálohy ve výši 25 % poslední známé daňové povinnosti. Zálohy se platí vždy 15. 4., 15. 6. a 15. 9. zdaňovacího období a 15. 1. následujícího zdaňovacího období.

4.1.2 Daň z příjmu právnických osob (Corporation Income tax)

Stejně jako u fyzických osob je daň z příjmů právnických osob uvalována na úrovni federální, státní a municipální. Federální daň je stanovena Kongresem USA, státní a municipální daně jsou ponechány výlučně jednotlivým státům [7].

V USA je uplatňován klasický systém korporativního zdaňování tzn., že zisky jsou nejprve zdaňovány na úrovni korporace a poté ještě jednou při rozdělování akcionářům.

4.1.2.1 Poplatníci daně

Poplatníky daně z příjmů právnických osob jsou společnosti, sdružení, akciové společnosti, pojišťovny a banky. Dále existují ve spojených státech tzv. regulované investiční společnosti (RICs) a nemovitostní investiční fondy (REITs), které podléhají také dani z příjmů právnických osob, ale mohou si odečítat investiční příjmy a kapitálové zisky vyplacené akcionářům.

Internal Revenue Code ve spojitosti se společnostmi nepoužívá pojem rezident a nerezident, ale pojmy domácí a zahraniční společnost. Společnost je považována za domácí v případě, že je zřízena dle práva některého ze států USA nebo Kolumbijského distriktu. Pokud byla zřízena podle práva zahraničního státu, považuje se za zahraniční společnost [9].

4.1.2.2 Předmět, základ daně a způsob výpočtu daně

Předmětem daně jsou veškeré příjmy jakéhokoliv typu, které pochází z jakéhokoliv zdroje. Všechny druhy příjmů podléhají stejné daňové sazbě. Za předmět daně nejsou považovány

dary, dědictví, úroky z municipálních dluhopisů, akciové dividendy, splacení dluhu a technické zhodnocení.

4.1.2.3 Sazby daně

V USA je uplatňováno progresivní zdanění. Kapitálové zisky jsou sčítány s běžnými zisky a podléhají jediné daňové sazbě. Sazby daně jsou znázorněny v tabulce (Tab. 14).

Tab. 14 Sazby daně z příjmů společností v roce 2010 [23].

Zdanitelný příjem (USD)	Sazba
do 50 000	15 %
50 001 - 75 000	7 500 + 25 %
75 001 - 100 000	13 750 + 34 %
100 001 - 335 000	22 250 + 39 %
335 001 - 10 000 000	113 900 + 34 %
10 000 001 - 15 000 000	3 400 000 + 35 %
15 000 001 - 18 333 333	5 150 000 + 38 %
nad 18 333 333	6 416 667 + 35 %

Dále je v USA zavedena tzv. alternativní minimální daňová sazba ve výši 20 % [9].

4.1.2.4 Odčitatelné částky a daňově účinné náklady

Společnosti si mohou od základu daně odečíst položky, mezi které patří:

- ztráty,
- půjčky, u kterých není účtován žádný nebo nižší úrok než je federální sazba,
- příspěvky charitám (do 10 % zdanitelného příjmu)
- dividendy,
- Kapitálové výdaje (musí se jednat o zřizovací výdaje a organizační výdaje, které lze odečíst až do výše 5 000 USD za rok, zbytek se odepisuje po dobu 180 měsíců).

Daňově účinnými náklady jsou veškeré náklady, které byly vynaloženy v souvislosti s podnikáním v průběhu zdaňovacího období. Mezi tyto položky patří:

- náklady spojené s podnikáním (na reprezentaci, na vozidla, cestovné, obchodní dary, na vzdělání, pojistné),

- odpisy, úrokové platby, státní daně z příjmů, daně z nemovitostí, ztráty a nedobytné pohledávky [9].

4.1.2.5 Státní daně z příjmů právnických osob

Stejně jako u daně z příjmů fyzických osob jsou státní daně stanovovány jednotlivými státy. I v tomto případě jsou státní a municipální daně odčitatelné od hrubého příjmu pro účely výpočtu velikosti federální daně. Sazba státních daní je většinou progresivní. V tabulce (Tab. 15) můžeme vidět, že jsou značné rozdíly ve výši sazeb daně, typu daňové sazby, počtu daňových pásem i konstrukci daňových základů [7].

Tab. 15 Sazby daně z příjmů společností v jednotlivých státech (2010) [19].

Stát	Sazba (%)	Stát	Sazba (%)
Alabama	6,500	Montana	6,750
Alaska	1,000 - 9,400	Nebraska	5,580 - 7,810
Arizona	6,968	Nevada	0,000
Arkansas	1,000 - 6,500	New Hampshire	8,500
California	8,840	New Jersey	6,500 - 9,000
Colorado	4,630	New Mexico	4,800 - 7,600
Connecticut	7,500	New York	7,100
Delaware	8,700	North Carolina	6,900
Florida	5,500	North Dakota	2,100 - 6,400
Georgia	6,000	Ohio	0,260
Hawaii	4,400 - 6,400	Oklahoma	6,000
Idaho	7,600	Oregon	6,600 - 7,900
Illinois	7,300	Pennsylvania	9,990
Indiana	8,500	Rhode Island	9,000
Iowa	6,000 - 12,000	South Dakota	0,000
Kansas	4,000	Tennessee	6,500
Kentucky	4,000 - 6,000	Texas	0,000
Louisiana	4,000 - 8,000	Utah	5,000
Maine	3,500 - 8,930	Vermont	6,00 - 8,500
Maryland	8,250	Washington	0,000
Massachusetts	8,75	West Virginia	8,500
Michigan	4,950	Wisconsin	7,900
Minnesota	9,800	Wyoming	0,000
Mississippi	3,000 - 5,000	District of Columbia	9,975
Missouri	6,250		

4.1.2.6 Výběr daně

Každý poplatník si může vybrat za zdaňovací období fiskální nebo kalendářní rok. V USA se využívá tzv. samovyměření daně, což znamená, že všechny domácí společnosti musí podat daňové přiznání, i když neměli příjmy. Daňové přiznání se podává nejpozději do 15. března následujícího roku, pokud je zdaňovacím obdobím kalendářní rok. V případě, že používá fiskální rok, tak lhůta končí 15. dnem třetího měsíce po skončení zdaňovacího období. Společnosti jsou povinny platit zálohy na daň čtvrtletně ve výši 25 % poslední známé daňové povinnosti. Zálohy jsou placeny vždy 15. 4., 15. 6., 15. 9. a 15. 12. zdaňovacího období [9].

4.1.3 Daň z kapitálových zisků (Capital gains tax)

Jednotlivci a společnosti platí v USA daň z příjmů z čistých kapitálových zisků. Kapitálové zisky jsou oproti běžným příjmům obvykle zdaněny výhodnější sazbou. Důvodem je vytvoření investičních pobídek a přilákání investorů do USA. Výše zdanění závisí na daňovém pásmu a na době držení investice. Dělí se na krátkodobé a dlouhodobé. Krátkodobé jsou zisky z prodeje majetku, který má poplatník v držení méně než 36 měsíců, z akcií a z podílových fondů v držení méně než 12 měsíců. Dlouhodobé jsou všechny ostatní. Kapitálový zisk se vypočítá z rozdílu prodejní a nákupní ceny.

Předmětem daně jsou zejména zisky z akcií, podílových fondů a dluhopisů [17].

Tab. 16 Sazby daně z kapitálových zisků [24].

Sazba daně z příjmu (%)	Krátkodobá sazba daně z kapitálových zisků (%)	Dlouhodobá sazba daně z kapitálových zisků (%)
10	10	0
15	15	0
25	25	15
28	28	15
33	33	15
35	35	15

4.1.4 Darovací daň (Gift tax) a daň dědická (Estate tax)

Tyto daně se vybírají nepravidelně při výskytu určitých událostí. Daň dědická se vybírá v případě smrti vlastníka majetku a daň darovací v případě přechodu majetku mezi žijícími osobami.

Tak jako v českém daňovém systému i v USA je předmětem daně darovací bezúplatné nabytí majetku. Poplatníkem daně darovací je zpravidla osoba, která bezúplatně majetek získala. Základem daně darovací je cena bezúplatně nabytého majetku.

Mezi dary, které nejsou zdanitelné, patří zejména dary politickým organizacím, charitám, manželovi a dary určené pro vzdělávání či zdravotnictví.

Existují dvě úrovně osvobození od daně darovací. Jedná se o převod úroků také o dar v hodnotě do 13 000 USD na osobu za rok.

Daň dědická je uvalena na zdanitelný majetek zemřelé osoby. Poplatníkem je dědic. Základem daně je cena majetku nabytého dědicem snižená o dluhy zůstavitele, náklady spojené s pohřbem zůstavitele nebo náklady na právníka.

Jednotlivé sazby daní jsou zobrazeny v tabulce (Tab. 17) [26].

Tab. 17 Sazby daně darovací a daně dědické [26].

Základ daně	Výpočet daně
0 - 10 000	18%
10 000 - 20 000	1 800 USD + 20 % z částky přesahující 10 000 USD
20 000 - 40 000	3 800 USD + 22 % z částky přesahující 20 000 USD
40 000 - 60 000	8 200 USD + 24 % z částky přesahující 40 000 USD
60 000 - 80 000	13 000 USD + 26 % z částky přesahující 60 000 USD
80 000 - 100 000	18 200 USD + 28 % z částky přesahující 80 000 USD
100 000 - 150 000	23 800 USD + 30 % z částky přesahující 100 000 USD
150 000 - 250 000	38 800 USD + 32 % z částky přesahující 150 000 USD
250 000 - 500 000	70 800 USD + 34 % z částky přesahující 250 000 USD
500 000 - 750 000	155 800 USD + 37 % z částky přesahující 500 000 USD
750 000 - 1 000 000	248 300 USD + 39 % z částky přesahující 750 000 USD
1 000 000 - 1 250 000	345 800 USD + 41 % z částky přesahující 1 000 000 USD
1 250 000 - 1 500 000	448 300 USD + 43 % z částky přesahující 1 250 000 USD
1 500 000 - 2 000 000	555 800 USD + 45 % z částky přesahující 1 500 000 USD
2 000 000 - 2 500 000	780 800 USD + 49 % z částky přesahující 2 000 000 USD
nad 2 500 000	1 025 800 USD + 50 % z částky přesahující 2 500 000 USD

4.1.5 Daň z převodu nemovitostí (Real estate transfer tax)

Daň z převodu nemovitostí je vybírána pouze na státní a municipální úrovni. Poplatníkem daně z převodu nemovitostí je prodávající, předmětem daně je úplatný převod nebo přechod vlastnictví k nemovitostem. Základem daně je prodejní cena nemovitosti. Sazby daně se v jednotlivých státech USA pohybují v rozmezí 0 – 2 % [26].

4.1.6 Daň z nemovitostí (Property tax)

Také daň z nemovitostí je vybírána na státní a municipální úrovni. Předmětem daně z nemovitostí jsou nemovitosti ležící na území daného státu. Základem daně je tržní hodnota nemovitosti. Výnos z daně z nemovitosti je příjmem jednotlivých municipalit [26].

4.1.7 Dálniční daň (Federal highway use tax)

Dálniční daň je federální daň, která je vybírána od podniků a nezávislých dodavatelů, kteří vlastní vozidla nad 25 t a najezdí po dálnicích více než 8 047 km za rok. Daňová povinnost je jednotná pro jednotlivce i jakékoliv společnosti.

4.2 Nepřímé daně

4.2.1 Daň z prodeje (Sales tax)

Daně z prodeje a služeb se v USA využívají jako všeobecná daň ze spotřeby. Jsou v kompetenci jednotlivých států a aplikují se v okamžiku prodeje. Většina států a municipalit uvaluje na prodej tuto daň. Vztahuje se na obchodní společnosti. V případě, že tyto společnosti pouze dodaly výrobek odběrateli, vyinkasují daň od odběratele a zaplatí ji danému státnímu či místnímu úřadu. Aljaška či Montana uplatňují tuto daň ve výši 0 %.

Existují značné rozdíly mezi jednotlivými státy. Odlišnosti můžeme najít ve výši sazeb a také v předmětu daně [7].

Tab. 18 Výše prodejních a spotřebních daní vybraných států USA (2010) [19].

Stát (USA)	Prodejní daň (%)	Daň z paliv (galón = 3,785 l)	Daň z cigaret (balíček)	Daň z lihovin (galón = 3,785 l)	Daň ze stolního vína (galón = 3,785 l)	Daň z piva (galón = 3,785 l)
Alabama	4,00	\$0,180	\$0,425	(1)	\$1,70	\$0,53
Alaska	-	\$0,080	\$2,00	\$12,80	\$2,50	\$1,07
Arizona	5,60	\$0,180	\$2,00	\$3,00	\$0,84	\$0,16
Arkansas	6,00	\$0,215	\$1,15	\$0,50 – \$6,60	\$0,75	\$0,23
California	8,25	\$0,180	\$0,87	\$3,30	\$0,20	\$0,20
Colorado	2,90	\$0,220	\$0,84	\$2,28	\$0,28	\$0,08
Florida	6,00	\$0,160	\$1,339	\$6,50	\$2,25	\$0,48
Georgia	4,00	\$0,168	\$0,37	\$3,79	\$1,51	\$0,32
Illinois	6,25	\$0,201	\$0,98	\$8,55	\$1,39	\$0,235
Kansas	5,30	\$0,240	\$0,79	\$2,50	\$0,30	\$0,18
Louisiana	4,00	\$0,200	\$0,36	\$2,50	\$0,11	\$0,32
Mississippi	7,00	\$0,184	\$0,68	(1)	\$0,35	\$0,427
Missouri	4,23	\$0,176	\$0,17	\$2,00	\$0,30	\$0,06
Montana	-	\$0,270	\$1,70	(1)	\$1,06	\$0,14
New Jersey	7,00	\$0,145	\$2,70	\$5,50	\$0,875	\$0,15
New Mexico	5,00	\$0,189	\$0,91	\$6,06	\$1,70	\$0,41
New York	4,00	\$0,244	\$2,75	\$6,44	\$0,30	\$0,14
Tennessee	7,00	\$0,214	\$0,62	\$4,40	\$1,21	\$0,14
Virginia	5,00	\$0,175	\$0,30	(1)	\$1,51	\$0,26
Washington	6,50	\$0,375	\$2,025	(1)	\$0,87	\$0,26
West Virginia	6,00	\$0,322	\$0,55	(1)	\$1,00	\$0,18
D.C.	6,00	\$0,200	\$2,50	\$1,50	\$0,30	\$0,09
USA median			\$1,18	\$3,75	\$0,67	\$0,19

(1) – v 18 státech vláda kontroluje přímo prodej lihovin, příjmy jsou tvořeny z různých daní a poplatků

4.2.2 Spotřební daně (Excise tax)

Spotřební daň představuje dávky na určité druhy výrobků. V současnosti je v USA uvalena na elektrický proud, minerální oleje, tabákové výrobky, pálenku, pivo, šumivé víno a jejich meziproducty a na kávu. Výše jednotlivých daní je znázorněna v tabulce (Tab. 18).

Všeobecné spotřební daně jsou uvalovány na všechny komodity, selektivní spotřební daň je uvalována na specifické výrobky a služby. Spotřební daně v USA mají obvykle jednu ze dvou forem, a to buď unit tax, která je stanovena na jednotku zakoupeného množství, nebo ad valorem tax, která se vypočítá jako % z hodnoty nákupu.

4.2.3 Letecké a letištní daně (Air tax)

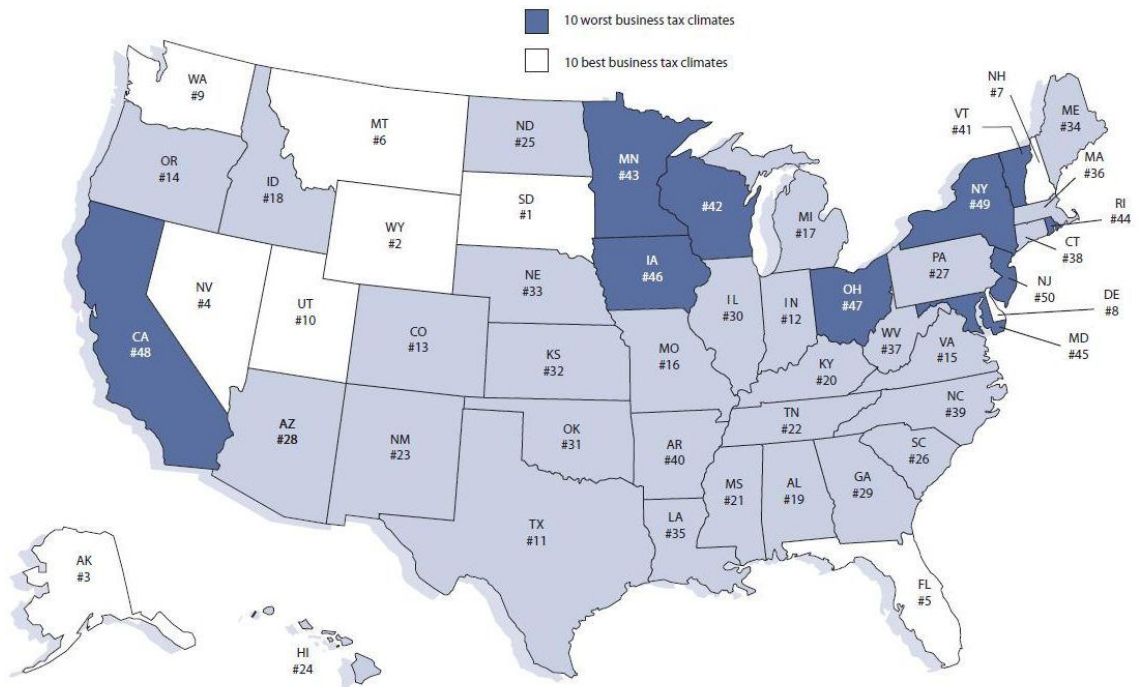
V rámci této kategorie existuje několik druhů daně. Nejvýznamnější je vzhledem k objemu domácí letecké dopravy daň z každé prodané letenky. Ta je kombinací podílu na ceně letenky a pevné částky a v současnosti činí 9 % + 1 USD. Vedle toho je letecká doprava také zatížena daní z letecké nákladní dopravy a daní z prodeje leteckého paliva.

4.2.4 Telekomunikační daně

Prodej telefonních předplacených telefonních karet je zdaněn 3 % z jejich předplacené hodnoty. Obsahuje-li karta místo dolarové hodnoty počet impulsů nebo počet minut, daň 3 % se vztahuje na hodnotu této služby, kterou stanoví U. S. Department of Treasury podle zvláštních předpisů.

4.3 Atraktivita daňového prostředí jednotlivých států USA

Je zřejmé, že v každém státě USA jsou rozdílné daně. Tato skutečnost vytváří konkurenční prostředí a jednotlivé státy se neustále snaží přilákat nové daňové základy, jako jsou důchody, obraty firem, dividendy a úroky. Porovnávání daňového zatížení jednotlivých států USA se věnuje nezávislá nezisková organizace Tax Foundation. Na obrázku (*Obr. 14*) můžeme vidět, které státy jsou daňově výhodné. Mezi daňové ráje můžeme zařadit například Wyoming, Nevadu, Floridu, Texas, Washington či Tennessee [7].

Obr. 14 Atraktivita daňového prostředí jednotlivých států USA [23].

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 KOMPARACE MECHANISMU FUNGOVÁNÍ A KONSTRUKČNÍCH PRVKŮ DANĚ

Proces tvorby daňové legislativy USA se dělí na dvě části, a to výkonnou a legislativní. V rámci výkonné části navrhuje prezident, Bílý dům a Ministerstvo financí Spojených států změny v daňové legislativě Kongresu. V legislativní části procesu musí Federální daňová legislativa projít oběma komorami Kongresu. V ČR je proces tvorby daňové legislativy obdobný, kdy Ministerstvo financí (odbor Legislativa daní z příjmů, odbor Legislativa nepřímých daní a odbor Legislativa majetkových daní a poplatků) navrhuje zákony a další předpisy, které musí posléze projít schválením poslanecké sněmovny, senátu a prezidenta republiky.

Konstrukční prvky daně jsou v obou analyzovaných soustavách velmi podobné. Vymezení pojmu daňový subjekt je v obou soustavách totožný. Předmětem daně může být v obou daňových soustavách důchod, majetek či spotřeba.

Základy daní jsou v ČR i USA definovány v řadě případů odlišně. Nejvýraznější rozdíl nacházíme u základu daně z nemovitosti, kdy v ČR je základem daně výměra nemovitosti, naopak v USA tržní hodnota nemovitosti. Také dílčí základ daně z příjmů ze závislé činnosti se stanovuje jinak. Dle českého daňového zákona se vychází ze superhrubého příjmu, naproti tomu v USA je základem daně hrubý příjem.

V obou daňových soustavách jsou uplatňovány různé odpočty i slevy na dani. Sazby jednotlivých daní jsou ale velmi rozdílné. V USA je zdaňován důchod progresivní sazbou, naopak v ČR jednotnou sazbou daně.

Podrobnějšímu srovnání jednotlivých konstrukčních prvků daní se detailněji věnuji v rámci komparace jednotlivých daní.

6 ANALÝZA A KOMPARACE ZDAŇOVÁNÍ PŘÍJMŮ, MAJETKU A SPOTŘEBY

6.1 Komparace zdaňování příjmů

Mezi daně z příjmů patří jak v České republice, tak v USA daň z příjmů fyzických osob a daň z příjmů právnických osob. Zdaňování příjmů v těchto dvou státech je v určitých aspektech velmi podobné a v některých věcech se výrazně liší. Zdaňování jednotlivých příjmů se budu věnovat podrobněji v následujícím textu.

6.1.1 Daň z příjmů fyzických osob

Stanovení a výpočet daně z příjmů fyzických osob je odlišný v USA a České republice. Ještě do roku 2007 bylo v obou analyzovaných daňových soustavách progresivní zdanění příjmů fyzických osob. Od roku 2008 byla ale v České republice zavedena rovná daň ve výši 15 % a vznikl tak zásadní rozdíl mezi zdaňováním příjmů fyzických osob v ČR a USA. Zavedením rovné daně zanikla v České republice možnost společného zdanění manželů, naopak v USA doposud úspěšně funguje.

Způsob výpočtu daně je také poměrně odlišný. Prvním zřetelným rozdílem je fakt, že v ČR je hrubý příjem ze závislé činnosti násoben koeficientem 1,34 a vzniká tak superhrubý příjem. V USA nic podobného neexistuje. Dalším rozdílem je způsob zaokrouhlování, kdy v ČR se roční základ daně zaokrouhluje na celé 100 Kč dolů, v USA se zaokrouhluje na celé dolary dle pravidel IRS. Na rozdíl od ČR si v USA může poplatník zvolit, zda uplatní standardní odpočet ve výši 5 700 USD na poplatníka nebo osobní odpočet, který se uplatní zejména v případech, když je vyšší než standardní odpočet. V ČR se uplatňuje nezdanitelná část základu daně ve výši 24 840 Kč na poplatníka.

Posledním zásadním rozdílem je způsob uplatňování daňového zvýhodnění na vyživované dítě. V ČR se jedná o částku 11 604 Kč na dítě žijící s poplatníkem v domácnosti. Tato částka zůstává neměnná při jakékoliv výši základu daně. Zato v USA je uplatňována částka 1 000 USD na dítě mladší 17 let a žijící s poplatníkem v domácnosti. Tato částka se však snižuje o 50 USD za každých 1 000 USD upraveného hrubého příjmu, které přesáhnou částku 75 000 USD u svobodných, 110 000 USD při společném zdanění manželů a 55 000 USD pro manžele, kteří podávají daňové přiznání samostatně.

Dále se ve své práci budu věnovat podrobnější analýze ve způsobu výpočtu daně z příjmů fyzických osob, kdy jsem si pro ukázkou zvolil čtyři výše hrubého příjmu a dva typy poplatníků (svobodný, bezdětný a ženatý se dvěma dětmi). Tento poplatník platí příspěvky na penzijní připojištění se státním příspěvkem ve výši 15 600 Kč (821 USD) a poskytl dar v hodnotě 6 000 Kč (316 USD) ve zdaňovacím období. Poplatník uplatňuje standardní odpočet. V české daňové soustavě se příspěvek na penzijní připojištění se státním příspěvkem dle zákona o dani z příjmů snižuje o částku 6 000 Kč, dar se odečítá od superhrubého příjmu v plné výši 6 000 Kč. V daňovém systému USA zůstává příspěvek na penzijní připojištění neměnný. Poněvadž uplatňuje standardní odpočet, tak dar se v daňovém systému USA neuplatňuje (je součástí osobních odpočtů).

Tyto údaje platí pro všechny příklady. Měnový kurz je platný k 10. 3. 2010 a je ve výši 19 Kč = 1 USD.

A: V tabulce (*Tab. 19*) je znázorněn výpočet daňové povinnosti **svobodného bezdětného poplatníka s ročním hrubým příjmem 216 00 Kč (11 368 USD)**. V ČR se roční hrubý příjem vynásobí koeficientem 1,34. Vznikne nám tak superhrubý příjem, od kterého odečteme výši daru a penzijního připojištění. Tento rozdíl pak vynásobíme daňovou sazbou ve výši 15 %. Nakonec odečteme nezdanitelnou část základu daně, která připadá na poplatníka.

V USA od hrubého příjmu odečteme penzijní připojištění, tím vznikne upravený hrubý příjem, od kterého se odečte standardní odpočet ve výši 5 700 USD a nezdanitelná částka ve výši 3 650 USD. Výsledkem je zdanitelný příjem, který se vynásobí sazbou 10 %, protože poplatník patří do kategorie 0 – 8 375 USD.

Z porovnání výsledků daňové povinnosti je zřejmé, že v tomhle případě je daňové zatížení v ČR několikanásobně vyšší.

$$\text{Daň v ČR} = 273\,800 \times 0,15 = 41\,070 - 24\,840 = \mathbf{16\,230\,Kč}$$

$$\text{Daň v USA} = 1\,197 \times 0,1 = 120\,USD \mathbf{(2\,275\,Kč)}$$

Tab. 19 Výpočet daně z příjmů fyzických osob „A“ (Vlastní zpracování).

Česká republika			USA			
	Položka	Částka (Kč)		Položka	Částka (USD)	Částka (Kč)
=	roční hrubý příjem	216 000	=	hrubý příjem	11 368	216 000
=	superhrubý příjem	289 440	-	odpočty (penz. připojištění)	821	15 600
-	dar	6 000	=	upravený hrubý příjem	10 547	200 400
-	penzijní připojištění	9 600	-	standardní odpočet	5 700	108 300
=	ZD	273 840	-	nezdanitelná částka	3 650	69 350
=	ZD zaokrouhlený	273 800	=	zdanitelný příjem	1 197	22 750
=	daň před slevami (ZD x 0,15)	41 070	=	daň	120	2 275
-	sleva na poplatníka	24 840				
=	daň po slevách	16 230				

B: Tabulka (Tab. 20) ukazuje způsob výpočtu daňové povinnosti **ženatého poplatníka, který podává daňové přiznání samostatně a uplatňuje odpočet na 2 děti mladší 17-ti let. Jeho roční hrubý příjem je 216 000 Kč (11 368 USD).** Postupuje se jako v předchozím případě, jen na konci je ještě od daně po slevách odečteno daňové zvýhodnění na dvě vyživované děti. V ČR činí částka 23 208 Kč. Protože je tato částka vyšší než daň po slevách, vzniká poplatníkovi nárok na daňový bonus ve výši 6 978 Kč.

V USA se zdanitelný příjem násobí opět sazbou 10 % a dále se od daně odečte sleva na dvě děti ve výši 2 000 USD. Díky tomu vznikne poplatníkovi nárok na vrácení daně ve výši 1 880 USD (35 725 Kč).

Daňová povinnost je opět vyšší v ČR.

Daň v ČR = $273\,800 \times 0,15 = 41\,070 - 24\,840 - 23\,208 = -6\,978$ Kč (daňový bonus)

Daň v USA = $1\,197 \times 0,1 = 120 - 2\,000 = -1\,880$ USD (-35 725 Kč) (vrácení daně)

Tab. 20 Výpočet daně z příjmů fyzických osob „B“ (Vlastní zpracování).

Česká republika			USA		
	Položka	Částka (Kč)		Částka (USD)	Částka (Kč)
=	roční hrubý příjem	216 000	=	hrubý příjem	11 368
=	superhrubý příjem	289 440	-	odpočty (penz. připojištění)	821
-	dar	6 000	=	upravený hrubý příjem	10 547
-	penzijní připojištění	9 600	-	standardní odpočet	5 700
=	ZD	273 840	-	nezdanitelná částka	3 650
=	ZD zaokrouhlený	273 800	=	zdanitelný příjem	1 197
=	daň před slevami (ZD x 0,15)	41 070	=	daň	120
-	sleva na poplatníka	24 840	-	sleva na dítě	2 000
=	daň po slevách	16 230	=	vrácení daně	1 880
-	daňově zvýhodnění na vyživované dítě	23 208			35 725
=	daňový bonus	6 978			

C: V tabulce (Tab. 21) můžeme vidět stanovení daňové povinnosti pro **svobodného a bezdětného poplatníka s ročním hrubým příjmem 570 000 Kč (30 000 USD)**.

V ČR se opět postupuje jako v prvním případě. V USA nastává změna ve výši použité sazby daně. Zdanitelný příjem poplatníka je již v rozmezí 8 375 – 34 000 USD, proto se použije sazba ve výši 15 %. Přestože se hrubý příjem zvýšil a tím pádem jsme se dostali na vyšší daňovou sazbu v USA, tak daňová povinnost v ČR je téměř dvojnásobná než v USA.

$$\text{Daň v ČR} = 748\,200 \times 0,15 = 112\,230 - 24\,840 = \mathbf{87\,390\,Kč}$$

$$\text{Daň v USA} = (8\,375 \times 0,1) + [(19\,829 - 8\,375) \times 0,15] = 2\,556 \text{ USD } (\mathbf{48\,556\,Kč})$$

Tab. 21 Výpočet daně z příjmů fyzických osob „C“ (Vlastní zpracování).

Česká republika			USA		
	Položka	Částka (Kč)		Částka (USD)	Částka (Kč)
=	roční hrubý příjem	570 000	=	hrubý příjem	30 000
=	superhrubý příjem	763 800	-	odpočty (penz. připojištění)	821
-	dar	6 000	=	upravený hrubý příjem	29 179
-	penzijní připojištění	9 600	-	standardní odpočet	5 700
=	ZD	748 200	-	nezdanitelná částka	3 650
=	ZD zaokrouhlený	748 200	=	zdanitelný příjem	19 829
=	daň před slevami (ZD x 0,15)	112 230	=	daň	2 556
-	sleva na poplatníka	24 840			48 556
=	daň po slevách	87 390			

D: Výpočet daňové povinnosti **ženatého poplatníka, který podává daňové přiznání samostatně, uplatňuje odpočet na 2 děti mladší 17-ti let a jeho roční hrubý příjem činí 570 000 Kč (30 000 USD)**, je znázorněn v tabulce (Tab. 22). Postupuje se jako u případu „B“. Daňová povinnost v ČR je opět několikanásobně vyšší než v USA.

$$\text{Daň v ČR} = 748\,200 \times 0,15 = 112\,230 - 24\,840 - 23\,208 = \mathbf{64\,182\,Kč}$$

$$\text{Daň v USA} = (8\,375 \times 0,1) + [(19\,829 - 8\,375) \times 0,15] - 2\,000 = 556 \text{ USD } (\mathbf{10\,556\,Kč})$$

Tab. 22 Výpočet daně z příjmů fyzických osob „D“ (Vlastní zpracování).

Česká republika			USA		
	Položka	Částka (Kč)		Částka (USD)	Částka (Kč)
=	roční hrubý příjem	570 000	=	hrubý příjem	30 000
=	superhrubý příjem	763 800	-	odpočty (penz. připojištění)	821
-	dar	6 000	=	upravený hrubý příjem	29 179
-	penzijní připojištění	9 600	-	standardní odpočet	5 700
=	ZD	748 200	-	nezdanitelná částka	3 650
=	ZD zaokrouhlený	748 200	=	zdanitelný příjem	19 829
=	daň před slevami (ZD x 0,15)	112 230	=	daň	2 556
-	sleva na poplatníka	24 840	-	sleva na dítě	2 000
=	daň po slevách	87 390	=	daň po slevách	556
-	daňové zvýhodnění na vyživované dítě	23 208			
=	daň	64 182			10 556

E: Tabulka (Tab. 23) znázorňuje stanovení daňové povinnosti pro **svobodného a bezdětného poplatníka s ročním hrubým příjmem 1 330 008 Kč (70 000 USD)**.

V ČR se opět postupuje jako v prvním případě. V USA je také postup shodný jako v případě „A“, pouze dochází ke změně sazby daně, která je ve výši 25 %.

Daňová povinnost je v ČR pořád vyšší, ale rozdíl je už minimální.

$$\text{Daň v ČR} = 1\,776\,600 \times 0,15 = 264\,990 - 24\,840 = \mathbf{240\,150\,Kč}$$

$$\text{Daň v USA} = (8\,375 \times 0,1) + [(34\,000 - 8\,375) \times 0,15] + [(59\,829 - 34\,000) \times 0,25] = 11\,139 \text{ USD } (\mathbf{211\,633\,Kč})$$

Tab. 23 Výpočet daně z příjmů fyzických osob „E“ (Vlastní zpracování).

Česká republika			USA		
	Položka	Částka (Kč)		Částka (USD)	Částka (Kč)
=	roční hrubý příjem	1 330 008	=	hrubý příjem	70 000
=	superhrubý příjem	1 782 211	-	odpočty (penz. připojištění)	821
-	dar	6 000	=	upravený hrubý příjem	69 179
-	penzijní připojištění	9 600	-	standardní odpočet	5 700
=	ZD	1 766 611	-	nezdanitelná částka	3 650
=	ZD zaokrouhlený	1 766 600	=	zdanitelný příjem	59 829
=	daň před slevami (ZD x 0,15)	264 990	=	daň	11 139
-	sleva na poplatníka	24 840			211 633
=	daň po slevách	240 150			

F: Výpočet daňové povinnosti ženatého poplatníka, který podává daňové přiznání samostatně, uplatňuje odpočet na 2 děti a jeho roční hrubý příjem činí 1 330 008 Kč (70 000 USD), můžeme vidět v tabulce (Tab. 24). Postupuje se jako u případu „B“. Jen v USA dochází ke změně ve výši odpočtu slevy na dítě. Díky vyššímu zdanitelnému příjmu si může poplatník odečíst pouze 1 250 USD. Daňová povinnost je opět v USA nižší.

Daň v ČR = $1\,776\,600 \times 0,15 = 264\,900 - 24\,840 - 23\,208 = 216\,942$ Kč

Daň v USA = $(8\,375 \times 0,1) + [(34\,000 - 8\,375) \times 0,15] + [(59\,829 - 34\,000) \times 0,25] - 1\,250 = 9\,889$ USD (**187 883 Kč**)

Tab. 24 Výpočet daně z příjmů fyzických osob „F“ (Vlastní zpracování).

Česká republika			USA		
	Položka	Částka (Kč)		Částka (USD)	Částka (Kč)
=	roční hrubý příjem	1 330 008	=	hrubý příjem	70 000
=	superhrubý příjem	1 782 211	-	odpočty (penz. připojištění)	821
-	dar	6 000	=	upravený hrubý příjem	69 179
-	penzijní připojištění	9 600	-	standardní odpočet	5 700
=	ZD	1 766 611	-	nezdanitelná částka	3 650
=	ZD zaokrouhlený	1 766 600	=	zdanitelný příjem	59 829
=	daň před slevami (ZD x 0,15)	264 990	=	daň	11 139
-	sleva na poplatníka	24 840	-	sleva na dítě	1 250
=	daň po slevách	240 150	=	daň po slevách	9 889
-	daňové zvýhodnění na vyživované dítě	23 208			187 883
=	daň	216 942			

G: Tabulka (Tab. 25) znázorňuje stanovení daňové povinnosti pro **svobodného a bezdětného poplatníka s ročním hrubým příjmem 2 622 000 Kč (138 000 USD)**.

V ČR se opět postupuje jako v prvním případě. V USA je také postup shodný jako v případě „A“, pouze se dostáváme do vyššího zdaňovacího pásma ve výši 28 %.

Poprvé je daňová povinnost vyšší v USA než v ČR.

$$\text{Daň v ČR} = 3\,497\,800 \times 0,15 = 524\,670 - 24\,840 = \mathbf{499\,830\,Kč}$$

$$\text{Daň v USA} = (8\,375 \times 0,1) + [(34\,000 - 8\,375) \times 0,15] + [(82\,400 - 34\,000) \times 0,25] + [(127\,829 - 82\,400) \times 0,28] = 29\,501 \text{ USD } (\mathbf{560\,526\,Kč})$$

Tab. 25 Výpočet daně z příjmů fyzických osob „G“ (Vlastní zpracování).

Česká republika			USA		
	Položka	Částka (Kč)		Částka (USD)	Částka (Kč)
=	roční hrubý příjem	2 622 000	=	hrubý příjem	138 000
=	superhrubý příjem	3 513 480	-	odpočty (penz. připojištění)	821
-	dar	6 000	=	upravený hrubý příjem	137 179
-	penzijní připojištění	9 600	-	standardní odpočet	5 700
=	ZD	3 497 880	-	nezdanitelná částka	3 650
=	ZD zaokrouhlený	3 497 800	=	zdanitelný příjem	127 829
=	daň před slevami (ZD x 0,15)	524 670	=	daň	29 501
-	sleva na poplatníka	24 840			560 526
=	daň po slevách	499 830			

H: Tabulka (Tab. 26) znázorňuje výpočet daňové povinnosti **ženatého poplatníka, který podává daňové přiznání samostatně, uplatňuje odpočet na 2 děti mladší 17-ti let a jeho roční hrubý příjem činí 2 622 000 Kč (138 000 USD)**. Postupuje se jako u případu „B“. V USA dochází ke změně ve výši odpočtu slevy na dítě. Kvůli vysokému zdanitelnému příjmu nemá poplatník právo na odpočet slevy na dítě.

Daňová povinnost je v USA vyšší.

$$\text{Daň v ČR} = 3\,497\,800 \times 0,15 = 524\,670 - 24\,840 - 23\,208 = \mathbf{476\,622\,Kč}$$

$$\text{Daň v USA} = (8\,375 \times 0,1) + [(34\,000 - 8\,375) \times 0,15] + [(68\,650 - 34\,000) \times 0,25] + [(104\,625 - 68\,650) \times 0,28] + [(127\,829 - 104\,625) \times 0,33] = 31\,074 \text{ USD } (\mathbf{590\,407\,Kč})$$

Tab. 26 Výpočet daně z příjmů fyzických osob „H“ (Vlastní zpracování).

Česká republika			USA			
	Položka	Částka (Kč)		Položka	Částka (USD)	Částka (Kč)
=	roční hrubý příjem	2 622 000	=	hrubý příjem	138 000	2 622 000
=	superhrubý příjem	3 513 480	-	odpočty (penz. připojištění)	821	15 600
-	dar	6 000	=	upravený hrubý příjem	137 179	2 606 400
-	penzijní připojištění	9 600	-	standardní odpočet	5 700	108 300
=	ZD	3 497 880	-	nezdanitelná částka	3 650	69 350
=	ZD zaokrouhlený	3 497 800	=	zdanitelný příjem	127 829	2 428 750
=	daň před slevami (ZD x 0,15)	524 670	=	daň	31 074	590 407
-	sleva na poplatníka	24 840	-	sleva na dítě	0	0
=	daň po slevách	499 830	=	daň po slevách	31 074	590 407
-	daňové zvýhodnění na vyživované dítě	23 208				
=	daň	476 622				

Z obrázků (Obr. 15 a Obr. 16) je jasně zřetelné, že poplatníci s nižším příjmem platí v USA nižší daně. Rozdíl je to značný, zpočátku jsou v ČR placeny téměř dvojnásobné daně. S vyšším příjmem se ale zdanění začíná srovnávat a nejbohatší poplatníci jsou v USA více zdaněny než v ČR. Tento fakt je zapříčiněn zejména v rozdílnosti sazby daně, poněvadž v ČR se uplatňuje rovná daň, zatímco v USA jsou příjmy fyzických osob progresivně zdaněny. V USA je také pro poplatníky s nižším příjmem vyšší sleva na vyživované dítě, zatímco v ČR zůstává neměnná.

V současné době jsou v ČR zdaňovány všechny fyzické osoby stejně, nezáleží na tom, jestli má poplatník vyšší či nižší příjem. V USA jsou zvýhodňováni poplatníci s nižším příjmem.

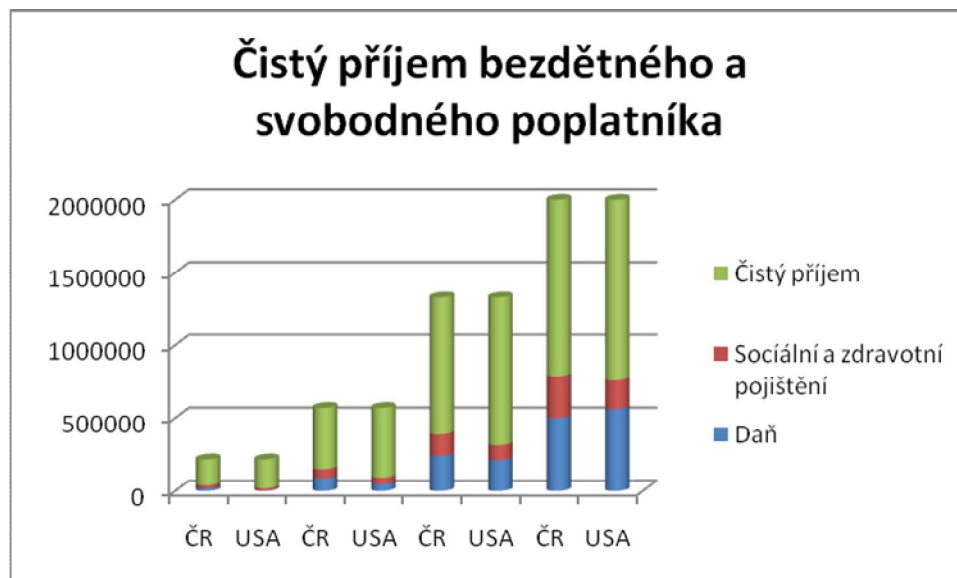
Obr. 15 Výše daně v závislosti na výši hrubého příjmu – svobodný, bezdětný (Vlastní zpracování).

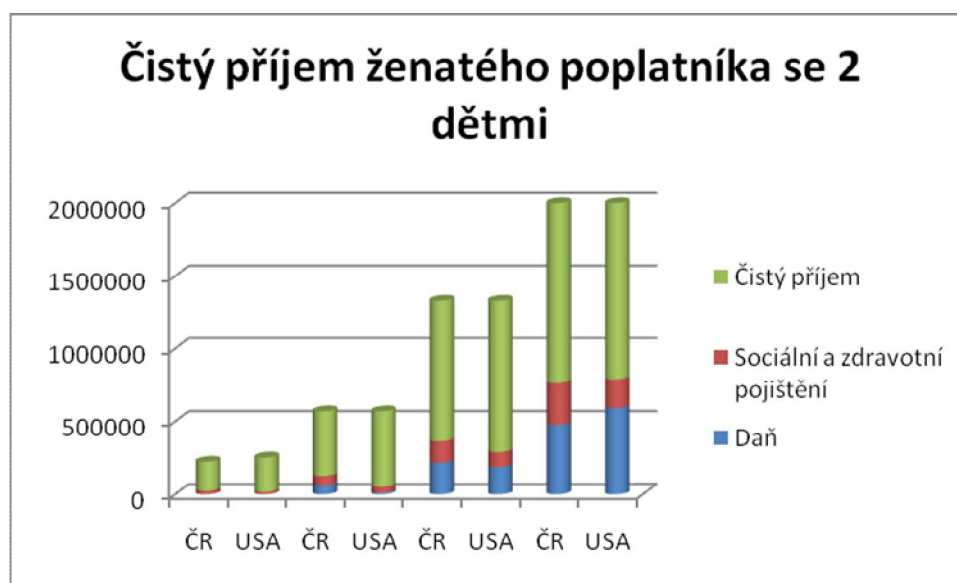
Obr. 16 Výše daně v závislosti na výši hrubého příjmu – ženatý, 2 děti (Vlastní zpracování).

Další dva obrázky (Obr. 17 a Obr. 18) ukazují, jak velká část zůstane poplatníkovi z hrubého příjmu. Je zřejmé, že větší část ze svého příjmu odvádí poplatník v ČR. Je to zapříčiněno nižšími daněmi a také nižší sazbou zdravotního pojištění v USA, která činí pouze 1,45 % z hrubého příjmu. V ČR činí tato sazba 4,5%. Proto i poplatníkům v USA s vyšším hrubým příjmem a tudíž vyššími daněmi zůstává větší část příjmu pro sebe. Sazby sociálního a zdravotního pojištění jsou téměř shodné (USA – 6,2 %, ČR – 6,5 %).

Při stanovení čistého příjmu se uvažuje, že poplatník je z Washingtonu a tudíž neplatí státní daň.

Obr. 17 Čistý příjem bezdětného a svobodného poplatníka (Vlastní zpracování).

Obr. 18 Čistý příjem ženatého poplatníka se 2 dětmi (Vlastní zpracování).

6.1.1.1 Srovnání zdanění průměrných mezd ČR a USA

Pro přesnější představu o rozdílech mezi zdaněním příjmů fyzických osob v ČR a USA jsem nakonec zvolil porovnání zdanění průměrných ročních příjmů. Předešlé srovnávání mezd může být zkreslené kvůli odlišným cenovým hladinám v těchto dvou analyzovaných zemích. Průměrný roční příjem v ČR je 283 176 Kč, v USA činí 776 0283 (40 857 USD). Při tomhle

porovnání se nejedná ani tak o srovnání absolutních hodnot, ale spíš jde o procentuální vyčíslení čistého příjmu, který zůstává poplatníkovi.

První můžeme vidět v tabulce (Tab. 27) stanovení daňové povinnosti u svobodného bezdětného poplatníka. Opět se předpokládá, že poplatník žije ve Washingtonu a tudíž neplatí žádné další státní daně.

Tab. 27 Výpočet daně z příjmů fyz. osob z průměrných ročních příjmů (Vlastní zpracování).

Česká republika			USA		
	Položka	Částka (Kč)		Částka (Kč)	Částka (USD)
=	roční hrubý příjem	283 176	=	hrubý příjem	776 283
=	superhrubý příjem	379 456	-	odpočty	15 600
-	dar	6 000	=	upravený hrubý příjem	760 683
-	penzijní připojištění	9 600	-	standardní odpočet	108 300
=	ZD	363 856	-	nezdanitelná částka	69 350
=	ZD zaokrouhlený	363 800	=	zdanitelný příjem	583 033
=	daň před slevami (ZD x 0,15)	54 570	=	daň	79 499
-	sleva na poplatníka	24 840			
=	daň po slevách	29 730			

V tabulce (Tab. 28) jsou znázorněny odvody státu. Je patrné, že z průměrného ročního příjmu se v ČR odvede 21 % z této částky státu, v USA je odvod nižší a činí 18 %. Rozdíl to není nějaký markantní, ale potvrzuje to předešlé analýzy, že pro poplatníky s průměrnými a nižšími příjmy je v USA daňové zatížení nižší.

Tab. 28 Výše odvodů státu v ČR a USA (Vlastní zpracování).

	ČR	USA
Průměrný roční hrubý příjem	283 176	776 283
Daň	29 730	79 499
Zdravotní pojištění	12 743	11 256
Sociální pojištění	18 406	48 130
Průměrný roční čistý příjem	222 297	637 398
Odvedeno státu	21 %	18 %
Zůstává poplatníkovi	79 %	82 %

6.1.2 Daň z příjmů právnických osob

Zdaňování příjmů právnických osob je v daňových systémech ČR a USA podobné. Tak jako u daně z příjmů fyzických osob je největší rozdíl v sazbách daně, protože v USA je progresivní zdanění a v ČR opět jednotná sazba daně ve výši 19 %. Odpočty položek jsou ale v obou systémech podobné. Na odlišnosti a rozdíly bych chtěl poukázat za pomoci následujícího příkladu.

Ke srovnání zdaňování příjmů právnických osob v ČR a USA jsem zvolil výpočet daňové povinnosti společnosti ABC, s. r. o. se sídlem v ČR. První spočítám daňovou povinnost dle českého zákona o daních z příjmů právnických osob, poté dle IRC, kterým se řídí v USA.

Společnost ABC, s. r. o. se zabývá vypracováváním projektových dokumentací a výstavbou průmyslových a obytných budov. Výsledek hospodaření společnosti za zdaňovací období činí 10 678 tis. Kč. Náklady jsou rozepsány dle druhového členění v následující tabulce (Tab. 29). Účetní odpisy jsou shodné s daňovými, pro účely lepšího srovnání jsou dle USA i ČR uplatňovány rovnoměrné daňové odpisy. Společnost neuplatňuje žádnou daňovou ztrátu z minulých období ani nemá žádné příjmy zdanitelné v zahraničí.

Tab. 29 Náklady a výnosy společnosti ABC, s. r. o. (Vlastní zpracování)

Druh nákladů	Hodnota (tis. Kč)	Hodnota (USD)
Náklady vynaložené na prodané zboží	1 175	61 842
Spotřeba materiálu a energie	15 363	808 579
Služby	223 142	11 744 316
Mzdové náklady	98 628	5 190 947
Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní	33 534	1 764 947
Odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku	1 788	94 105
ZC prodaného dlouhodobého majetku a materiálu	724	38 105
Sociální náklady	2 348	123 579
Náklady na reprezentaci	164	8 632
Cestovné - do limitu	520	27 368
Cestovné - nad limitu	210	11 053
Stravné - do limitu	190	10 000
Stravné - nad limit	70	3 684
Úroky	27	1 421
Dary (charita)	200	10 526
Ostatní provozní náklady	2 869	151 000
Ostatní finanční náklady	823	43 316
NÁKLADY CELKEM	382 075	20 109 211
VÝNOSY CELKEM	392 646	20 665 579

Tab. 30 Výše odpisů dle zákona o daních z příjmů (Vlastní zpracování).

Druh majetku	PC	Počet let ve vlastnictví	Odpis 2010
15 PC	726	2 roky ve vlastnictví, odpisuje se 3 roky	242
Budova	14 354	12 let ve vlastnictví, odpisuje se 30 let	478
5 osobních automobilů	2000	2 roky ve vlastnictví, odpisuje se 5 let	400
5 osobních automobilů	1600	4 roky ve vlastnictví, odpisuje se 5 let	320
Software	68	2 roky ve vlastnictví, odpisuje se 36 měsíců	23
Stroje a zařízení	1624	2 roky ve vlastnictví, odpisuje se 5 let	325
Celkem			1 788

6.1.2.1 Stanovení daně z příjmů právnických osob v ČR

V České republice vychází základ daně z výsledku hospodaření před zdaněním, který činil u společnosti ABC, s. r. o. 10 678 000 Kč. Ten se pak navýší o položky zvyšující základ daně, mezi které patří u této společnosti dar, cestovné nad limit, stravné nad limit a náklady na reprezentaci. Dále se musí stanovit, v jaké výši si může společnost odečíst poskytnutý dar. Dle §15 zákona o daních z příjmů si účetní jednotka může odečíst od ZD hodnotu daru v případě, že činí minimálně 1 000 Kč nebo 2 % ze ZD a maximálně 10 % ze ZD. Proto je nutné si tuto částku spočítat.

Maximální výše daňově uznatelného daru = $11\,622\,000 \times 0,1 = 1\,162\,000$ Kč

Společnost ABC, s. r. o. si může tedy maximálně odečíst dar v hodnotě 1 162 000 Kč. Vzhledem k tomu, že dar činil 200 000 Kč a byl poskytnut na charitativní účely, může si společnost odečíst celou částku. Poté již výsledný základ daně vynásobíme sazbou daně, která je stanovena pro rok 2010 ve výši 19 %.

Daň = $11\,422\,000 \times 0,19 = 2\,170,18$ tis. Kč

Tab. 31 Schéma daně z příjmů právnických osob společnosti ABC, s. r. o. (Vlastní zpracování).

	Položka	Hodnota (tis. Kč)
=	Účetní výsledek hospodaření	10 678
+	Dar	200
+	Cestovné nad limit	210
+	Stravné na limit	70
+	Náklady na reprezentaci	464
=	Upravený ZD	11 622
-	Dar	200
=	Výsledný ZD	11 422
x	Sazba daně	19
=	Daň	2 170,18

6.1.2.2 Stanovení daně z příjmů právnických osob v USA

Při stanovení daňové povinnosti z příjmů právnických osob v USA se vychází ze zdanitelného příjmu, který činil u společnosti ABC, s. r. o. 20 665 579 USD (392 646 tis. Kč). Dále jsou pak odečítány daňově účinné náklady. Tyto náklady jsou podrobně rozepsány v tabulce (Tab. 29). Náklady na reprezentaci a stravné si může společnost odečíst do výše 50 % těchto vynaložených nákladů. Cestovné si může odečíst na rozdíl od ČR v plné výši, tedy v hodnotě 38 421 USD (730 000 Kč). Také je nutné upravit pár nákladových položek. První položkou jsou náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění, protože v ČR platí zaměstnavatel za své zaměstnance 34 % (29 % sociální pojištění a 5 % zdravotní pojištění) z hrubých mezd a v USA to je pouze 7,65 % (6,2 % sociální pojištění a 1,45 % zdravotní pojištění).

Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění = 5 190 947 x 0,0765 = 397 105 USD (7 545 tis. Kč)

Druhou položkou jsou odpisy, které se musí přepočítat dle §167 IRC. Společnost ABC, s. r. o. používá rovnoměrné odepisování. Oproti odpisovým tabulkám uplatňovaným v ČR jsou v USA dva podstatné rozdíly. Počítače mají stanovenou dobu životnosti ve výši 5 let (v ČR jen 3 roky) a komerční budovy ve výši 39 let (v ČR jen 30 let). Výši odpisů za zdaňované období ukazuje následující tabulka (Tab. 32).

Tab. 32 Výše odpisů dle §167 IRC (Vlastní zpracování).

Druh majetku	PC	Počet let ve vlastnictví	Odpis 2010
15 PC	726	2 roky ve vlastnictví, odpisuje se 5 let	145
Budova	14 354	12 let ve vlastnictví, odpisuje se 39 let	368
5 osobních automobilů	2 000	2 roky ve vlastnictví, odpisuje se 5 let	400
5 osobních automobilů	1 600	4 roky ve vlastnictví, odpisuje se 5 let	320
Software	68	2 roky ve vlastnictví, odpisuje se 36 měsíců	23
Stroje a zařízení	1 624	2 roky ve vlastnictví, odpisuje se 5 let	325
Celkem			1 581

Dále odečteme dar, který dle IRC lze odečíst maximálně 10 % ze zdanitelného příjmu.

Maximální výše daňově uznatelného daru = 1 964 686 x 0,1 = 196 468,67 USD (3 732,9 tis. Kč)

I podle IRC platných v USA si může společnost ABC, s. r. o. odečíst hodnotu celého daru, protože je ve výši 200 tis. Kč a je určen k charitativním účelům. Po všech těchto odpočtech se dostaneme k výši zdanitelného příjmu, který činí 1 954 160 USD (37 129 tis. Kč). Poté se spočítá dar dle následujícího vzorce.

Daň = 113 900 + (1 954 160 – 335 000) x 0,34 = 664 614 USD (**12 624 tis. Kč**)

Podrobné schéma stanovení daňové povinnosti v USA ukazuje tabulka (Tab. 33).

Tab. 33 Schéma daně z příjmů právnických osob společnosti ABC, s. r. o. dle IRS (Vlastní zpracování).

	Položka	Hodnota (USD)	Hodnota (tis. Kč)
=	Výnosy	20 665 579	392 646
-	Daňově účinné náklady	18 700 893	355 317
	Náklady vynaložené na prodané zboží	61 842	1 175
	Spotřeba materiálu a energie	808 579	15 363
	Služby	11 744 316	223 142
	Mzdové náklady	5 190 947	98 628
	Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	397 105	7 545
	Odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku	83 211	1 581
	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku a materiálu	38 105	724
	Sociální náklady	123 579	2 348
	Náklady na reprezentaci (24 421 x 0,5)	12 211	232
	Cestovné	38 421	730
	Stravné (13 680 x 0,5)	6 840	130

	Úroky	1 421	27
	Ostatní provozní náklady	151 000	2 869
	Ostatní finanční náklady	43 316	823
=	Zdanitelný příjem (před čistými provozními ztrátami a zvláštními odpočty)	1 964 686	37 329
-	Čisté provozní ztráty a zvláštní odpočty	10 526	200
	Dar charitě	10 526	200
=	Zdanitelný příjem	1 954 160	37 129
x	Sazba daně	34	34
=	Daň	664 414	12 624

Z výše uvedeného příkladu je zřejmé, že daňové zatížení právnických osob je v USA mnohem vyšší než v ČR. Při stanovení daně dle zákona o daních z příjmů platných v ČR vyjde daňová povinnost ve výši 2 170 180 Kč, naproti tomu při výpočtu daně dle IRC vyjde daň ve výši 12 624 000 Kč. Je to značný rozdíl, který je zapříčiněn vyššími sazbami daně, které se pohybují v USA v rozmezí 15 – 38 %, naproti tomu v ČR je sazba daně pouze 19 %. Pouze zdanitelný příjem do 50 000 USD (950 000 Kč) je zdaňován v USA nižší sazbou než v ČR.

Dalším důvodem je přepočtení zákonného sociálního a zdravotního pojištění, které činí 33 534 tis. Kč. Po přepočtu dle IRC se tato hodnota sníží na 7 545 tis. Kč. Díky tomu se v USA sníží daňově uznatelné náklady a vznikne vyšší základ daně než v ČR. Na první pohled se může zdát, že výpočet daně dle IRC je pro společnost značně nevýhodný, protože daň je několikanásobně vyšší, ale musí se brát v potaz i další odvody společnosti jako například zákonné sociální a zdravotní pojištění, které musí zaměstnavatelé hradit státu. To je v USA o hodně nižší.

6.2 Komparace zdaňování majetku

Mezi majetkové daně v ČR i USA patří daň silniční, daň z nemovitostí, daň darovací, daň dědická a daň z převodu nemovitostí. Zdaňování majetku je v obou daňových soustavách obdobné. Jednotlivé majetkové daně jsou rozebrány v následujícím textu.

6.2.1 Daň dědická

Daň dědická je v USA i v České republice vybírána na stejném principu, kdy poplatníkem daně je zpravidla dědic a základem daně je cena majetku nabytého dědicem. Poplatník si

základ daně může snížit jak v ČR, tak i v USA o položky, mezi které patří dluhy vázající se na dědictví, náklady na pohřeb či výdaje na notáře. Dědění mezi přímými příbuznými je od daně osvobozeno. Sazba daně je u obou analyzovaných daňových soustav progresivní.

Srovnání daně dědické ilustruje následující příklad: Dědic a zároveň poplatník daně nabytí dědictví od svého zesnulého kamaráda v hodnotě 3 623 245 Kč, ke kterému se vázaly i dluhy v hodnotě 654 219 Kč. Dědic zajišťuje i pohřeb. Náklady na pohřeb činily 19 970 Kč a odměna a výdaje na notáře činily 17 047 Kč. Výpočet a stanovení daňové povinnosti v ČR a USA ukazuje následující tabulka (Tab. 34).

Tab. 34 Stanovení daně dědické v ČR a USA (Vlastní zpracování).

Česká republika			USA		
	Položka	Částka (Kč)		Částka (USD)	Částka (Kč)
=	cena nabytého majetku	3 623 245	=	cena nabytého majetku	3 623 245
-	prokázané dluhy zůstavitele	654 129	-	prokázané dluhy zůstavitele	654 129
-	náklady spojené s pohřbem	19 970	-	náklady spojené s pohřbem	19 970
-	odměna a hotové výdaje notáře	17 047	-	odměna a hotové výdaje notáře	17 047
=	ZD	2 932 099	=	ZD	2 932 099
=	daň	135 926	=	daň	40 183

Daň v ČR = $[(2\,932\,099 - 2\,000\,000) \times 0,12 + 160\,000] \times 0,5 = 135\,926 \text{ Kč}$

Daň v USA = $(154\,321 - 150\,000) \times 0,32 + 38\,800 = 40\,183 \text{ USD (763 472 Kč)}$

Je zřejmé, že daňové zatížení je v USA mnohem vyšší. Přestože je uplatňováno v obou daňových soustavách progresivní zdanění, tak v USA jsou tyto sazby mnohem vyšší, proto je i výsledná daň několikanásobně vyšší. V ČR se pohybují sazby v rozmezí 7 – 40 % (daň poté ještě násobena koeficientem 0,5, tak ve skutečnosti jsou sazby daně v rozmezí 3,5 – 20 %), naproti tomu v USA jsou sazby daně dědické 20 – 50 %.

6.2.2 Daň darovací

Tak jako v případě daně dědické jsou sazby daně progresivní. V USA i ČR je poplatníkem daně nabyvatel (obdarovaný), předmětem daně je bezúplatné nabytí majetku. Základem daně je v obou daňových soustavách cena majetku, která je předmětem daně. Tento základ daně si může poplatník snížit o prokázané dluhy, které se váží k předmětu daně.

Stanovení daňové povinnosti ukazuje následující příklad:

Nabyvatel dostal darem chatu od svého známého. V době nabytí majetku byla cena chaty stanovena v hodnotě 560 000 Kč. K chatě se váže dluh v hodnotě 18 236 Kč.

Tab. 35 Stanovení daně darovací v ČR a USA (Vlastní zpracování).

Česká republika			USA		
	Položka	Částka (Kč)		Částka (USD)	Částka (Kč)
=	cena nabytého majetku	560 000	=	cena nabytého majetku	560 000
-	dluhy vázané k předmětu daně	18 236	-	dluhy vázané k předmětu daně	18 236
=	ZD	541 764	=	ZD	541 764
=	daň	37 923	=	daň	107 788

$$\text{Daň v ČR} = 541\,764 \times 0,07 = \mathbf{37\,923\,Kč}$$

$$\text{Daň v USA} = (28\,514 - 20\,000) \times 0,22 + 3\,800 = 5\,673 \text{ USD } (\mathbf{107\,788\,Kč})$$

Bezúplatný převod majetku proběhl mezi osobami zařazenými do III. skupiny, proto podléhá dani darovací. Z tabulky (Tab. 35) je zřejmé, že vyšší zdanění je opět v USA, kdy v ČR bychom zaplatili daň darovací ve výši 37 923 Kč, zatímco IRS platného v USA 107 788 Kč. Tento rozdíl je zapříčiněn vyšší daňovou sazbou, kdy v ČR hodnota tohoto majetku spadá do prvního pásma, v USA až do třetího.

6.2.3 Daň z převodu nemovitostí

V obou analyzovaných daňových soustavách je poplatníkem daně prodávající, předmětem daně je úplatný převod nebo přechod vlastnictví k nemovitostem. V USA tato daň není vybírána na federální úrovni, ale na státní, proto se sazby v jednotlivých státech liší.

Výpočet daně z převodu nemovitostí znázorňuje následující příklad tabulka (Tab. 36). Cena zjištěná podle zvláštního právního předpisu platná v den nabytí nemovitosti činí 1 586 000 Kč. Cena sjednaná mezi prodávajícím a kupujícím je 1 865 300 Kč.

Daňové zatížení je ČR vyšší, protože sazba daně je 3 %, v jednotlivých státech USA se pohybuje mezi 0 až 2 %.

Tab. 36 Stanovení daně z převodu nemovitostí v ČR a USA (Vlastní zpracování).

Stát	Výpočet	Daň (Kč)
Česká republika	1 865 300 x 0,0300	55 959
Arkansas	1 865 300 x 0,0033	6 155
Colorado	1 865 300 x 0,0010	1 865
Iowa	1 865 300 x 0,0016	2 984
Vermont	1 865 300 x 0,0125	23 316
Pennsylvania	1 865 300 x 0,0100	18 653
Washington	1 865 300 x 0,0128	23 876
Alaska, Idaho, Indiana, Louisiana	-	0

6.2.4 Daň z nemovitostí

Daň z nemovitostí je rovněž v USA vybírána jednotlivými státy. Předmětem daně z nemovitostí jsou nemovitosti ležící na území daného státu. V ČR se jako základ daně využívá výměra nemovitostí, v USA naopak tržní cena nemovitosti. V obou daňových soustavách je výnos daně z nemovitosti příjmem jednotlivých municipalit.

Rozdíly ve výpočtu daně z nemovitostí v ČR a USA ukazuje následující příklad: Předmětem daně je obytný dům, jehož výměra půdorysu je 96 m², má 2 nadzemní podlaží, nemovitost se nachází v obci se 4 000 obyvatel, tržní cena je 85 360 USD (1 621 840 Kč).

Stanovení daně z nemovitostí v ČR

$$\sqrt{S_d} = ({}_zS_d + Z_s) \times K = (2 + 0,75) \times 1,4 = 3,85$$

$$\text{Daň ze staveb} = (ZD \times \sqrt{S_d}) + Z_d = (96 \times 3,85) = \mathbf{370 \text{ Kč}}$$

($\sqrt{S_d}$ – vypočtená saba daně, K – koeficient pro obec, ${}_zS_d$ – základní sazba daně, Z_d – daňové zvýšení, Z_s – sazbové zvýšení)

Stanovení daně z nemovitostí v USA (Florida)

Daň se počítá z tržní hodnoty budovy, sazba daně je ve státě Florida 0,5 %. Od tržní hodnoty budovy se odečítá osvobození ve výši 50 000 USD. Daň se poté vypočítá takhle:

$$\text{Daň ze staveb} = (85\,360 - 50\,000) \times 0,005 = 177 \text{ USD } (\mathbf{3\,363 \text{ Kč}})$$

Stanovení daně z nemovitostí v USA (Idaho)

Daň se počítá z tržní hodnoty budovy, sazba daně činí ve státě Idaho 1,275 %. V případě, že se jedná o obytný dům, může být základ daně (tržní hodnota budovy) snížen až o 50 %, ale jen do výše 101 153 USD (1 921 907 Kč). Daň se poté vypočítá takhle:

$$\text{Daň ze staveb} = 85\,360 \times 0,5 \times 0,01275 = 544,17 \text{ USD (10 339 Kč)}$$

Z příkladu je zřejmé, že stanovení daně z nemovitostí je v ČR a USA zcela odlišné. Největším a také zásadním rozdílem, je že v ČR se za základ daně považuje výměra půdorysu, zato v USA je to tržní hodnota budovy. Z výše vypočítaných daňových povinností je zřejmé, že daňové zatížení je mnohem vyšší v jednotlivých státech USA.

6.3 Komparace zdaňování spotřeby

Ve zdaňování spotřeby je značný rozdíl mezi daňovými systémy USA a ČR. V daňové soustavě USA neexistuje DPH, ale je používána prodejní daň (Sales tax). Ta se účtuje pouze při prodeji v rámci státu na hmotné zboží. Nevztahuje se na služby nebo na prodeje přes internet do jiných států USA. Ve většině států USA jsou od daně osvobozeny potraviny a léky na předpis. Naopak uplatňování spotřební daně je v ČR a USA velmi podobné. Je uvalována na pivo, cigarety, víno, líh a palivo.

Konkrétnější rozdíly můžeme vidět v následujícím příkladu, kdy jsem zvolil 20 položek nákupu, na kterém demonstruji stanovení DPH (prodejní daně) a spotřební daně.

Dle zákona o dani z přidané hodnoty potraviny patří v České republice do snížené sazby, která činí v roce 2010 10 %. Pivo, cigarety a víno patří do základní sazby, která je stanovená v roce 2010 ve výši 20 %. Dále je ještě na tyto komodity uvalena spotřební daň, která se vypočítá pro zboží uvedené v tabulce (Tab. 37) takhle:

$$\text{Spotřební daň z 0,5 l piva} = (0,005 \times 12 \times 32) \times 5 = \mathbf{1,92 \text{ Kč}}$$

$$\text{Spotřební daň z 2,5 l piva} = 1,92 \times 5 = \mathbf{9,50 \text{ Kč}}$$

$$\text{Spotřební daň z 1 krabiček cigaret} = 20 \times 1,07 + 68,4 \times 0,28 = \mathbf{40,552 \text{ Kč}}$$

$$\text{Spotřební daň z 5 krabiček cigaret} = 40,552 \times 5 = \mathbf{202,75 \text{ Kč}}$$

Spotřební daň z 0,75 l šumivého vína = $0,0075 \times 2\,340 = 17,55$ Kč

V USA ve státě New York a městě New York City je v roce 2010 zboží zdaňováno státní prodejní daní ve výši 4 % a místní prodejní daní, jejíž sazba činí 8,875 %. Potraviny a léky na předpis jsou ve státě New York od prodejní daně osvobozeny. Tak jako v České republice je na pivo, víno a cigarety uvalena spotřební daň. Spotřební daň z piva je 0,14 + 0,12 USD/galón (1,305 Kč/l), spotřební daň z cigaret je 2,75 + 1,50 USD/balení (80,75 Kč/balení), spotřební daň z vína je 0,30 USD/galón (1,506 Kč/l).

Tab. 37 Porovnání zdaňování spotřeby v ČR a USA (Vlastní zpracování).

	Položka	Cena bez daně	ČR			USA (New York State - New York City)		
			DPH (10 % a 20 %)	Spotřební daň	Cena s DPH a spotřební daní	Prodejní daň (4 + 8,875 %)	Spotřební daň	Cena s prodejní a spotřební daní
1	Chleba	22,90	2,29	0,00	25,19	0,00	0,00	22,90
2	Rohlík (10x)	14,00	1,40	0,00	15,40	0,00	0,00	14,00
3	Coca-Cola	25,60	2,56	0,00	28,16	0,00	0,00	25,60
4	Vepřová plec	68,70	6,87	0,00	75,57	0,00	0,00	68,70
5	Kuře	41,20	4,12	0,00	45,32	0,00	0,00	41,20
6	Hladká mouka (5 kg)	50,50	5,05	0,00	55,55	0,00	0,00	50,50
7	Hrubá mouka (5 kg)	50,50	5,05	0,00	55,55	0,00	0,00	50,50
8	Cukr krupice (3 kg)	30,00	3,00	0,00	33,00	0,00	0,00	30,00
9	Cukr moučka (2 kg)	29,20	2,92	0,00	32,12	0,00	0,00	29,20
10	Mléko (3 l)	44,10	4,41	0,00	48,51	0,00	0,00	44,10
11	Pivo 12 (5x)	51,50	12,20	9,50	73,20	7,05	3,26	61,81
12	Cigarety (5x)	76,83	55,92	202,75	335,50	61,87	403,75	381,61
13	Salám (1 kg)	146,80	14,68	0,00	161,48	0,00	0,00	146,80
14	Anglická slanina (1 kg)	146,40	14,64	0,00	161,04	0,00	0,00	146,40
15	Kečup	22,80	2,28	0,00	25,08	0,00	0,00	22,80
16	Slunečnicový olej	25,60	2,56	0,00	28,16	0,00	0,00	25,60
17	Ocet	9,10	0,91	0,00	10,01	0,00	0,00	9,10
18	Vejce (10x)	33,00	3,30	0,00	36,30	0,00	0,00	33,00
19	Šumivé víno (0,75 l)	82,60	20,03	17,55	120,18	10,78	1,13	94,51
20	Máslo	22,00	2,20	0,00	24,20	0,00	0,00	22,00
	Celkem	993,33	166,39	229,80	1 389,52	79,70	408,14	1 481,17

Spotřební daň ve státě New York pro zboží uvedené v tabulce (Tab. 37) se vypočítá následovně:

Spotřební daň z 2,5 l piva = $1,305 \times 2,5 = 3,26$ Kč

Spotřební daň z 5 krabiček cigaret = $80,75 \times 5 = 403,75$ Kč

Spotřební daň z 0,75 l šumivého vína = $1,506 \times 0,75 = 1,13$ Kč

V USA ve státě Illinois a městě Countryside je v roce 2010 zboží zdaňováno státní prodejní daní ve výši 6,25 % a místní prodejní daní, jejíž sazba činí 9,25 %. Na potraviny se vztahuje snížená sazba ve výši 1 %, léky na předpis jsou od prodejní daně osvobozeny. Opět jako v České republice je na pivo, víno a cigarety uvalena spotřební daň. Spotřební daň z piva je $0,235 + 0,06$ USD/galón (1,481 Kč/l), spotřební daň z cigaret je $0,95 + 0,50$ USD/balení (21,47 Kč/balení), spotřební daň z vína je $1,39 + 0,3$ USD/galón (8,483 Kč/l). Spotřební daň pro zboží uvedené v tabulce (*Tab. 38*) se vypočítá takhle:

Spotřební daň z 2,5 l piva = $1,481 \times 2,5 = 3,70$ Kč

Spotřební daň z 5 krabiček cigaret = $21,47 \times 5 = 107,35$ Kč

Spotřební daň z 0,75 l šumivého vína = $8,483 \times 0,75 = 6,36$ Kč

Jako poslední stát jsem zvolil Tennessee a město Lake City, kde je v roce 2010 zboží zdaňováno státní prodejní daní ve výši 7 % a místní prodejní daní, jejíž sazba činí 2,75 %. Na potraviny se vztahuje snížená sazba ve výši 5,5 %, léky na předpis jsou od prodejní daně osvobozeny. Rovněž jako v České republice je na pivo, víno a cigarety uvalena spotřební daň. Spotřební daň z piva je $0,14$ USD/galón (0,7028 Kč/l), spotřební daň z cigaret je $0,62 + 0,15$ USD/balení (14,63 Kč/balení), spotřební daň z vína je $1,21 + 0,15$ USD/galón (6,827 Kč/l). Spotřební daň pro zboží uvedené v tabulce (*Tab. 38*) se vypočítá takhle:

Spotřební daň z 2,5 l piva = $0,7028 \times 2,5 = 1,76$ Kč

Spotřební daň z 5 krabiček cigaret = $14,63 \times 5 = 73,15$ Kč

Spotřební daň z 0,75 l šumivého vína = $6,827 \times 0,75 = 5,12$ Kč

Tab. 38 Porovnání zdaňování spotřeby v ČR a USA II (Vlastní zpracování).

	Položka	Cena bez daně	USA (Illinois - Countryside)			USA (Tennessee - Lake City)		
			Prodejní daň (6,25 + 9,25 %)	Spotřební daň	Cena s prodejní a spotřební daní	Prodejní daň (7 + 2,75 %)	Spotřební daň	Cena s prodejní a spotřební daní
1	Chleba	22,90	0,23	0,00	23,13	1,26	0,00	24,16
2	Rohlík (10x)	14,00	0,14	0,00	14,14	0,77	0,00	14,77
3	Coca-Cola	25,60	0,26	0,00	25,86	1,41	0,00	27,01
4	Vepřová plec	68,70	0,69	0,00	69,39	3,78	0,00	72,48
5	Kuře	41,20	0,41	0,00	41,61	2,27	0,00	43,47
6	Hladká mouka (5 kg)	50,50	0,51	0,00	51,01	2,78	0,00	53,28
7	Hrubá mouka (5 kg)	50,50	0,51	0,00	51,01	2,78	0,00	53,28
8	Cukr krupice (3 kg)	30,00	0,30	0,00	30,30	1,65	0,00	31,65
9	Cukr moučka (2 kg)	29,20	0,29	0,00	29,49	1,61	0,00	30,81
10	Mléko (3 l)	44,10	0,44	0,00	44,54	2,43	0,00	46,53
11	Pivo 12 (5x)	51,50	8,56	3,70	63,76	5,19	1,76	58,45
12	Cigarety (5x)	76,83	28,55	107,35	212,73	14,62	73,15	164,60
13	Salám (1 kg)	146,80	1,47	0,00	148,27	8,07	0,00	154,87
14	Anglická slanina (1 kg)	146,40	1,46	0,00	147,86	8,05	0,00	154,45
15	Kečup	22,80	0,23	0,00	23,03	1,25	0,00	24,05
16	Slunečnicový olej	25,60	0,26	0,00	25,86	1,41	0,00	27,01
17	Ocet	9,10	0,09	0,00	9,19	0,50	0,00	9,60
18	Vejce (10x)	33,00	0,33	0,00	33,33	1,82	0,00	34,82
19	Šumivé víno (0,75 l)	82,60	13,79	6,36	102,75	8,55	5,12	96,27
20	Máslo	22,00	0,22	0,00	22,22	1,21	0,00	23,21
	Celkem	993,33	58,72	117,42	1 169,46	71,40	80,03	1 144,75

Z tabulek (Tab. 37 a Tab. 38) je zřejmé, že nejvíce bychom za nákup zaplatili při použití daňových sazeb platných ve městě New York City, kde cenu nákupu zvyšuje zejména spotřební daň uvalená na cigarety, která činí 80,75 Kč na jednu krabičku cigaret. Naopak nejméně by stál nákup při použití daňových sazeb platných ve městě Lake City v Tennessee a to, i přestože se tam platí daň z potravin ve výši 5,5 %. Celkovou cenu nákupu, ale snižují nízké spotřební daně.

Další tabulka (Tab. 39) zobrazuje porovnání sazeb spotřební daně, které jsem přepočítal vždy na jeden kus výrobku, tak jak se v obchodech prodává. Z jedné láhve piva tedy zaplatíme v ČR 1,92 Kč. Ze všech čtyř analyzovaných států je to zdaleka nejvyšší částka, protože

v New Yorku se platí z půllitrové láhve pouze 0,65 Kč, v Illinois 0,74 Kč a v Tennessee jen 0,35 Kč.

Spotřební daň z cigaret činí v ČR 40,55 Kč na jednu krabičku. Ve městě New York City je ale tato daň téměř dvojnásobná už k tak vysoké státní dani se ještě připočítá místní daň z cigaret. Proto jsou v New York jedny z nejdražších cigaret z celých Spojených států amerických. V jiných státech USA není tato daň tak vysoká a je dokonce nižší než v ČR. V Illinois je daň z cigaret 21,47 Kč a v Tennessee pouze 14,63 Kč z jedné krabičky.

Jestli se dá říci, že pro kuřáky je New York City příliš drahé, tak pro vinaře je tohle město velmi příznivé. Daň z vína tu totiž činí pouze 1,13 Kč z jedné láhve. V ostatních státech je tahle daň vyšší a v České republice dosahuje dokonce 17,55 Kč z jedné 0,75 l láhve. Také daň z lihovin je v ČR suverénně nejvyšší, činí 57 Kč z 0,5 l 40% lihu.

Polední spotřební daní je daň z paliv. Z tabulky je zřejmé, že v ČR je výrazně nejvyšší, kdy z jednoho litru benzínu zaplatíme 12,84 Kč spotřební daň. V USA se pohybuje většinou v rozmezí 1 – 1,5 Kč na litr benzínu. Takhle vysoká spotřební daň z paliv v ČR není nic neobvyklého. Ve většině evropských zemí je v této nebo podobné výši.

Tab. 39 Porovnání zdaňování spotřeby v ČR a USA II (Vlastní zpracování).

	DPH/Prodejní daň	Daň z piva (Kč/0,5l)	Daň z cigaret (Kč/balení)	Daň z vína (Kč/0,75 l)	Daň ze 40 % lihovin (Kč/0,5 l)	Daň z paliv (Kč/l benzínu)
Česká republika	20 %; 10 %	1,92	40,55	17,55	57	12,84
New York (New York City)	4 + 8,875 %	0,65	80,75	1,13	18,67	1,22
USA (Illinois - Country-side)	6,25 + 9,25 %	0,74	21,47	6,36	26,48	1,31
USA (Tennessee - Lake City)	7 + 2,75 %	0,35	14,63	5,12	11,42	1,12

7 ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ KOMPARACE DAŇOVÝCH SOUSTAV ČR A USA

Z předešlých srovnávacích analýz je zřejmé, že daňové systémy USA a České republiky jsou si v mnoha aspektech velmi podobné. V obou analyzovaných soustavách existují shodné důchodové daně (daň z příjmů fyzických osob a daň z příjmů právnických osob), majetkové daně (daně převodové, daň z majetku a daň silniční) a daně spotřební (daň z cigaret, piva, vína, lihu a paliv). Velkým rozdílem je existence daně z přidané hodnoty v českém daňovém systému, které je v USA nahrazena prodejní daní. Ta plní podobnou funkci, ale fungování této daně je trochu odlišné. Jednotlivé státy USA ještě uplatňují další daně, které nejsou v české daňové soustavě zavedené jako například daň z hazardu, daň z hříchu, letištní daně, telekomunikační daně a další. Následující tabulka (Tab. 40) ukazuje shrnutí porovnání nejdůležitějších daní obou daňových systémů.

Tab. 40 Srovnávací tabulka zdaňování v ČR a USA (Vlastní zpracování).

	ČR	USA
Daň z příjmů fyzických osob		
Předmět daně	příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky, příjmy z podnikání a jiné výdělečné činnosti, příjmy z kapitálového majetku, příjmy z pronájmu, ostatní příjmy	příjmy ze závislé činnosti, příjmy z podnikání, příjmy z kapitálu a příjmy z nájemného.
Zdaňovací období	kalendářní, hospodářský rok	kalendářní, fiskální rok
Základ daně	příjmy, které přesahují výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení a udržení	hrubý příjem (částka, o kterou příjmy plynoucí poplatníkovi ve zdaňovacím období přesahují výdaje)
Příjmy osvobozené od daně	příjmy z prodeje nemovitostí, přijaté náhrady škody, příjmy z provozu malých vodních elektráren do výkonu 1 MW, ceny z veřejné soutěže, z reklamní soutěže, příjmy z prodeje cenných papírů, dotace ze státního rozpočtu...	plnění z životního pojištění, dary a dědictví, úroky z dluhopisů vydaných státy USA a municipalitami pro veřejné účely, zahraniční příjmy, částky obdržené jako bolestné či kompenzace úrazu
Sazby daně	rovná daň ve výši 15 %	progresivní zdanění ve výši 10 - 35 %
Odpočet na poplatníka	24 840 Kč	5 700 USD (108 300 Kč)
Sleva na dítě	11 604 Kč	1 000 USD (19 000 Kč)
Termín podání daňového přiznání	31. března (30. června)	15. dubna (15. srpna)
Daň z příjmů právnických osob		
Předmět daně	příjmy (výnosy) z veškeré činnosti a nakládání s veškerým majetkem	veškeré příjmy jakéhokoliv typu, které pochází z jakéhokoliv zdroje

Předmětem daně nejsou	příjmy získané nabytím akcií, příjmy z vlastní činnosti Správy úložišť radioaktivních odpadů, příjmy plynoucí z titulu spravedlivého zadostiučinění přiznaného Evropským soudem pro lidská práva	dary, dědictví, úroky z municipálních dluhopisů, akciové dividendy, splácení dluhu, technické zhodnocení
Zdaňovací období	kalendářní, hospodářský rok, účetní období	kalendářní, fiskální rok
Poplatník	rezident, nerezident	domácí společnost, zahraniční společnost
Základ daně	výsledek hospodaření	rozdíl mezi příjmy a daňově účinnými náklady
Sazby daně	rovná daň ve výši 19 %	progresivní zdanění ve výši 15 - 38 %
Daňově účinné náklady	odpisy hmotného majetku, zůstatková cena hmotného majetku, cestovné, rezervy a opravné položky upravené zvláštním zákonem...	náklady na reprezentaci (50 %), náklady na vozidla, cestovné, stravné (50 %), obchodní dary, náklady na vzdělání, pojistné, odpisy, úrokové platby, daně z nemovitostí...
Termín podání daňového přiznání	31. března	15. března
Daň darovací		
Poplatník	nabyvatel (obdarovaný)	nabyvatel (obdarovaný)
Předmět daně	bezúplatné nabytí majetku	bezúplatné nabytí majetku
Sazby daně	progresivní zdanění ve výši 7 - 40 %	progresivní zdanění ve výši 18 - 50 %
Daň dědická		
Poplatník	dědic	dědic
Předmět daně	cena majetku nabytého dědicem	cena majetku nabytého dědicem
Odčitatelné položky	dluhy vázající se na dědictví, náklady na pohřeb, výdaje na notáře	dluhy vázající se na dědictví, náklady na pohřeb, výdaje na notáře
Sazby daně	progresivní zdanění ve výši 7 - 40 % (násobí se ještě koeficientem 0,5)	progresivní zdanění ve výši 18 - 50 %
Daň z převodu nemovitostí		
Poplatník	prodávající	prodávající
Předmět daně	úplatný převod nebo přechod vlastnictví k nemovitostem	úplatný převod nebo přechod vlastnictví k nemovitostem
Sazby daně	3%	0 - 2 % (rozdíly mezi jednotlivými státy)
DPH vs. prodejní daň		
Předmět daně	dodání zboží nebo převod nemovitosti, poskytnutí služby, pořízení zboží z jiného členského státu EU, dovoz zboží	zboží v rámci území příslušného státu
Sazby daně	10 a 20 %	2,9 - 8,25 %
Spotřební daně		
Předmět daně	minerální oleje, líh, pivo, víno a meziprodukty a tabákové výrobky	líh, pivo, víno a meziprodukty, tabákové výrobky, palivo, káva

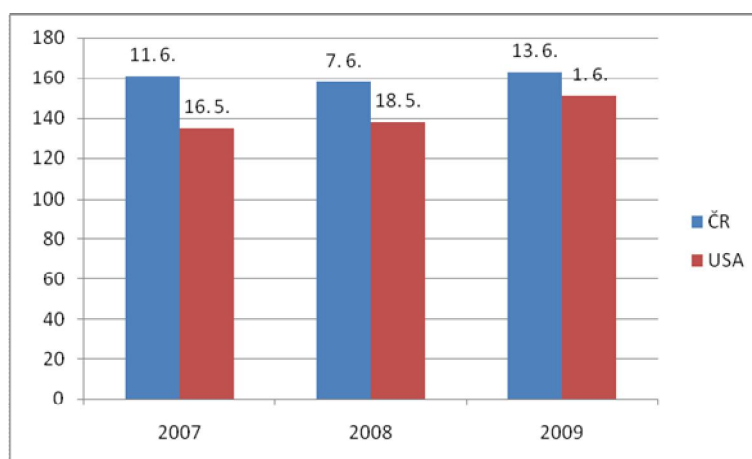
Dále ke komplexnímu srovnání obou daňových systémů slouží různé studie časopisů a bank.

Tyhle studie jsou popsány v následujícím textu.

7.1 Den daňové svobody

Prvním takovým souhrnným ukazatelem je den daňové svobody. Ten dělí rok na dvě části. V první části vše, co vyděláme, odevzdáme státu a ve druhé již vyděláváme sami pro sebe. V ČR se výpočtem zabývá Liberální institut, který vychází z odhadů OECD.

V ČR den daňové svobody připadl v roce 2009 na sobotu 13. června. To znamená, že pokud by se chtěl poplatník co nejdříve zbavit povinnosti zaplatit daň za rok 2009, musel by celou svou mzdu po dobu 116 dnů odevzdávat státu. V USA na základě výpočtu dle metodiky OECD tento den připadl na 1. 6. 2009, což je o 12 dní dříve než v ČR.

Obr. 19 Den daňové svobody v ČR a USA v letech 2007 – 2009 (Vlastní zpracování).

7.2 Studie Paying Taxes 2010

Studie Paying Taxes je každoročně vypracována Světovou bankou a firmou PricewaterhouseCoopers. Tato studie hodnotí náročnost daní a celkového daňového zatížení ve 183 zemích světa.

V celkovém pořadí studie se ČR umístila na 121. místě, Spojené státy americké se umístily podstatně lépe a to na 61. místě. Podniky v ČR stráví vyplňováním daňových přiznání 613 hodin ročně, což ČR řadí na 171. místo. Poplatníci v USA stráví těmito úkony pouze 187 hodin, díky čemuž zaujímají 69. místo.

ČR se s 12 platbami ročně umístila na 37. místě, USA s 10 na 30. místě. V celkovém daňovém zatížení měřeném objemem všech daní a příspěvků jako procenta ze zisku firem se ČR umístila na 122. místě s 47,2 %, USA na 118. místě s 46,3 %.

Z výsledků jasně vyplývá, že časová náročnost platby daní v ČR je velmi značná a řadí se mezi nejvyšší v EU. USA je na tom podstatně lépe a řadí se do první třetiny tabulky. ČR zaostává za USA ve všech hodnocených aspektech. Je zřejmé, že ČR se musí snažit snížit čas potřebný ke splnění daňových povinností. K tomu by měly dopomoci připravované projekty Ministerstva financí ČR, mezi které patří zřízení jednotného inkasního místa pro výběr daní, sociálního i zdravotního pojištění a projekt sjednocení základu pro odvody daní a reforma územního uspořádání finančních úřadů.

Celkové pořadí na prvních desíti místech znázorňuje tabulka (Tab. 41).

Tab. 41 Celkové pořadí studie *Paying Taxes 2010* (Vlastní zpracování).

	Jednoduchost (celkové hodnocení)	Počet plateb	Čas	Složená daňová sazba
Maledivy	1	1	1	3
Katar	2	1	3	5
Hongkong (Čína)	3	4	14	22
Spojené arabské emiráty	4	43	2	6
Singapur	5	6	17	29
Irsko	6	21	11	26
Saúdská Arábie	7	43	13	7
Omán	8	43	7	18
Nový Zéland	9	14	9	53
Kiribati	10	9	41	37
USA	61	30	69	118
Slovensko	119	96	103	130
ČR	121	37	171	122

7.3 Index daňové mizérie (Forbes Global Tax Misery Index)

Časopis Forbes porovnává každý rok daňovou zátěž jednotlivých států světa. Výsledný index se skládá z daně z příjmu právnických osob, daně z příjmu fyzických osob, DPH, pojištění placené zaměstnavatelem a pojištění placené zaměstnancem. Sčítají se vždy horní sazby daní, proto je jeho vypovídací schopnost velmi omezena.

Skladbu indexu daňové mizérie ČR a USA v roce 2010 dle časopisu Forbes znázorňuje tabulka (Tab. 42):

Tab. 42 Index daňové mizérie ČR a USA v roce 2010 (Vlastní zpracování).

	ČR	USA	USA (New York)	USA (Illinois)	USA (Texas)
Daň z příjmů právnických osob	19	35	46,2	42,3	36
Daň z příjmů fyzických osob	15	35	45,5	38	35
Pojištění placené zaměstnavatelem	34	7,65	7,65	7,65	7,65
Pojištění placené zaměstnancem	11	7,65	7,65	7,65	7,65
DPH/prodejní daň	20	0	4	6,3	6,3
Celkem	99	85,3	111	101,9	92,6

Přestože se v ČR snížila sazba daně z příjmů právnických osob z 20 na 19 %, tak index daňové mizérie zůstal oproti předešlému roku nezměněn. Je to zapříčiněno tím, že zároveň vzrostla sazba DPH z 19 na 20 %. Index daňové mizérie má tedy v ČR hodnotu 99 bodů.

V USA zůstala hodnota indexu nezměněna a činí tedy 85,3 bodů. Na federální úrovni je tedy nižší než v ČR. Rozdíl je zejména v pojištění placeném zaměstnavatelem, které je v ČR několikanásobně vyšší a navyšuje hodně celkový index a také v DPH, které není v USA uplatňováno. Proto je vhodné porovnat tento index i s jednotlivými státy USA. Poté už je ve většině států USA index daňové mizérie vyšší. Je tomu tak, protože poplatníci jsou navíc zatíženi státními daněmi, zejména prodejní daní.

8 NÁVRH NA ZMĚNY V DAŇOVÉ POLITICE ČR (S VYUŽITÍM POZNATKŮ O FUNGOVÁNÍ DAŇOVÉHO SYSTÉMU USA)

V poslední části své diplomové práce se na základě studia daňového systému České republiky a USA pokusím navrhnout možné změny daňové politiky České republiky. Z dalšího textu mé práce bude patrné, že jsem celkově proti zvyšování většiny daní. Nemyslím si, že k vyrovnaní státního rozpočtu je rozumné zvyšovat daně. Dle mého názoru je důležité, aby se snížily výdaje vládního sektoru a zlepšilo hospodaření s penězi. Dále jsou rozepsány jednotlivé body návrhů.

8.1 Efektivnější správa a výběr daní

Prvním návrhem a myslím si, že velice důležitým je zjednodušení celého systému vyměřování a správy daní a také snížení nákladů na daňovou správu. Česká daňová správa totiž patří k nejdražším na světě. Správa daní v ČR je asi čtyřnásobně dražší než v USA a to je velký problém, který by se měl řešit. Daňová správa by měla být daleko efektivnější a modernější. Důležitým krokem je zpřehlednění daňového zákona a celkově legislativy a také zrušení některých majetkových daní.

Ministerstvo financí ČR už na zefektivnění správy a výběru daní pracuje. Byl předložen návrh nového daňového řádu, který se sice nezdá, že by měl být co do obsahu menší, ale měl by být přehlednější zejména díky nové struktuře. Dle moderního trendu by měly být jednotlivé paragrafy kratší a přehlednější, tak aby se člověk dozvěděl hned v první větě to nejdůležitější a ne až někde uprostřed odstavce, jak je tomu nyní. Nový daňový řád by měl také vést k jasnějším vymezení pojmů, zkvalitnění zásad daňového procesu, jasným pravidlům při doručování, lepší provázanosti se soudnictvím a mnoha dalším změnám.

Rovněž se v současnosti pracuje na projektu Jednotného inkasního místa, díky kterému by se měly sloučit daňová správa, celní správa a Česká správa sociálního zabezpečení pod jeden orgán, což usnadní výběr daní a poplatků. Jednotné inkasní místo by mohlo dle návrhů začít fungovat od roku 2014. Tyto projekty se mi zdají velmi dobré a mohly by pomoci zefektivnit český daňový systém.

Další možností úspory finančních prostředků shledávám ve zrušení klasických tištěných formulářů a plném přechodu na elektronická daňová přiznání. V současné době elektronická daňová přiznání nejsou bohužel příliš populární a mnoha podnikatelům se do jejich vyplňo-

vání nechce. Tenhle fakt vyplývá i z nejnovějších statistik České daňové správy, kdy v roce 2008 podalo své daňové přiznání elektronicky pouze 0,32 %, v roce 2009 0,49 % a letos 0,59 % podnikatelů.

Přechodem pouze na elektronická daňová přiznání by stát ušetřil nemalé množství finančních prostředků. Došlo by ke snížení počtů úřadů, zaměstnanců a také by zmizely náklady na formuláře a tiskopisy. Aby se ale mohlo přistoupit k úplnému přechodu na elektronický systém, je potřeba vylepšit ten stávající, se kterým má řada podnikatelů technické problémy. Je nutné rozšířit výběr oborů podnikání v elektronickém formuláři, protože řada oborů chybí a bez vyplnění této kolonky program podnikatele nepustí dál. Dále je důležité, aby se zefektivnilo získávání elektronického podpisu (bylo by vhodné prodloužit platnost a možná i snížit cenu). Dále už nevidím žádnou překážku k přechodu na elektronická daňová přiznání. Nejdůležitější je, aby podnikatelé věnovali trochu času nastudování tohoto systému a nebyli líní. Potom i oni poznají, že je to výhodnější než klasický papírový systém.

8.2 Důchodové daně

V oblasti důchodových daní bych nedoporučoval příliš velké změny. Současný stav se mi zdá uspokojivý. Určitě bych se nevracel k progresivnímu zdanění důchodů, tak jak je tomu v USA, a zachoval bych jednotné sazby. Rovná daň totiž znamená nejvyšší stupeň fiskálního zjednodušení. Jestliže je totiž veškerý příjem fyzických i právnických osob zdaněn jednoduchou rovnou sazbou, odbourává se tím nepříjemná a náročná daňová administrativa a naopak je více stimulován hospodářský růst.

Progresivní zdanění bych nedoporučoval, protože pouze znepřehledňuje výběr daně z příjmů, demotivuje lidi a činí správu těchto daní více nákladnou. Progresivní zdanění také znamená potenciální odliv vysoce kvalifikovaných pracovníků, jako například doktoři, právníci, výzkumníci a další, do zahraničí. Nejčastější argument zastánců progresivního zdanění je, že kdo víc vydělává, má platit více na daních. Ale tohle přece platí i u rovné daně, protože 15 % z 90 000 Kč je více než 15 % z 20 000 Kč. Navíc existují ještě odčitatelné položky a slevy, což dělá pro chudší občany situaci příznivější.

8.2.1 Daň z příjmů fyzických osob

Určitě bych ale navrhoval mírnou úpravu současného stavu u stanovení daně z příjmů fyzických osob. Přestože je sazba daně z příjmů fyzických prezentována osob jako rovná daň ve výši 15 %, ve skutečnosti tomu tak úplně není, a to díky různým slevám a odčitatelným položkám.

Důležitým krokem k zjednodušení daňového systému je stanovení jednotných základů pro výpočet daně a zdravotního a sociálního pojištění. Proto bych navrhoval zrušení tzv. superhrubého příjmu, který zbytečně komplikuje výpočet daně z příjmů fyzických osob (ze závislé činnosti) a je také velmi zavádějící. Jeho zrušením se zprůhlední výpočet daňové povinnosti. Také jeho existence je velmi diskutabilní, protože se jedná o světovou raritu a ani v USA neexistuje. Daň a sociální a zdravotní pojištění by se počítala z hrubého příjmu. Sazbu daně z příjmů tedy navrhuji ve výši 20 % ze základu daně (hrubý příjem). Jak je vidět z tabulky (Tab. 43), tak po zavedení této změny nedojde ke snížení čisté mzdy, naopak se nepatrně zvýší. Stane se tak díky snížení daně, čímž stát přijde o malou část svých příjmů od zaměstnanců, kterou však vykompenzuje vyššími daňovými příjmy od osob samostatně výdělečně činných díky zvýšení sazby daně z 15 na 20 %. Celkově se tak nepatrně navýší příjmy státního rozpočtu.

Tab. 43 Porovnání výpočtu čisté mzdy ze závislé činnosti před a po navrhované změně (Vlastní zpracování).

Stávající stav			Po zavedení změn		
=	měsíční hrubý příjem	23 598	=	měsíční hrubý příjem	23 598
=	superhrubý příjem	31 621,32	=	ZD zaokrouhlený	23 600
=	ZD zaokrouhlený	31 700	=	daň před slevami (ZD x 0,20)	4 720
=	daň před slevami (ZD x 0,15)	4 755	-	sleva na poplatníka	2 070
-	sleva na poplatníka	2 070	=	daň po slevách	2 650
=	daň po slevách	2 685			
=	hrubá mzda	23 598	=	hrubá mzda	23 598
-	daň	2 685	-	daň	2 650
-	zdravotní pojištění	1 062	-	zdravotní pojištění	1 062
-	sociální pojištění	1 534	-	sociální pojištění	1 534
=	čistá mzda	18 317	=	čistá mzda	18 352

8.2.2 Daň z příjmů právnických osob

Ani u daně z příjmů právnických osob bych nepřebíral model z USA. Tak jako u fyzických osob by progresivní zdanění bylo demotivující, zvýšily by se daně a hrozilo by, že by mohly některé společnosti přesunout své sídlo do zahraničí. V současnosti je situace pro podnikatele a společnosti příznivá a doporučoval bych zachování stávající sazby daně ve výši 19 %.

8.3 DPH

8.3.1 DPH vs. prodejní daň (Sales tax)

Zásadním a pravděpodobně i největším rozdílem mezi daňovou soustavou ČR a USA je problematika daně z přidané hodnoty. Tato daň v USA vůbec neexistuje a její funkci nahrazuje tzv. prodejní daň.

V současnosti i v budoucnu je zcela nezbytné ponechat daň z přidané hodnoty v českém daňovém systému, protože z této daně plynou do státního rozpočtu největší finanční prostředky a zdá se být tato daň velmi stabilní. Proto bych v žádném případě nedoporučoval zrušení této daně a nahrazení jí prodejní daní nebo nějakou podobnou.

Naopak si myslím, že by v USA měli přistoupit na zavedení DPH. Protože pokud budou chtít splatit své dluhy, je tento krok nezbytný.

8.3.2 Jednotná sazba DPH

Jelikož DPH patří k nejstabilnějším příjmům státního rozpočtu, je nutné tento stav udržet a ještě více posílit. Proto z hlediska zjednodušení a zefektivnění daňového systému ČR je dle mého názoru nutné sjednotit sazbu DPH, která by byla ve výši 20 %. V USA sice neexistuje DPH, ale součástí daňového systému jsou tzv. prodejní daně, od kterých jsou ve většině států osvobozeny základní potraviny a léky na předpis. Proto bych po vzoru daňového systému USA osvobodil od DPH tyto komodity. Největší výhodou této změny by bylo snížení daňových úniků, protože by už nedocházelo ke špatné klasifikaci některých činností a služeb. Dále by se tímto krokem také snížily náklady na správu daní.

Některé politické strany mají ve svém programu jednotnou sazbu DPH. Dle těchto návrhů by daňová sazba musela být v rozmezí 17 – 20 %, aby se nesnížily příjmy státního rozpočtu. Ve svém návrhu ale nepočítají s osvobozením žádných výrobků a služeb od daně. Tímto

krokem by ale došlo ke zvýšení cen základních potravin a léků a nejvíce by na to doplatili nejhudší občané ČR. Proto si myslím, že při zavedení jednotné sazby DPH je nutné osvobodit potraviny a léky na předpis od této daně.

Tabulka (Tab. 44) znázorňuje stanovení výše DPH a ceny nákupu před a po zavedení navrhovaných změn. V případě zavedení jednotné sazby DPH ve výši 20 % a osvobození potravin a léků od této daně, by se snížily ceny potravin a celková cena nákupu by klesla z 1 390 na 1311 Kč.

S touto navrhovanou změnou bohužel souvisí také jeden problém. Je totiž možné, že po osvobození potravin od DPH by ceny těchto komodit zůstaly stejné, protože prodejci by si navýšili své marže v domnění, že běžný občan vlastně nic nepozná, protože cena se nezmění.

Tab. 44 Stanovení DPH před po zavedení navrhovaných změn (Vlastní zpracování).

	Položka	Cena bez daně	Současný stav			Po zavedení změn		
			DPH	Spotřební daň	Cena s DPH a spotřební daní	DPH	Spotřební daň	Cena s DPH a spotřební daní
1	Chleba	22,90	2,29	0,00	25,19	0,00	0,00	22,90
2	Rohlík (10x)	14,00	1,40	0,00	15,40	0,00	0,00	14,00
3	Coca-Cola	25,60	2,56	0,00	28,16	0,00	0,00	25,60
4	Vepřová plec	68,70	6,87	0,00	75,57	0,00	0,00	68,70
5	Kuře	41,20	4,12	0,00	45,32	0,00	0,00	41,20
6	Hladká mouka (5 kg)	50,50	5,05	0,00	55,55	0,00	0,00	50,50
7	Hrubá mouka (5 kg)	50,50	5,05	0,00	55,55	0,00	0,00	50,50
8	Cukr krupice (3 kg)	30,00	3,00	0,00	33,00	0,00	0,00	30,00
9	Cukr moučka (2 kg)	29,20	2,92	0,00	32,12	0,00	0,00	29,20
10	Mléko (3 l)	44,10	4,41	0,00	48,51	0,00	0,00	44,10
11	Pivo 12 (5x)	51,50	12,20	9,50	73,20	12,20	9,50	73,20
12	Cigarety (5x)	76,83	55,92	202,75	335,50	55,92	202,75	335,50
13	Salám (1 kg)	146,80	14,68	0,00	161,48	0,00	0,00	146,80
14	Anglická slanina (1 kg)	146,40	14,64	0,00	161,04	0,00	0,00	146,40
15	Kečup	22,80	2,28	0,00	25,08	0,00	0,00	22,80
16	Slunečnicový olej	25,60	2,56	0,00	28,16	0,00	0,00	25,60
17	Ocet	9,10	0,91	0,00	10,01	0,00	0,00	9,10
18	Večce (10x)	33,00	3,30	0,00	36,30	0,00	0,00	33,00
19	Šumivé víno (0,75 l)	82,60	20,03	17,55	120,18	20,03	17,55	120,18
20	Máslo	22,00	2,20	0,00	24,20	0,00	0,00	22,00
	Celkem	993,33	166,39	229,80	1 389,52	88,15	229,80	1 311,28

8.3.3 Změna režimu platby DPH

V současné době se platí DPH již z vydaných faktur a nepřihlíží se na to, zda byly tyto faktury již podnikateli uhrazeny. Roste také počet dlužníků a zpoždování plateb. Díky této situaci zkrachovalo mnoho malých podnikatelů, protože neměli na úhradu DPH. Proto je dle mého názoru nutné změnit Zákon o dani z přidané hodnoty a stanovit, že DPH se platí až z uhrazených faktur. Na druhé straně je také nutné, aby na nezaplacený daňový doklad v termínu splatnosti nebylo možné uplatnit odpočet DPH. Tohle opatření by donutilo mnoho firem splácet včas své závazky.

V této oblasti není bohužel možnost srovnání s daňovou soustavou USA, protože tam nemají DPH.

8.4 Spotřební daně

8.4.1 Spotřební daň z cigaret

Spotřební daň z cigaret činí v současné době v České republice 1,07 Kč/ks + 28 % z ceny krabičky cigaret, což dělá minimálně 40,20 Kč z jedné krabičky cigaret. Myslím si a jsem zastáncem toho názoru, že spotřební daně z cigaret je ještě potřeba navýšit. Je důležité se tímto problémem zabývat a postupně připravovat zvýšení této daně, protože od roku 2014 vejde v platnost předpis Evropské unie, který stanovuje minimální sazbu ve výši 90 EUR/1000 cigaret, což je zhruba 45 Kč na jednu krabičku cigaret.

V USA jsou sice ve většině států sazby spotřební daně z cigaret nižší, ale najdou se i výjimky, které bych rád uvedl jako vzor pro českou daňovou soustavu. Takovou výjimkou je město New York City ve státě New York, kde se z jedné krabičky cigaret platí spotřební daň ve výši 2,75 USD (80,75 Kč) a navíc je na toto zboží uvalována prodejní daň.

Navrhují zrušení procentní části sazby spotřební daně z cigaret, protože tato část zbytečně komplikuje stanovení spotřební daně. Ponechal bych pouze pevnou část, což by vedlo k zpřehlednění výpočtu daně. V následující tabulce (*Tab. 45*) je zobrazen návrh změn ve výši sazby. V příštích dvou letech bych zvýšil spotřební daň vždy o 20 %. Výsledná spotřební by byla v roce 2012 57,8 Kč na jednu krabičku. Díky tomuhle navýšení by Česká republika již v roce 2011 splnila předpis Evropské unie a navýšily by se také příjmy do státního rozpočtu.

Zvýšení spotřební daně z cigaret je důležité i z hlediska zdraví, protože vdechováním cigaretového kouře lidský organismus trpí a bývá v přímé souvislosti postihován řadou chorob. Bohužel díky pasivnímu vdechování mají zdravotní potíže i nekuřáci. Proto je nutné na zvýšenou zdravotní péči získat i finanční prostředky. Nejlepším a neúčinnějším způsobem je zajisté zvyšování spotřební daně z cigaret.

Navýšením spotřební daně dojde i k celkovému zdražení cigaret, což by mohlo snížit počet kuřáků. Ani toto zdražení pravděpodobně neodradí silně závislé kuřáky, ale mohlo by to mít pozitivní vliv na počty kuřáků mezi mladistvými a méně závislými. Je prokázáno, že mezi cenou a počtem kuřáků existuje určitá souvislost. V zemích, kde jsou spotřební daně z cigaret vysoké a tím pádem jsou i vysoké ceny cigaret, je menší počet lidí závislých na cigaretech.

Na druhou stranu výrobci oponují, že zvýšením spotřební daně poroste černý trh s dovozem lacinějších výrobků z východních států jako například Rumunska či Litvy, kde jsou spotřební daně nižší. Proto je nutné v rámci harmonizace daní v Evropské unii vyvíjet tlak na zvýšení jejich spotřebních daní.

Tab. 45 Návrh změny v sazbách spotřební daně z cigaret (Vlastní zpracování).

	Současný stav (2010)	2011	2012
Spotřební daň z cigaret (sazba)	1,07 Kč/ks + 28 % z prodejní ceny (minimálně 2,01 Kč/ks)	2,41 Kč/ks	2,89 Kč/ks
Spotřební daň z cigaret (Kč/krabička)	40,20	48,20	57,8

8.5 Majetkové daně

V posledních letech je výběr majetkových daní (zejména transferových) velmi neefektivní. Administrativní náklady jsou velmi vysoké a rovnají se téměř příjmům z těchto daní. Proto tahle oblast daní potřebuje komplexní novelizaci a reformu.

8.5.1 Daň dědická

Velmi důležitou a potřebnou změnou je dle mého názoru zrušení daně dědické, protože v současné době je správa této daně dražší než vybraná částka peněz. Po osvobození I. a II. skupiny od daně dědické už tato daň ztratila plně svůj význam, protože se výrazně snížily příjmy z této daně.

Proti této dani hovoří i skutečnost, že majetek zesnulého byl již vlastně zdaněn. Byl totiž získán z příjmu zesnulého, který byl během jeho života zdaněn daň z příjmů.

8.5.2 Daň darovací

V případě daně darovací se jedná o stejný problém jako u daně dědické. Tahle daň je také málo efektivní a administrativní náklady na ni jsou velmi vysoké, proto bych doporučoval zrušení i této daně.

8.5.3 Daň z nemovitostí

Další neefektivní majetkovou daní je daň z nemovitostí. Existují pouze dva způsoby, jak se s tímto problémem vypořádat – a to buď daň úplně zrušit, nebo zvýšit. Zrušení daně bych ale nedoporučoval, protože tahle daň je příjmem rozpočtů měst a obcí, a ty tyhle finanční prostředky nezbytně potřebují. Její výběr je také opodstatněný, protože město se stará o silnice – spravuje je, v zimě je solí, zabezpečuje osvětlení a plno dalších důležitých věcí.

Proto bych navrhoval zvýšení a přiblížení se tak úrovni zdanění USA, kde je daň z nemovitostí několikanásobně vyšší. Je pravda, že velký rozdíl ve výši zdanění nemovitostí tvoří zejména rozdílnost stanovení základu daně, kdy v České republice se vychází z výměry nemovitosti, naproti tomu v USA z tržní ceny.

Jednou z možností zvýšení příjmů z daně z nemovitostí je převzít systém výpočtu daně z daňového systému USA, který se mi zdá také srozumitelnější a jednodušší. Základ daně by tedy tvořila tržní cena z nemovitosti a sazba daně by činila 0,1 % z tohoto základu daně.

Rozdíly ve výpočtu daně z nemovitostí dle stávajícího systému a dle mého návrhu ukazuje následující příklad, předmětem daně je obytný dům, jehož výměra půdorysu je 96 m², má 2 nadzemní podlaží, nemovitost se nachází v obci se 4 000 obyvatel, tržní cena je 1 621 840 Kč.

Stanovení daně z nemovitostí dle platného zákona

$${}_vS_d = ({}_zS_d + Z_s) \times K = (2 + 0,75) \times 1,4 = 3,85$$

$$\text{Daň ze staveb} = (ZD \times {}_vS_d) + Z_d = (96 \times 3,85) = \mathbf{370 \text{ Kč}}$$

(${}_vS_d$ – vypočtená saba daně, K – koeficient pro obec, ${}_zS_d$ – základní sazba daně, Z_d – daňové zvýšení, Z_s – sazbové zvýšení)

Stanovení daně z nemovitostí dle mého návrhu

$$\text{Daň ze staveb} = 1\,621\,840 \times 0,001 = \mathbf{1\,622 \text{ Kč}}$$

Je zřejmé, že daňová povinnost dle mého návrhu je přibližně čtyřnásobně vyšší než v současnosti. Tohle zvýšení by přineslo více peněžních prostředků do rozpočtů měst a obcí. Na druhé straně je důležité snížit administrativní náklady na tuhle daň, velmi by pomohl i plný přechod na elektronická daňová přiznání.

8.6 Silniční daň

Zjednodušení a zpřehlednění daňového systému by přispělo i zrušení silniční daně. Aby státu nenastaly ztráty na straně příjmů, nahradily by se tyto příjmy navýšením spotřební daně z pohonných hmot.

8.7 Daň z hazardu

O dani z hazardu se v České republice již delší dobu uvažuje, ale žádná politická strana ji doposud nebyla schopna prosadit. Myslím si, že je nezbytné hazardní hry zdanit jako nestandardní druh podnikání. Ve většině států USA jsou hazardní hry zdaňovány vysokými sazbami a plyne tak do státních rozpočtů mnoho peněžních prostředků. V některých státech jsou dokonce hazardní hry zakázány. Výjimku tvoří pouze města jako Las Vegas, kde se hazardu velmi daří.

Státnímu rozpočtu České republiky by tato daň velmi pomohla k získání dalších peněžních prostředků, které nutně potřebuje a které by mohly být využity v potřebných odvětvích jako například důchody, podpora rodin atd. Veřejné rozpočty mají také velké náklady kvůli provozování hazardních her. Mezi významné náklady veřejných rozpočtů patří výdaje na potlačování průvodních negativních sociálních jevů, kdy dochází k problémům v rodinách, neplacení výživného a dalším negativním důsledkům. Vzhledem k tomu, že se všeobecně hazardu

v České republice velmi daří, stává se mnoho lidí závislých na sázení či výherních automatech. Tito lidé se pak musí z této závislosti léčit, což stojí stát nemalé finanční prostředky. Národní komise pro hazardní hry v USA zjistila, že hráč trpící závislostí na hazardu stojí společnost 10 500 USD ročně a náklady na léčbu patologického a problémového hráčství jsou v USA 5 miliard USD ročně. V České republice se tyto statistiky bohužel nevedou, ale je lehce představitelné, že výdaje budou také velmi vysoké.

V hernách často také dochází k praní špinavých peněz, velkým daňovým únikům, korupci a další kriminalitě.

Dle mého názoru je nesmyslné a také nemorální zvyšovat daně obyčejným občanům, když se můžou zvýšit daně těmto společnostem, které nehorázně vydělávají často na lidské závislosti. Zisky z těchto aktivit by měly být zdaňovány minimálně sazbou 40 %.

8.8 Daňové úniky

Daňové úniky jsou bohužel nedílnou součástí každé ekonomiky. V loňském roce došlo při výběru DPH k úniku ve výši 2,5 miliardy Kč a podobné daňové úniky nastaly pravděpodobně i u spotřební daně. Jednalo se hlavně o krácení daní při obchodech s palivy. Proto se v současnosti vláda zabývá zákony řešící daňové úniky, ve kterých se objevují návrhy jako například povinná registrace všech velkoobchodníků včetně stávajících na jednom místě, jasnější definice doby, kdy má být spotřební daň zaplacená atd. Tato novela reaguje zejména na tzv. kolotočové podvody, které spočívají v pohybu paliva v řetězci firem. V okamžiku, kdy velkoobchodník odváží nakoupené pohonné hmoty z rafinerie, je totiž dočasně osvobozen od povinnosti platit spotřební daň i DPH. Tato povinnost mu nastává až v okamžiku, kdy zboží prodá konečnému spotřebiteli. Finanční úřady však nejsou schopné zkontrolovat pohyb zboží a související dokumenty a tak daně zůstávají často nezaplacené.

Mezi další daňové podvody patří například: snižování vlastní daňové povinnosti uplatněním odpočtu na základě falešných daňových dokladů, simulace přijatých i uskutečněných zdaniitelných plnění za účelem získání nároku na odpočet daně, fingované společnosti u DPH, zatajení uskutečněných plnění na výstupu společně se zatajením přijatých plnění na vstupu, úniky do daňových rájů a mnoho dalších.

K zamezení daňových úniků bych navrhoval tyto opatření: jednání s vybranými státy tzv. daňovými ráji o uzavření dohod o výměně informací v daňových záležitostech, tvrdší trestá-

ním podvodných jednání, úprava stávajících předpisů. Dle mého názoru by bylo výhodné také na určitou dobu vyhlásit v České republice daňovou amnestii, tak jak to v minulém roce učinili v USA. Ta spočívala v tom, že pokud podnikatelé přiznají svá tajná konta v zahraničních bankách, tak IRS slíbila, že bude shovívavější ve vynášení trestů a že jim sníží pokuty z obvyklých 50 % z nezaplacené daně na 5 až 20 %. Na tuhle nabídku přistoupilo v loňském roce téměř 15 tisíc amerických poplatníků a státní pokladně to vyneslo miliardy dolarů a také přístup k údajům několika tisíců bankovních účtů.

ZÁVĚR

Hlavním cílem diplomové práce bylo provést komparaci daňových soustav České republiky a USA a poukázat na nejvýraznější rozdíly. Zároveň na základě znalostí obou dvou daňových soustav navrhnout možné změny v daňové politice České republiky.

V první části jsem zpracoval teoretická východiska práce týkající se daňové politiky a daňových soustav České republiky a Spojených států amerických. Zaměřil jsem se především na seznámení čtenáře s definicí daní, jejími konstrukčními prvky a daňovou politikou. Dále jsem se již zabýval daňovými soustavami ČR a USA, kdy jsem popsal konkrétně jednotlivé daně těchto analyzovaných soustav.

V praktické části jsem provedl komparaci daňových soustav a na základě příkladů jsem ukázal na rozdíly ve zdaňování důchodů, majetku a spotřeby. Z této analýzy a srovnání je zřejmé, že mezi těmito daňovými soustavami můžeme najít značné rozdíly. Zásadní odlišností ve zdaňování důchodů je rozdíl mezi sazbami daní z příjmů právnických a fyzických osob. V USA jsou zastáncem progresivního zdanění, naproti tomu v daňové soustavě České republiky je uplatňována rovná sazba daně. Zdaňování majetku probíhá v obou státech velmi podobně. Největší odlišnost jsem shledal ve stanovení základu daně z nemovitosti, kdy v ČR se vychází z výměry nemovitosti, kdežto v USA vycházejí z tržní ceny nemovitosti. Největším rozdílem ve zdaňování spotřeby je uplatňování daně z přidané hodnoty v ČR. V USA je tato daň nahrazena daní prodejní, která je vybírána jednotlivými státy.

Myslím si že, současný stav daňové politiky v České republice je relativně dobrý. Přispěly k tomu i změny, které proběhly v předešlých letech, zejména zavedení rovných sazeb důchodových daní. Je ale nutné daňový systém neustále modernizovat a zefektivňovat, a proto jsem v poslední části diplomové práce navrhl možné změny v daňové soustavě České republiky, mezi které patří efektivnější správa a výběr daní, stanovení jednotných základů pro výpočet daně a zdravotního a sociálního pojištění, jednotná sazba daně z přidané hodnoty, zrušení daně dědické a darovací, zvýšení spotřební daně z cigaret nebo zavedení daně z hazardu.

Dle mého názoru zvyšování daní není nutné. Je ale nezbytné zlepšit hospodaření s finančními prostředky státního rozpočtu a snížit výdaje.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie

- [1] AMBROŽ, Jan. *Daň z přidané hodnoty v příkladech*. 1. vyd. Praha : Vladimír Vyskočil - KORŠACH, 2009. 251 s. ISBN 978-80-86296-21-0.
- [2] BOTKIN, Sandy. *Lower Your Taxes - Big Time! 2009-2010 Edition*. 3rd edition. New York City : McGraw-Hill, 2008. 304 s. ISBN 978-0-07-162378-0.
- [3] DVOŘÁKOVÁ, Lilia. *Daně I.*. 2. vyd. Praha : Bilance, 2000. 284 s. ISBN 80-86371-04-2.
- [4] GALOČÍK, Svatopluk, PAIKERT, Oto. *DPH 2009 - výklad s příklady*. 5. vyd. Praha : GRADA Publishing, 2009. 256 s. ISBN 978-80-247-2804-9.
- [5] KOUT, Petr, et al. *Daně II.*. 1. vyd. Praha : BILANCE, 2001. 456 s. ISBN 80-86371-10-7.
- [6] KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 3. vyd. Praha : ASPI Publishing, 2003. 264 s. ISBN 80-86395-84-7.
- [7] LÁCHOVÁ, Lenka. *Daňové systémy v globálním světě*. 1. vyd. Praha : ASPI, 2007. 272 s. ISBN 978-80-7357-320-1
- [8] MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2010*. 18. vyd. Praha : GRADA Publishing, 2010. 280 s. ISBN 978-80-247-3206-0.
- [9] NERUDOVOVÁ, Danuše. Daňový systém USA - 1. část. *Daně a právo v praxi*. 2009. sv. XIV, č. 9, s. 41-44. ISSN 1211-7293.
- [10] NERUDOVOVÁ, Danuše. Daňový systém USA - 2. část. *Daně a právo v praxi*. 2009. sv. XIV, č. 10, s. 29-33. ISSN 1211-7293.
- [11] NERUDOVOVÁ, Danuše. *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské Unie*. 2. vyd. Praha : ASPI, 2008. 260 s. ISBN 978-80-7357-386-7.
- [12] ŠIROKÝ, Jan, et al. *Daňové teorie - s praktickou aplikací*. 2. vyd. Praha : C. H. Beck, 2008. 301 s. ISBN 978-80-7400-005-8.
- [13] ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii*. 3. vyd. Praha : Linde Praha, 2009. 354 s. ISBN 978-80-7201-746-1.
- [14] TYSON, Eric, MUNRO, Margaret, SILVERMAN, David. *Taxes 2009 For Dummies*. 3rd edition. New Jersey : John Wiley & Sons Inc, 2008. 552 s. ISBN 978-0-470-24951-2.

- [15] VANČUROVÁ, Alena, LÁCHOVÁ, Lenka. *Daňový systém ČR 2008 aneb učebnice daňového práva*. 9. vyd. Praha : 1. VOX, 2008. 320 s. ISBN 978-80-86324-72-2.
- [16] VYBÍHAL, Václav. *Zdaňování příjmů fyzických osob 2009, praktický průvodce*. 5. vyd. Praha : GRADA Publishing, 2009. 224 s. ISBN 978-80-247-2998-5.

Internetové zdroje:

- [17] *2009 Tax Misery & Reform Index* [online]. 2009 [cit. 2010-03-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.forbes.com/global/2009/0413/034-tax-misery-reform-index.html>>.
- [18] *Economy Watch* [online]. 2010 [cit. 2010-02-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.economywatch.com/>>.
- [19] *Federation of Tax Administrators* [online]. 2010 [cit. 2010-03-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.taxadmin.org/>>.
- [20] *IRS.gov* [online]. 2009 [cit. 2010-02-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.irs.gov>>.
- [21] *OECD* [online]. 2009 [cit. 2010-03-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.oecd.org>>.
- [22] *Paying Taxes 2010* [online]. 2010 [cit. 2010-03-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.pwc.com/gx/en/paying-taxes/index.jhtml>>.
- [23] *Tax Foundation* [online]. 2010 [cit. 2010-02-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.taxfoundation.org/>>.
- [24] *Tax Law Changes 2009 – And Beyond* [online]. 2009 [cit. 2010-02-17]. Dostupný z WWW: <<http://www.kiplinger.com/features/archives/2008/11/tax-planning-tax-law-changes.html>>.
- [25] *Tax Policy Center* [online]. 2007 [cit. 2010-02-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.taxpolicycenter.org>>.
- [26] Title 26 - Internal Revenue Code

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

DPH	Daň z přidané hodnoty
HDP	Hrubý domácí produkt
K	Koeficient pro obec
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
IRC	Internal Revenue Code
IRS	Internal Revenue Service
USD	Americký dolar
vS_d	Vypočtená sazba daně
Z_d	Daňové zvýšení
Z_s	Sazbové zvýšení
zS_d	Základní sazba daně

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 Předmět zdanění [15].	15
Obr. 2 Druhy sazeb daně [15].	17
Obr. 3 Typy slev na dani [15].	17
Obr. 4 Rozdělení nástrojů daňové politiky [12].	18
Obr. 5 Výše složené daňové kvóty v roce 2008 [21].	19
Obr. 6 Daně daňového systému České republiky [15].	23
Obr. 7 Přímé daně v České republice [15].	23
Obr. 8 Poplatníci z příjmu právnických osob [15].	24
Obr. 9 Sazba daně z příjmů právnických osob v letech 1993 – 2010 [15].	26
Obr. 10 Základ daně a sazby daně z pozemků [15].	32
Obr. 11 Nepřímé daně v České republice [15].	38
Obr. 12 Plátcí daně z přidané hodnoty.	39
Obr. 13 Schéma přímých daní v USA (Vlastní zpracování).	44
Obr. 14 Atraktivita daňového prostředí jednotlivých států USA [23].	57
Obr. 15 Výše daně v závislosti na výši hrubého příjmu – svobodný, bezdětný (Vlastní zpracování).	68
Obr. 16 Výše daně v závislosti na výši hrubého příjmů – ženatý, 2 děti (Vlastní zpracování).	68
Obr. 17 Čistý příjem bezdětného a svobodného poplatníka (Vlastní zpracování).	69
Obr. 18 Čistý příjem ženatého poplatníka se 2 dětmi (Vlastní zpracování).	69
Obr. 19 Den daňové svobody v ČR a USA v letech 2007 – 2009 (Vlastní zpracování).	86

SEZNAM TABULEK

Tab. 1 Metodika stanovení základu daně [16].	25
Tab. 2 Základ daně z příjmů fyzických osob [15].	28
Tab. 3 Sazby daně z nemovitostí platné pro rok 2010 [8].	34
Tab. 4 Sazby daně silniční u osobních automobilů [15].	35
Tab. 5 Zařazení do skupin dle příbuzenského vztahu [8].	36
Tab. 6 Sazby daně dědické a darovací [8].	37
Tab. 7 Sazby spotřebních daní [15].	41
Tab. 8 Sazby daně ze zemního plynu a dalších plynů [15].	42
Tab. 9 Mechanismus výpočtu daně [10].	45
Tab. 10 Sazby daně z příjmu fyzických osob I [23].	45
Tab. 11 Sazby daně z příjmu fyzických osob II [23].	46
Tab. 12 Částky standardního odpočtu v roce 2010 [25].	47
Tab. 13 Sazby daně z příjmu fyzických osob v jednotlivých státech (2010) [19].	48
Tab. 14 Sazby daně z příjmů společností v roce 2010 [23].	50
Tab. 15 Sazby daně z příjmů společností v jednotlivých státech (2010) [19].	51
Tab. 16 Sazby daně z kapitálových zisků [20].	52
Tab. 17 Sazby daně darovací a daně dědické [26].	53
Tab. 18 Výše prodejních a spotřebních daní vybraných států USA (2010) [19].	55
Tab. 19 Výpočet daně z příjmů fyzických osob „A“ (Vlastní zpracování).	62
Tab. 20 Výpočet daně z příjmů fyzických osob „B“ (Vlastní zpracování).	63
Tab. 21 Výpočet daně z příjmů fyzických osob „C“ (Vlastní zpracování).	63
Tab. 22 Výpočet daně z příjmů fyzických osob „D“ (Vlastní zpracování).	64
Tab. 23 Výpočet daně z příjmů fyzických osob „E“ (Vlastní zpracování).	65
Tab. 24 Výpočet daně z příjmů fyzických osob „F“ (Vlastní zpracování).	65
Tab. 25 Výpočet daně z příjmů fyzických osob „G“ (Vlastní zpracování).	66
Tab. 26 Výpočet daně z příjmů fyzických osob „H“ (Vlastní zpracování).	67
Tab. 27 Výpočet daně z příjmů fyz. osob z průměrných ročních příjmů (Vlastní zpracování).	70
Tab. 28 Výše odvodů státu v ČR a USA (Vlastní zpracování).	70
Tab. 29 Náklady a výnosy společnosti ABC, s. r. o. (Vlastní zpracování).	71
Tab. 30 Výše odpisů dle zákona o daních z příjmů (Vlastní zpracování).	72

Tab. 31 Schéma daně z příjmů právnických osob společnosti ABC, s. r. o. (Vlastní zpracování).....	73
Tab. 32 Výše odpisů dle §167 IRC (Vlastní zpracování).	74
Tab. 33 Schéma daně z příjmů právnických osob společnosti ABC, s. r. o. dle IRS (Vlastní zpracování).....	74
Tab. 34 Stanovení daně dědické v ČR a USA (Vlastní zpracování).....	76
Tab. 35 Stanovení daně darovací v ČR a USA (Vlastní zpracování).	77
Tab. 36 Stanovení daně z převodu nemovitostí v ČR a USA (Vlastní zpracování).	78
Tab. 37 Porovnání zdaňování spotřeby v ČR a USA (Vlastní zpracování).	80
Tab. 38 Porovnání zdaňování spotřeby v ČR a USA II (Vlastní zpracování).....	82
Tab. 39 Porovnání zdaňování spotřeby v ČR a USA II (Vlastní zpracování).....	83
Tab. 40 Srovnávací tabulka zdaňování v ČR a USA (Vlastní zpracování).	84
Tab. 41 Celkové pořadí studie Paying Taxes 2010 (Vlastní zpracování).	87
Tab. 42 Index daňové mizérie ČR a USA v roce 2010 (Vlastní zpracování).....	88
Tab. 43 Porovnání výpočtu čisté mzdy ze závislé činnosti před a po navrhované změně (Vlastní zpracování).....	91
Tab. 44 Stanovení DPH před po zavedení navrhovaných změn (Vlastní zpracování).....	93
Tab. 45 Návrh změny v sazbách spotřební daně z cigaret (Vlastní zpracování).	95

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Index daňové mizérie

PŘÍLOHA P I: INDEX DAŇOVÉ MIZÉRIE

